

373. 14044

96 319 N

4.3

ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ប្រឡង

นวนาง มังกรสิทธิ์

6 W.A. 2535.

h 65012

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญากาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178227

ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางดวง นังตรีสรรค์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2530

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคมวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คัดเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ปีการศึกษา 2529 จำนวน 624 คน สำหรับนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรม ด้านสังคมวัตถุ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมามีจำนวน 156 คน สัมภาษณ์ความสนใจในการเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้นักเรียนจำนวน 70 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนแบบปกติ โดยสอนกลุ่มละ 14 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที แล้วเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้ $t - test$ เครื่องมือที่ใช้ทดลองคือ แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 แบบ Check list และชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF TEACHING SANGAHAVATTHU TV BY USING AN
INSTRUCTIONAL PACKAGE OF GUIDANCE ACTIVITIES ON
SANGAHAVATTHU IV VIRTUE OF MATHAYOM SUKSA I
STUDENTS AT DEBSIRIN SCHOOL IN BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

NUANNONG MUNGTRISON

Presented in Partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree
at Srinakarinwirot University

September 1987

The purpose of this experimental research was to study the effect of teaching Sangahavatthu IV by using an instructional package of guidance activities on Sangahavatthu IV virtue of mathayom sukka I students at Debsirin School in Bangkok.

The subjects were selected from 624 mathayom sukka I students at Debsirin School in the academic year 1986. There were 156 students getting score from Sangahavatthu IV virtue questionnaire lower than 25th percentile. The experimenter interviewed this group to make sure that they were willing to be subjects of the experiment, 70 students were randomly selected from the group. The subjects were divided into an experimental group and a control group, each group consisted of 35 students. The experimental group was taught with instructional package and the control group was taught with conventional instruction. The time spent on each group was 14 ... fifty - minute periods. After the experiment, data from both groups were analyzed with t - test. The instruments were check list sangahavatthu IV virtue questionnaire and instructional package constructed by the experimenter.

The results were as follows : Sangahavatthu IV virtue of the experimental group and the control group were statistically higher than before the experiment the at .05 level of significance. The Sangahavatthu IV virtue of the experimental group was higher than that of the control group at .05 level of statistical significance.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

.....กรรมการ

.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ
เกตุพิทักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนะ
และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเขียนและการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในพระคุณนี้เป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณ พระโสมณคณาภรณ์ แห่งวัดบวรนิเวศ พระมหาจำปา ธมมธโร
แห่งวัดจักรวรรดิราชาวาส ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบแบบสอบถาม และช่วยเหลือในการสร้าง
เครื่องมือเพื่อใช้ดำเนินการทดลอง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา
ทาสีตะพันธ์ ที่ช่วยกรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแบบสอบถาม และเป็นกรรมการสอบปากเปล่า
ขอขอบพระคุณ ฝ่ายออกอากาศของไทยทีวีสีช่อง 3 ที่กรุณาให้อัศวินไอเทป เพื่อเป็นเครื่องมือ
ในการทดลอง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์โรงเรียนเทพศิรินทร์ โดยเฉพาะ อาจารย์สุกัญญา อินทร์แก้ว
และอาจารย์เมธาวี พัวพวง ที่ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทดลอง และขอขอบคุณ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ ที่ให้
ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณกมล ประทีปธีรานันต์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจ
ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง และครอบครัว ตลอดจน
นาวาอากาศตรี อมรเดช มังศรีสรรค์ ที่ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในการศึกษาแก่ผู้วิจัย
ตลอดมา

นวตม มังศรีสรรค์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ภูมิลัทธิ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการสอน	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสังคม 4	28
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	29
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	31
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	31
การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน	32
แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคม 4	33
แบบแผนการทดลอง	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	41
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	41
กลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	42
การดำเนินการทดลอง	42
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	43
อภิปรายผล	43
ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	54

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและ
หลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว 38
- 2 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและ
หลังการสอน โดยใช้การสอนแบบปกติ 39
- 3 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองภายหลัง
การสอน โดยใช้การสอนกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนกลุ่มควบคุม
ภายหลังการสอนแบบปกติ 40

บทนำ

ตามแผนพัฒนาจริยศึกษาระดับมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา ปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ยังขาดสื่อการสอนและเวลาอบรมจริยศึกษาให้แก่แก่นักเรียน นอกจากนั้นสาระสำคัญของเนื้อหา คุณธรรม จริยธรรมที่สอดแทรกในหลักสูตรยังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัยของเด็กมัธยมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 21 - 22) ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ทุกฝ่ายเริ่มหันมาสนใจเกี่ยวกับคุณภาพของคนในสังคมมากขึ้น มีการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาคุณภาพของคนให้ดียิ่งขึ้น โดยคิดว่าการที่จะสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณภาพนั้น ควรเริ่มปลูกฝังและให้พื้นฐานที่ดีตั้งแต่เยาว์วัย ทั้งในด้านวิชาความรู้ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตในสังคมและด้านคุณธรรม จริยธรรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเตือนเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดียาม (สุนทร วรรณพงษ์ 2528 : 3) ให้บุคคลเกิดคุณธรรมอันเป็นคุณลักษณะที่ดีงามที่มีอยู่ในจิตใจของบุคคล โดยให้ยึดถือปฏิบัติเป็นนิสัยและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป (สาโรช บัวศรี 2526 : 18 - 19)

จากการที่หลักสูตรมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2521 กำหนดให้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตทั่วไปนั้น ปรากฏว่าการดำเนินกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวยังมีปัญหาหลาย ๆ ประการคือ มีวิธีการที่ยังไม่ดีพอที่จะทำให้นักเรียนสนใจและได้รับประโยชน์ตามจุดหมายที่แท้จริง (สวัสดี สุวรรณอักษร 2527 : 5) อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้ตระหนักถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จึงได้กำหนดเป็นแผนส่วนรวมในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของสังคมไว้ใน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นครั้งแรก โดยเน้นการใช้หลักพระพุทธศาสนา ในการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 2) ซึ่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่จะ ช่วยพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นนั้นมีมากมายทั้งในระดับบุคคล กลุ่มและสังคม (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2525 : 124) และคุณธรรมที่สำคัญคุณธรรมหนึ่งคือ คุณธรรมด้าน สังคหวัตถุ 4

สำหรับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 อันเป็นธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลและ ประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี (พระราชมุนี 2527 : 9) อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง ที่ ปา. 11/140/167) ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้ โดยมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันสิ่งของและความคิดซึ่งกันและกัน พุทธจรรยาธำมณีด้วยคำที่ไพเราะน่าฟัง พยายาม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการวางแผนเป็นแบบกันเองอย่างเสมอต้น-เสมอปลาย (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 90) นอกจากนี้พระราชมุนี (พระราชมุนี 2527 : 9 - 10) ได้กล่าวว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นคุณธรรมที่เป็น แนวประพฤติปฏิบัติให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีและช่วยสร้างสังคม ซึ่งประกอบด้วย

1. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัย 4 หุนหรือสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจด้านศิลปวิทยา
2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน กล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟัง ชี้นำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจอันดี สามานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่ นั้บถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
3. อัทธกริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและชวนช่วย ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์
4. สมานัตตคา เอาตัวสมาน ทำตัวให้เข้ากับผู้อื่น วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

นอกจากนี้สังคหวัตถุธรรมยังช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบ อารยประชาธิปไตย (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 27) ซึ่งจะนำไปสู่บุคลิกภาพ แบบธรรมาธิปไตยอันดีธรรมเป็นใหญ่ ยึดหลักการความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำการด้วยสิ่งที่ได้ศึกษา ตรวจสอบตามข้อเท็จจริงความคิดเห็นที่ได้

รับฟังอย่างกว้างขวางแข็งขันและพิจารณาอย่างดีที่สุด เต็มซัดแห่งสติปัญญา จะมองเห็น
 ให้ความความบริสุทธิ์ใจว่า เป็นไปโดยชอบธรรมและเพื่อความดีงามเป็นประมาณอย่างสามัญ
 ได้แก่ ทำการด้วยเคารพหลักการ กฎระเบียบ กติกา (พระราชวรมนี 2527 : 15 - 16
 อ้างอิง จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง ที่ ปา. 11/228/231) จะเห็นได้ว่า
 คุณธรรมด้านสังคหัตถ์ 4 เป็นหลักการอยู่ร่วมกันของบุคคลและส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ใน
 กระบวนการแนะแนวความแนวพุทธศาสตร์ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2526 : 30)
 ตรงกับความเห็นของสมาน จงอ้อมกลาง (สมาน จงอ้อมกลาง 2525 : 30) ซึ่ง
 กล่าวว่า หลักธรรมที่ช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์คือ สังคหัตถ์คุณธรรม

สำหรับวิธีการหนึ่งที่สามารถจะพัฒนาคุณธรรมด้านสังคหัตถ์ 4 ได้คือ การจัดกิจกรรม
 แนะนำ (พระโสภณคณาภรณ์ 2528 : 26) และในการจัดกิจกรรมแนะนำนั้นจะต้อง
 ให้ความรู้ ความเข้าใจได้ง่าย มีจุดมุ่งหมายที่ทำให้เกิดประโยชน์ พยายามยกตัวอย่างและ
 ให้เหตุผลอย่างแจ่มชัด แยกแยะให้เห็นประโยชน์ ชี้แจงให้ทราบเหตุแห่งความดี เพื่อนำ
 ไปปฏิบัติได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจจะทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลัก
 สังคหัตถ์ 4 เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคหัตถ์ 4 กิจกรรมแนะนำนี้เป็นการใช้สื่อประสม
 (Multi - Media) ซึ่งจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของ
 แต่ละหน่วย (เปรี๊ญ กุมุท 2517 : 1) เลขา ปิยะอัจฉริยะ (เลขา ปิยะอัจฉริยะ
 2523 : 43) ได้ชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ของชุดการสอนว่า เด็กที่เรียนตามระบบชุดการสอน
 แบบกิจกรรมกลุ่มนี้จะช่วยพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้ทางหนึ่ง
 ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวัน (ดวงเดือน พันธุมนาวัน 2528 : 54 - 55)
 ว่าการพัฒนาบุคคลให้มีคุณธรรมนั้นมีหลายวิธี เช่น การใช้บทเรียนด้วยตนเอง ใช้การอภิปราย
 กลุ่ม ใช้การแสดงบทบาทสมมติและการพัฒนาไปพร้อมกับการให้ความรู้ในหลักธรรมะ ซึ่งการวิจัย
 ครั้งนี้จะนำหลักการดังกล่าวมาสร้างเป็นชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักคุณธรรมด้าน
 สังคหัตถ์ 4 เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคหัตถ์ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสิ่งศหวัตฤ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสิ่งศหวัตฤ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสิ่งศหวัตฤ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสิ่งศหวัตฤ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ เรื่องสิ่งศหวัตฤ 4
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสิ่งศหวัตฤ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสิ่งศหวัตฤ 4 กับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ครูแนะแนวมีชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสิ่งศหวัตฤ 4 และจะช่วยเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของครูแนะแนวในการใช้ชุดการสอน เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสิ่งศหวัตฤ 4 ของนักเรียนที่จะนำไปใช้ในการปรับตัว และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ที่มีคุณธรรมด้านสิ่งศหวัตฤ 4 ค่ำ โดยได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งศหวัตฤ 4 ตั้งแต่เปอร์เซนต์ที่ 25 ลงมา ซึ่งมีจำนวน 156 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 70 คน โดยใช้เป็นกลุ่มทดลอง 35 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี

1. การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสังคหวัด 4
2. การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรมด้านสังคหวัด 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อประสม ที่สอดคล้องกับวิชาหน่วยการสอนและหัวข้อเรื่อง เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน

2. กิจกรรมแนะแนว หมายถึง วิชาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีขึ้น โดยกำหนดให้เรียน 1 คาบต่อ สัปดาห์ ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดำเนินการสอนโดยครูแนะแนว เพื่อสอนให้นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม

3. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยการใช้สื่อประสม ที่สอดคล้องกับวิชาแนะแนว ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสอนให้นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้น ทั้งด้านอาชีพ ส่วนตัว และสังคม

4. คุณธรรมด้านสังคหวัด 4 หมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลในการอยู่ร่วมกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ทาน ปิยวาจา อคตจริยา สมานัตตตา สำหรับคุณธรรมดังกล่าวจะวัดได้จากความตั้งใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ตามหลักสังคหวัด 4

สำหรับคุณธรรมด้านสังคหวัด 4 มีดังนี้

1. ทาน หมายถึง คุณธรรมด้านการให้ ได้แก่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยเงิน สิ่งของและความรู้

๒. ปิยวาจา หมายถึง คุณธรรมด้านการพูด ได้แก่ การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดที่ทำให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน

๓. อุตถจริยา หมายถึง คุณธรรมด้านการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ได้แก่ การช่วยเหลือด้วยแรงกายและปัญญา ในระดับบุคคลและกลุ่ม

๔. สมานัตตตา หมายถึง คุณธรรมด้านการเป็นผู้ไม่ถือตัว ได้แก่ การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลอื่นและไม่เอาเปรียบผู้อื่น

5. การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 หมายถึง การนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง ชุดการสอนนี้แบ่งออกเป็น คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นสื่อประสม ประกอบด้วย การทำงานเป็นกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง ตัวอย่าง อภิปรายกลุ่ม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 คือ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตา

6. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมโดยวิธีบรรยาย ซักถาม และสรุป ซึ่งมีเนื้อหาและตัวอย่าง เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

7. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนในขณะทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 60/60

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้แต่ละครั้งได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60

60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้แต่ละหน่วยของชุดการสอน ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 60

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

1. ความหมายของชุดการสอน

ชุดการสอนในภาษาอังกฤษใช้ชื่อต่าง ๆ กัน เช่น Learning Package, Instruction Packages หรือ Instructional Kits และมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

แคปเฟอร์ และแคปเฟอร์ (Kapfer and Kapfer. 1972 : 3 - 10) ได้ให้ความหมายชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อความหมายระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุพฤติกรรมเป้าหมาย การรวบรวมเนื้อหาที่จะนำมาสร้างชุดการสอนนั้น ได้มาจากขอบข่ายความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเนื้อหานั้นจะต้องถูกต้องชัดเจน ที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียนการสอน

ฮุสตัน และคณะ (Houston and others. 1972 : 10 - 12) ได้ให้ความหมายคำว่าชุดการสอน คือ ชุดของประสบการณ์ที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดหมาย

เบรื่อง กุมุท (เบรื่อง กุมุท 2517 : 1) กล่าวถึง ชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสม (Multi - Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในนั้นจะมีคู่มือการใช้ที่ประกอบด้วย รายละเอียดและคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นสำหรับประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2521 : 55) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนประสมที่จัดอย่างมีระบบ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ที่จัดไว้ในแต่ละหน่วย เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้

วาสนา ชาวหา (วาสนา ชาวหา 2522 : 32) ให้ความหมายของชุดการสอนว่าหมายถึง การใช้สื่อประสม (Multi - Media) เพื่อสร้างประสบการณ์เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจัดเป็นชุดในลักษณะของหรือกล่อง

จากความหมายต่าง ๆ ของชุดการสอน สามารถสรุปได้ว่า ชุดการสอน คือ สื่อประสมที่จัดไว้อย่างมีระเบียบ มีระบบให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา และประสบการณ์ในแต่ละหน่วย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนได้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายว่า ชุดการสอน คือ สื่อการสอนประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอน และหัวข้อเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้

2. ประเภทของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา ลินสกุล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา ลินสกุล 2521 : 53 - 54) กล่าวว่า ชุดการสอน แบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูได้ใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทของครูให้พุดน้อยลงและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น เรียกว่า ชุดการสอนสำหรับครู จะมีเนื้อหาอย่างเดียว โดยแบ่งเป็นหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้อาจเป็น แผ่นคำสอน แผนภูมิ แผนภาพ สไลด์ ประกอบเสียง บรรยายในเทป ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายปัญหาตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม มีระบบการผลิตสื่อการสอนตามหน่วย และหัวข้อเรื่องที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันในต้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีสื่อหรือบทเรียนครบตามจำนวนผู้เรียนในกิจกรรมนั้น ๆ สื่อที่ใช้จัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นตัวบรรยายบุคคล หรือสื่อสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มแรก

เท่านั้น หลังจากนั้นผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ระหว่างประกอบกิจกรรม หากมีโอกา สามารถซักถามครูได้

3. ชุดการสอนเป็นรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่ระบุไว้ เมื่อมีปัญหาระหว่างผู้เรียนสามารถปรึกษากันได้ ผู้สอนก็พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน ชุดการสอนรายบุคคลสามารถฝึกฝนและส่งเสริมนิสัยของนักเรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี

จากประเภทชุดการสอนที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยได้เลือกชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ในรูปของชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม มาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนสามารถใช้สื่อที่มีอยู่ในชุดการสอนร่วมกัน หากมีปัญหาก็ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ และครู เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4

3. แนวคิดในการผลิตชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา ลินสกุล

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา ลินสกุล 2521 : 103 - 105)

ได้กล่าวว่า แนวคิดในการผลิตชุดการสอนต้องคำนึงถึงหลักการดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการนำจิตวิทยามาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
2. การพยายามเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนไปจากเดิมที่ครูเคยยึดเป็นหลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ การนำสื่อมาใช้ให้ตรงกับเนื้อหาประสบการณ์ในหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองหรือเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม จากชุดการสอนนี้ผู้สอนจะช่วยเหลือชี้แจงแนวทางให้เมื่อผู้เรียนมีปัญหา

3. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ เป็นการใช้อุปกรณ์สื่อการสอน เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการกิจกรรมต่าง ๆ

4. การผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้หยิบสื่อการสอนต่าง ๆ ใช้ได้ด้วยตนเอง

5. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเอง นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะฝึกการรับฟังและการพหุความคิดเห็นของผู้อื่น

6. กระบวนการเรียนรู้ นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน

7. การจัดสภาพการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทราบผลการตัดสินใจ หรือการทำงานของตนว่าผิดหรือถูกได้ทันที มีการเสริมแรงทางบวก อันจะทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก และนักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถ และความสนใจของนักเรียน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวทางการผลิตชุดการสอนคือ การจัดสื่อการสอนต่าง ๆ ไว้ให้ผู้เรียนเรียนโดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนที่จัดไว้ให้ด้วยตนเอง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทั้งการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการทำงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอน : สามารถรู้ผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและกลุ่มได้

4. ส่วนประกอบของชุดการสอน

ฮุสตัน และคณะ (Houston and Other. 1972 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอนประกอบด้วย 5 ส่วนคือ

1. คำชี้แจง อธิบายถึงความสำคัญของบทเรียน ขอบข่ายของชุดการสอน สิ่ง que ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ก่อนเรียนและ ขอบข่ายของกระบวนการทั้งหมดของชุดการสอน
2. จุดมุ่งหมาย คือ ข้อความที่กำหนดว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จอะไรหลังจากเรียน
3. การประเมินผลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบว่า ผู้เรียนอยู่ในระดับใดในการเรียนชุดการสอนนั้น และเพื่อรู้ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. การกำหนดกิจกรรม คือ การกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ
5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย เป็นการทดสอบหลังจากที่ได้เรียนด้วยชุดการสอนแล้ว

ดวน (Duan. 1973 : 169) กล่าวว่า ลักษณะพื้นฐานของชุดการสอน ประกอบด้วย

1. การวางจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะเรียน
2. การบรรยายเนื้อหา
3. การวางวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้
5. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
6. ข้อทดสอบครั้งแรกและครั้งสุดท้าย
7. คู่มือครู

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุภา ลินสกุล

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุภา ลินสกุล 2521 : 105 - 106)

กล่าวว่า ชุดการสอนประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 4 ส่วนคือ

1. คู่มือและแบบฝึกหัดปฏิบัติสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอนและผู้เรียนด้วยชุดการสอน
2. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียน
3. เนื้อหาสาระอยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบประสม และกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง

แบบกลุ่มและรายบุคคล ที่กำหนดไว้ให้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด

รายงาน การค้นคว้า ผลงานที่สำเร็จ ซึ่งเป็นผลงานของการเรียนรู้

จากส่วนประกอบต่าง ๆ ของชุดการสอนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาได้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอน สำหรับการวิจัยครั้งนี้สร้างโดยยึดหลักของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ซึ่งชุดการสอนประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน คือ คู่มือการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

5. วิธีการสร้างชุดการสอน

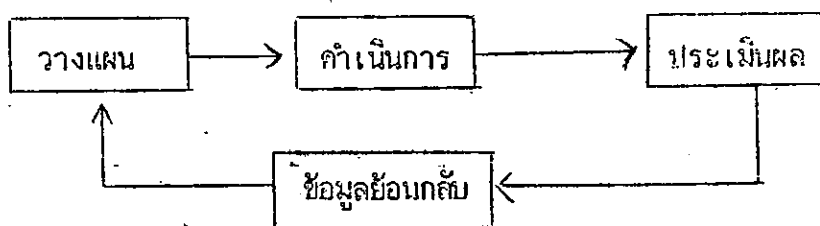
ชุดการสอนเป็นสื่อประสมที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ชุดการสอนที่สร้างขึ้นจะมี ประสิทธิภาพเชื่อถือได้หรือไม่ จำเป็นจะต้องนำเอาวิธีการหรือระบบซึ่งเป็นแบบวิทยาศาสตร์ ที่สามารถกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน มีความต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติสามารถ ตรวจสอบและหาข้อบกพร่องแต่ละตอน ได้โดยละเอียด

สมชัย วุฒิธีระชา (สมชัย วุฒิธีระชา 2516 : 128 - 129) กล่าวว่า
วิธีวิเคราะห์ระบบเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เรียกว่า System Approach
มีขั้นตอนดังนี้

1. ชี้ปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้นคืออะไร
2. ชี้กำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา โดยสามารถปฏิบัติหรือเห็นการกระทำได้
3. ชี้การสร้างเครื่องมือ กระทำหลังจากตั้งเป้าหมายแล้วเพื่อใช้วัดให้ทุกระยะ
4. ชี้การกำหนดทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญหามา เพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
5. ชี้ทดลอง เพื่อเลือกเอาวิธีที่ดีที่สุดใช้เป็นหนทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้
6. ชี้วัดและประเมินผล โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาประเมินว่าสามารถใช้ปฏิบัติจนตามเป้าหมายได้หรือไม่เพียงไร เพื่อปรับปรุงแก้ไข

ใช้ปฏิบัติจนตามเป้าหมายได้หรือไม่เพียงไร เพื่อปรับปรุงแก้ไข

7. ชี้ปรับปรุง นำข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำออกใช้

ภาพประกอบ 1 แสดงวิธีวิเคราะห์ระบบในการสร้างชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล 2521 : 53 - 54)

กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ
จริงตามที่มุ่งหวังไว้ จึงต้องนำชุดการสอนไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำมา
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

จากวิธีการสร้างชุดการสอนที่ได้ศึกษานี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนโดยยึดหลักวิธีวิเคราะห์
ระบบคือสร้างชุดการสอนเสร็จแล้ว นำไปทดลองใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
เพื่อให้ได้ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ

6. คุณค่าของชุดการสอน

นิพนธ์ ศุขปริที และลัดดา ศุขปริที (นิพนธ์ ศุขปริที และลัดดา ศุขปริที 2519 : 63) กล่าวถึง คุณค่าของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. เมื่อมีชุดการสอนสำเร็จแล้ว ผู้สอนจะดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่มีในชุดการสอนตามลำดับขั้น ทั้งการใช้สื่อการสอน และกิจกรรม ผู้สอนไม่จำเป็นต้องทำสื่อใหม่เพิ่มเติม
2. ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน การสอนแบบเดิมครูผู้สอนแต่ละคนอาจจะสอนหลายแบบในเรื่องเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาความแตกต่างในด้านประสิทธิภาพของการสอน การมีชุดการสอนจะแก้ไขปัญหานี้ได้
3. ชุดการสอนมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่เป็นพฤติกรรม (Behavioral Objective) มีข้อเสนอแนะกิจกรรมการใช้สื่อการสอน และข้อทดสอบประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนไว้อย่างพร้อมมูล
4. ชุดการสอนทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือได้ เพราะชุดการสอนผลิตขึ้นด้วยวิธีการเข้าสู่ระบบ (System Approach) มีการทดลองใช้และปรับปรุงจนแน่ใจว่าได้ผลดีหลายครั้งในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ จึงจะนำออกมาใช้ทั่ว ๆ ไป เพื่อแน่ใจว่าครูจะได้ใช้ชุดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. มีข้อทดสอบด้วยตนเองหลังการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

5.1 ข้อทดสอบที่ผู้เรียนตรวจคำตอบเอง

5.2 ข้อทดสอบที่ครูเป็นผู้ตรวจคำตอบ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล 2521 : 54 - 55)

ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นถึงการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที

5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียน เรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีความขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน ที่ได้ศึกษารวบรวมมาเห็นว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นอาศัยแนวคิด ส่วนประกอบ ประเภท วิธีการสร้างและคุณค่าของชุดการสอน ซึ่งสามารถสร้างขึ้นใช้สอนในวิชาต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของผู้สอน ผู้วิจัยสร้างชุดการสอนโดยประยุกต์จาก หลักการสร้างชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ให้ชุดการสอนแต่ละหน่วยประกอบด้วยคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน เป็นชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วยชุดการสอน

ฮาร์เปอร์ (Harper. 1972 : 5669 - A) ได้ทดลองสร้างชุดการสอนประกอบการสอน วิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยอาร์เร็น เมื่อสอนไปได้หนึ่งภาคเรียน จึงสรุปได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ ความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนมีความก้าวหน้ากว่านักเรียนกลุ่มปานกลาง

① บรอร์เลย์ โอเลตา (Brawley Oleta. 1975 : 428) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลการสอนจากชุดการสอนแบบสื่อประสมเพื่อสอนในเรื่อง การบอกเวลาสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า ผู้ทดลองได้ใช้ชุดการสอน 12 ชุด ทดลองในเวลา 15 วัน ผลปรากฏว่า

นักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถิติปัญญามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สี่ตัวแปร จาก 11 ตัวแปร

แมคโคเลแมน (Maccoleman. 1975 : 109 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอนกิจกรรมกลุ่มในการสอนวิชาอังกฤษกับนักเรียน ระดับ 9 จำนวน 24 ห้องเรียน โดยจัดการสอนออกเป็นห้อง ห้องละสามกลุ่ม รวม 72 กลุ่ม การแบ่งกลุ่มแบ่งตามสติปัญญา อายุ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้การสอนเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนเพียงอย่างเดียวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฟราเซอร์ (Frazer. 1975 : 2589) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน โดยใช้ชุดการสอนอบรมครูในโปรแกรมการอบรมครูประถมศึกษาระดับ 1 เพื่อให้ครูนำความรู้จากการอบรมไปใช้สร้างชุดการสอนสำหรับสอนเด็กระดับ 1 โดยทำการทดลองกับครูจำนวน 66 คน แบ่งเป็น กลุ่มควบคุม 26 คน กลุ่มทดลอง 40 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูที่ได้รับการอบรมด้วยชุดการสอน สามารถนำความรู้ไปใช้สร้างชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2517 : 57) ได้ทดลองสอนภาษาไทยในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 ผลปรากฏว่า สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น การกล้าแสดงออก การตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเรียนด้วยตนเองได้อย่างชัดเจน

ณรงค์ สมพงษ์ (ณรงค์ สมพงษ์ 2519 : 35) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนประกอบหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาสังคมศึกษา ที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และปัญหาในท้องถิ่นชนบทภาคกลาง ผลปรากฏว่านักเรียน

ที่เรียนด้วยชุดการสอนที่ไม่วิเคราะห์ระบบและนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

๑๕) ญาณี ทองพลับ (ญาณี ทองพลับ 2525 : 58 - 59) ได้ทดลองสอนความมีวินัยทางสังคมด้วยชุดการสอนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 60 คน ในจังหวัดพัทลุง ผลปรากฏว่า ความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนสัมพันธ์กันระหว่างความมีวินัยทางสังคมในสถานการณ์ในห้องเรียนกับความมีวินัยทางสังคมในสถานการณ์นอกห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

๑๖) พวงทอง อ่อนจรัส (พวงทอง อ่อนจรัส 2528 : 60) ได้ทดลองสร้างชุดการสอนด้วยวิธีวิเคราะห์ระบบ เพื่อพัฒนาความพร้อมและความสามารถในการเขียนพินัยชนะไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 56 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนจะสามารถพัฒนาความพร้อมและความสามารถในการเขียนพินัยชนะไทยได้สูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนตามแผนการสอนในคู่มือครูของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลงานการวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนที่กล่าวมานี้ ชุดการสอนนำมาให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มได้และจากการศึกษาการใช้ชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ยืนยันว่าการเรียนด้วยชุดการสอนสามารถทำให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก สามารถตัดสินใจ มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ชุดการสอนนี้จะนำมาใช้ในการฝึกให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ได้ จึงนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

1. การสอนกิจกรรมแนะแนว

พิไล แยมงามเหลือ (พิไล แยมงามเหลือ 2521 : 6) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวว่า วิชากิจกรรมแนะแนว (Guidance course) เป็นการให้บริการข่าวสารและให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้รู้จักตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ให้การบริการสำรวจและประเมินตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน วิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จักและเข้าใจตนเองเพื่อเตรียมการศึกษาและเลือกอาชีพในอนาคต เป็นต้น

ธีระ ชัยพุทธธรรม (ธีระ ชัยพุทธธรรม 2525 : 48) ได้ให้ข้อคิดในการจัดกิจกรรมแนะแนวว่า หลักการและเป้าหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งมีหลักการและเป้าหมายสอดคล้องกับแนะแนวในแง่กระบวนการ และลักษณะการให้บริการ โดยมุ่งให้นักเรียนสำรวจตัวเองและตัดสินใจเลือกเรียนตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ได้พัฒนาทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ วิชาชีพ และการปรับปรุงบุคลิกภาพ โดยเฉพาะลักษณะนิสัยหรือความประพฤติ ชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวเป็นชั่วโมงหนึ่งที่กำหนดไว้ 1 คาบต่อสัปดาห์ ฉะนั้นชั่วโมงนี้ครูแนะแนวควรจะใช้กระบวนการและบริการแนะแนวเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนโดยยึดหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เป็นหลักซึ่งครูแนะแนวจะต้องคิดว่าชั่วโมงนี้ควรจัดกิจกรรมอย่างไร เพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองทุกด้าน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว

กรมวิชาการ (ศึกษาธิการ 2521 : 4) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไว้ว่า

1. ให้นักเรียนรู้จักโรงเรียนเพื่อการปรับตัว
2. แนะนำให้รู้จักตนเอง หลักสูตร และวิธีประเมินผลการเรียน
3. ให้นักเรียนรู้จักและร่วมจัดกิจกรรม เพื่อจะให้รู้จักใช้บริการแนะแนวที่โรงเรียน
จัดให้

4. ให้นักเรียนรู้จักบุคลิกภาพที่ดี และสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองตลอดจน
สามารถปรับตัวเข้ากับครอบครัว ถึงแวดล้อมและสังคม ดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุขทั้งใน
ปัจจุบันและอนาคต

5. ให้นักเรียนรู้จักอาชีพ ประสานความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่นให้ตรงกัน
เพื่อการเลือกอาชีพในอนาคต

พิไล แยมงามเหลือ (พิไล แยมงามเหลือ 2521 : 7) ได้เสนอจุดมุ่งหมาย
ในการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียน เช่น การเลือกวิชาเรียน
2. ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองอย่างถูกต้องทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม
สติปัญญาและการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
3. ช่วยให้ครูแนะแนวได้รู้จักนักเรียน ได้ใกล้ชิด และสังเกตมากขึ้นจะได้จัดบริการ
ให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน และช่วยให้ครูแนะแนวได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้
ถูกต้อง

สมเจตน์ อภิณฑรรักษา (สมเจตน์ อภิณฑรรักษา 2527 : 2) ได้กล่าวว่า
จุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว ไว้ว่า

1. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักครูและครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น
2. สร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
3. ช่วยในการกรอกข้อมูลต่าง ๆ หรือแบบทดสอบต่าง ๆ
4. ให้บริการสนเทศด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน
5. ช่วยในการทำโฮมรูม (Home Room)
6. ช่วยในการแนะแนวแนะนำไปสู่ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน

3. เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนว

จำเนียร ช่วงโชติ (จำเนียร ช่วงโชติ 2527 : 118 - 120) ได้เสนอแนะเทคนิคในการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง ให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ สบายใจในการแสดงออก
2. กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุดทั้งในด้านความคิด ความริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าในการพูดและความรู้สึกที่ต้องการระบาย
3. เปิดโอกาส กระตุ้นและยั่วยุให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้แก้ปัญหาและปฏิบัติงานร่วมกันให้ได้มากที่สุด
4. กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต่าง ๆ และมอบหมายความรับผิดชอบให้ทำงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ
5. ไม่ควรอย่างยิ่งในการสอนแบบปาฐกถา โดยครูพูดคนเดียว และนักเรียนจดเอา ๆ
6. เวลาของกิจกรรมแนะแนวควรเป็นเวลาของนักเรียนจริง ๆ และต้องใช้เวลาเหล่านั้นให้เกิดผลต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่
7. ครูผู้สอนต้องวางแผนและเตรียมตนเองในเรื่องเนื้อหา วิธีการให้ความรู้และกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ เพื่อกระตุ้นใจให้นักเรียนสนใจ
8. ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เรียนรู้หน้าที่ของตน มีพันธะต่อกัน
9. มีการนำเอาหลักการของกระบวนการกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) และเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน
10. ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว ควรมีส่วนหนึ่งที่รายละเอียดต่าง ๆ ของการสอนไว้ทุกครั้ง
11. ในการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยให้คำแนะนำเวลามีปัญหา

นอกจากนี้ ประเสริฐ วิเศษกิจ (ประเสริฐ วิเศษกิจ 2524 : 2) ได้เสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงโมงแนะแนว ไว้ดังนี้

1. การบรรยายเนื้อหาสาระสำคัญต่าง ๆ ตามหัวข้อในแต่ละครั้ง
2. ไข่เกมส์ การเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเรียนเข้าใจและมีความคิดกว้างไกลขึ้น
3. การอภิปราย และโถ้วาที (โดยนักเรียนเป็นผู้แสดง)
4. การแสดงบทบาทสมมติ
5. การชมภาพยนตร์ สไลด์ต่าง ๆ
6. การปฏิบัติหรือเลียนแบบความจริง เช่น การฝึกสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่าง ๆ
7. การรายงานทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล
8. การใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ

4. เค้าโครงการสอนกิจกรรมแนะแนว

สมเจตน์ อภินิหารรักษา (สมเจตน์ อภินิหารรักษา 2527 : 2) ได้เสนอ

เค้าโครงการสอนกิจกรรมแนะแนวว่า ควรให้ครอบคลุมในหัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิต และสังคมตลอดถึงการดำรงอยู่ในสังคมและการดำเนินชีวิตที่ดี
2. การมีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ ความซื่อสัตย์เพียร ความรับผิดชอบต่อตนเอง และหมู่คณะ เป็นต้น
3. การมีประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อและอาชีพ ซึ่งได้แก่ การรู้จักเลือกสถาบัน คณะ การเตรียมตัวในการศึกษาต่อ การสำรวจอาชีพ การสำรวจตนเอง การวางแผนชีวิต การทำงาน วิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

5. การประเมินผลการสอนกิจกรรมแนะแนว

จำเนียร ช่วงโชติ (จำเนียร ช่วงโชติ 2527 : 119 - 120) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้สอนวิชานี้ จะต้องคำนึงถึงให้มากและควรถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำ คือ การประเมินผลตนเองและนักเรียน

การประเมินผลตัวผู้สอน เป็นสิ่งสำคัญมาก โดยพิจารณาจาก

1. ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระในการแสดงออกต่าง ๆ
2. ผู้สอนสามารถสอนผู้เรียนให้เรียนรู้จากการควบคุมตนเอง (Self Control)
3. ผู้สอนสามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง และเกิดการพัฒนาด้านในทางที่

เหมาะสม

4. ผู้สอนสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมหรือคุณลักษณะนิสัย ที่พึงปรารถนา
ให้นักเรียน

5. ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เข้าใจและปรับตัวเข้ากับโลกที่เขาอยู่ได้
เหมาะสม

การประเมินผลตัวผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการฝึกทักษะและประสบการณ์
ที่ดีแก่ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะในการประเมินผลผู้เรียน

1. กำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกประจำตัวสำหรับเรียนวิชานี้ เพื่อฝึกให้นักเรียน
ได้ทบทวนเนื้อหาที่ควรจดจำและฝึกการประเมินผลตนเอง ซึ่งจะเป็นการฝึกทักษะ ในการเรียน
ที่ดีและการวิเคราะห์ตนเอง

2. กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เรียนได้ทราบ เช่นอาจมีการให้คะแนนเกี่ยวกับ

- เวลาเรียน
- ตรวจให้คะแนนสมุดบันทึกประจำวัน
- ตรวจให้คะแนนใบตลับ
- ให้คะแนนการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ตรวจให้คะแนนการทดสอบย่อย ซึ่งผู้สอนกำหนดขึ้นเอง

ผู้วิจัยเห็นว่า วิชากิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญมากในการพัฒนานักเรียนให้ไปสู่ความ
เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้าน
ดังท้าวได้ 4 ของนักเรียน โดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในด้านการศึกษาให้เข้าใจตนเอง
ช่วยตนเอง นำตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถปรับตัวให้เข้ากับ
สังคมและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

ปริญดา บุญศิลาเลิศ (ปริญดา บุญศิลาเลิศ 2520 : 45) ให้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดยะลาจำนวน 60 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่ำกว่า เมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญและต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพโดยใช้วิธีบรรยายที่เคยได้รับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จินตภรณ์ อังสุวรรณชาติ (จินตภรณ์ อังสุวรรณชาติ 2525 : 62) ได้ทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานครจำนวน 70 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลลักษณ์ ศรีจันทร์ (วิไลลักษณ์ ศรีจันทร์ 2526 : 40 - 41) ได้ศึกษาผลการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องการเลือกแผนการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยใช้สไลด์เทปสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยวิธีบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤษณา จันทรวภาค (กฤษณา จันทรวภาค 2527 : 34) ให้ทดลองสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานครจำนวน 70 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่อง อาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวที่กล่าวมานี้ ได้มีการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวในลักษณะของชุดการแนะแนวอาชีพและมีการใช้สไลด์เทปในการสอนวิชานี้ นับว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่ผู้เรียนโดยจัด

กิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวส่วนตัวและสังคม ทำให้นักเรียนได้สำรวจและเข้าใจตนเองมากขึ้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4

พระราชวรณีย์ (พระราชวรณีย์ 2527 : 9 - 10 อ้างอิงมาจากพระไตรปิฎก ภาษาไทยฉบับหลวง ที่.ปา 11/140/167) ได้ให้ความหมายสังคหวัตถุ 4 ว่า เป็นธรรมปฏิบัติ ความหลักการสงเคราะห์หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจตน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี มี 4 อย่างดังต่อไปนี้

1. ทาน ให้อภัย คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของของตนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา
2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะน่าฟัง ชี้แจงแนะนำ สิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐานชัดเจนในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
3. อคตจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือ ด้วยแรงกายและชวนชวน ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม
4. สมนัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอเหมือน-เสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุข ทุกข์ คือร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

กรมการศาสนา (กรมการศาสนา 2515 : 37 - 38) ได้กล่าวถึง องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสสั่งสอนแก่ภิกษุในกาลครั้งหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า สังคหสูตร มีเนื้อความดังนี้

อุกร ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ 4 ประการนี้ ประการเป็นไฉน คือ ทาน การให้ 1 เปยยวัชชะ ความเป็นผู้มีวาจาน่ารัก 1 อคตจริยา ความประพฤติประโยชน์ 1 สมนัตตตา ความเป็นผู้มีตนเสมอ 1 อุกรภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ 4 ประการนี้แลฯ

การให้ 1 ความเป็นผู้มีวาจามารัก 1 ความประพฤติประโยชน์ในโลกนี้ 1 ความเป็นผู้มีตนสม่ำเสมอในธรรมนั้น ๆ ตามสมควร 1 ธรรมเหล่านั้นแล เป็นเครื่องส่งเคราะห์โลก ประจุสสัคคิพลาคุมรุตที่เล่นไปอยู่ไว้ได้ ฉะนั้น ถ้าธรรมเครื่องส่งเคราะห์เหล่านั้น ไม่พึงมีไซ้ ภิภา หรือมารดา ไม่พึงให้ความนับถือหรือบูชาเพราะเหตุแห่งบุตร ก็เพราะที่ บัณฑิตพิจารณาเห็นธรรมเครื่องส่งเคราะห์เหล่านั้น ฉะนั้น พวกเขาจึงถึงความยิ่งใหญ่และ เป็นที่น่าสรรเสริญ ฯ

รายละเอียดเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4

สงวน เล็กสกุล (สงวน เล็กสกุล 2503 : 88 - 94) ได้อธิบายองค์ประกอบ ทั้ง 4 ของสังคหวัตถุ 4 ไว้ดังนี้

1. พาน การให้ แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ อามิสทาน ให้สิ่งของ เช่น ข้าว น้ำ เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เป็นต้น และ ธรรมทาน คือ ให้ธรรม เช่น ช่วยสั่งสอนด้วยคุณธรรม หรือช่วยบอกถึงมหาวิทยาลัยที่ปราศจากโทษให้

การให้ได้อีกว่า เป็น สังคหะ เครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันนั้น เพราะเป็นเครื่อง แสดงน้ำใจเยื่อใยต่อกัน วัตถุจะมากหรือน้อยไม่เป็นประมาณ น้ำใจที่แสดงออกมานั้นเป็นหลัก สำคัญ เช่น ไม่ไผ่หมา หมาของฝาก ให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานแล้ว ให้กายสามัคคี คือไปช่วยงาน เพื่อเป็นเกียรติแก่เจ้าของงาน เป็นเหตุให้เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

2. ปิยวาจา แปลว่า คำพูดอันเป็นที่รัก หรือวาจาเป็นที่รัก คำพูดที่เป็นปิยวาจา นี้ ไม่ได้หมายความว่าเสียงดี เสียงดังอย่างเดียว แต่หมายถึงเสียงที่มีคุณ ไม่ใช่มเสียงที่มีโทษ ซึ่ง พระพุทธเจ้าได้ทรงกำหนดคำพูดที่ดีไว้ว่ามีลักษณะ 5 ประการ คือ กล่าวตามกาล กล่าวเป็น คำอ่อนหวาน กล่าวอาศัยประโยชน์และกล่าวด้วยเมตตาจิต อีกอย่างหนึ่ง ทรงกำหนดคำพูดที่ดี ด้วยองค์ 4 คือ กล่าวเป็นสุภาพนิเทศ ไม่กล่าวคำพูดหาญถือ กล่าวคำที่เป็นธรรมเท่านั้น ไม่กล่าวคำที่ไม่เป็นธรรม กล่าวคำที่เป็นที่รักเท่านั้น ไม่กล่าวคำที่ไม่เป็นที่รัก และกล่าวแต่ คำจริงเท่านั้น ไม่กล่าวคำเท็จ

ววจวเป็นที่รักนั้นไม่ใช่แต่เพียงที่ถูกใจเขาอย่างเดียว ต้องเป็นวาจาที่ไม่มีทุจริต แอบแฝงอยู่ คือ ไม่ใช่คำเท็จ คำส่อเสียด คำหยาม คำเพ้อเจ้อ เหลวไหล หรือ รู้จักปราศรัย แก่บุคคลทั่วไป รู้จักบุคคลที่ควรดี ดีแล้วเขาต้องเห็นโทษในความผิด เห็นคุณในคำดี รู้จักยกย่อง บุคคลที่ควรยกย่อง เรียก คนสมชั้น สมภูมิ สมวัย รู้จักยกย่องบุคคลที่ควรปลอบ รู้จักยั้งบุคคล ที่ควรยั้ง รู้จักบุคคลที่ควรส่งเสริม รู้จักบุคคลที่ควรขอ ปิยวาจาจักเป็นสังคหธรรม เพราะเป็น คำที่จับใจ เป็นรสที่ทำให้สำเร็จประโยชน์กว่ารสอื่น

3. อัตถจริยา แปลว่า ประพฤติประโยชน์ต่อกันด้วยกาย วาจาหรือใจ ด้วยกาย ช่วยยกของ ช่วยวิ่งเต้นชวนชวายทำกิจธุระให้ ช่วยพยาบาลเวลาเจ็บไข้ให้ป่วยด้วยวาจา เช่น บอกอันตราย ช่วยระงับข้าวอกุศล ช่วยรับรองคุณงามความดีของเขาด้วยใจ เช่น ช่วยคิด ช่วยแก้ความเข้าใจ หมายความว่า ให้มุ่งถึงความประสงค์ของเขา เช่น เมื่อมี งานก็ไปช่วย เจ็บไข้ก็ไปเยี่ยม เขาออกมาขอร้องสมควรช่วยก็ช่วย ถ้าช่วยไม่ได้มีผู้อื่น สมควรช่วยให้ก็แนะนำต่อไป ช่วยทุกระเบียงผู้ที่สรรเสริญ เขาด้วยวาจา พูดดีต่อกันดีเยี่ยม ปรักปรำเขา ช่วยทำกิจกรรมด้วยกาย ช่วยคิดเรื่องด้วยใจคำเป็นคำลักษณะมิตรที่ดี เป็นต้น

อัตถจริยา ได้ชื่อว่าเป็นสังคหวัตถุ เพราะเป็นเหตุให้เกิดความมุ่งดี มุ่งความเจริญ

4. สมนัตตตา ความมีตนเสมอ คือไม่ถือตัว วางตัวเสมอต้นเสมอปลาย สนิทสนม ไม้ถือกันอย่างจริงจัง ไม่ถือमानะฐานะผู้อื่น แต่มิใช่เป็นผู้มีสาละนยกับคนเทียมท้าว ให้วางตัว พอเหมาะพอดี สนิทสนมนับถือกัน สมนัตตตาได้ชื่อว่าเป็นสังคหวัตถุ เพราะเป็นเหตุให้ความนับถือ และตัดความเบียดเบียนเสียได้

พระวรศักดิ์ วรธมฺโม (พระวรศักดิ์ วรธมฺโม 2522 : 230 - 231) ได้ให้ คำอธิบายคำว่า "สมนัตตตา" ไว้โดยเฉพาะ ดังนี้

สมนัตตตา คือ ความมีตนเสมอได้แก่ ความรู้สึกรักใคร่ไม่ว่าต่อทั้งกัน เพราะเป็น มนุษย์เสมอกัน รักความสุขเกลียดความทุกข์ เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน มีความเท่าเทียมและเสมอกันในข้อนี้ และทุกคนมีหน้าที่เดินทางไปสู่ความเป็นมนุษย์ การวาง ตนเสมอคือ ไม่ยกตนข่มท่านว่าเขาเป็นผู้หยิ่งกว่าเราแล้วจะไม่ส่งเคราะห์ พระพุทธองค์ทรง ประสงค์ให้พวกเรา มีความรู้สึกว่า สัตว์โลกทั้งหลายมีความเสมอกันในข้อที่ยังเป็นทุกข์อยู่ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือเทวดา

สำหรับคู่มือจริยศึกษา เล่ม 6 (กรมการศาสนา, 2522 : 2 - 25) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของสังคหวัตถุ 4 ไว้ดังนี้

1. ทาน หมายถึง การให้วัตถุสิ่งของของตนเองแก่ผู้อื่น การเสียสละ ความเป็นคนใจกว้าง รู้จักเสียสละ เพื่อแผ่เห็นใจคนอื่น ถ้ามองในแง่การปฏิบัติต่อกัน ท่านมุ่งถึงการเฉลี่ยแจกจ่าย (Sharing) ต่อเพื่อนบ้าน เพื่อนมนุษย์ และสิ่งที่มีชีวิตทั่วไป เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การเฉลี่ยแบ่งปันกันนี้ อาจจะ เป็นวัตถุที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค หรือการเฉลี่ยแรงงานช่วยเหลือ เช่น การวานกัน การลงแขก เพื่อให้งานสำเร็จได้เร็ว และรวมถึงการที่บุคคลมีน้ำใจห่วงใยกันโดยให้กำลังใจเมื่อยามเจ็บป่วยหรืออยู่ในสภาพลำบาก ตลอดจนการให้สติเมื่อผู้อื่นกำลังดำเนินชีวิตที่ผิด

ประเภททาน แบ่งตามประเภทของสิ่งที่ให้มี 2 อย่างคือ

1. อามิสทาน คือ การให้วัตถุสิ่งของ ตลอดจนแรงกายช่วยเหลือ
 2. ธรรมทาน คือ การให้ความรู้แนะนำสั่งสอน ให้สติเตือนใจ
- คุณประโยชน์ ที่ได้รับจากการให้ทาน มีดังนี้

1. ผู้ให้ทานย่อมผูกมิตรไมตรีได้ดี มีคนรัก
2. สัตบุรุษย่อมคบหาด้วย
3. ชื่อเสียงถึงงามย่อมจรไป
4. ไม่เห็นห่างจากธรรมของกฤหัสถ์
5. เป็นเหตุให้ได้มนุษย์สมบัติ ประโยชน์สุขในปัจจุบัน
6. ทำให้ถึงสุขและสันติทุกข์ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า
7. ทำให้พระศาสดาคำรงอยู่นาน
8. ทำให้จิตใจบริสุทธิ์สะอาด หลุดพ้นจากกิเลสต่อไป

2. ปิยวาจา หมายถึง วาจาเป็นที่รัก วาจาถูกตมน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ

กล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวาน สมานสามัคคีให้เกิดไมตรีและรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้ยินยอมตาม

องค์ประกอบของปิยวาจา มีดังนี้

1. เป็นคำจริง คำสัตย์ ไม่ใช่คำที่ปั้นขึ้นโกหกหลอกลวง .
2. เป็นคำอ่อนหวาน คือ ไพเราะทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลินสบายใจ ฟังง่าย ไม่รู้เบื่อ
3. เป็นคำพูดมีประโยชน์ คือ กล่าวถึงสิ่งดีมีสาระประโยชน์ นำไปปฏิบัติ

ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

4. เป็นคำพูดที่ประกอบด้วยเมตตา คือ พูดด้วยความหวังดีต่อกัน ปราศจากความทุกข์ ความเจริญต่อกันและกัน ไม่มีจิตมุ่งร้ายใด ๆ เลย พูดกันด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่พูดด้วยโทสะ

5. เป็นคำกล่าวถูกกาลเทศะ คือกล่าวเหมาะกับเวลาและสถานที่
คุณประโยชน์ของปิยวาจา มีดังนี้

1. เป็นที่รักของทุกคน เพราะตามธรรมชาติ คนทุกคนต้องการให้คนอื่นพูดดีกับตนทั้งนั้น
2. ประสบผลสำเร็จในทางประชาสัมพันธ์
3. ประสบผลสำเร็จในการขอความร่วมมือ
4. ช่วยให้เกิดการที่กำลังทำอยู่เจริญก้าวหน้า เช่น กิจการค้าขายและธุรกิจ เป็นต้น
5. เป็นเหตุให้ได้ลาภผลและน้ำใจจากมิตรสหาย
6. เป็นประโยชน์ในความสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป

3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ
บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนการช่วยเหลือแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

อัตถจริยา มี 2 ลักษณะ คือ

1. เวยยาวัจจะ ขวนขวายช่วยเหลือให้งานสำเร็จ ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านกำลังความคิด กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ เช่นการช่วยเหลือกันในครอบครัว ระหว่างพ่อแม่กับลูก ๆ การช่วยเหลือระหว่างญาติต่อยุติ เพื่อนต่อเพื่อน รวมทั้งเพื่อนบ้าน ต่อเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมชาติต่อเพื่อนร่วมชาติ

2. ธรรมสมาทปนา การชักนำในทางดี ช่วยด้านสติปัญญา ความเกิดเห็นแนะนำ เรื่องการปรับปรุงด้านอาชีพ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ ด้านสุขภาพร่างกาย โดยเฉพาะคือการปลูกจิตสำนึกให้แต่ละคนรู้จักช่วยเหลือตัวเองและสังคมของตน

คุณประโยชน์ของอัตถจริยา มีดังนี้

1. ขจัดความเห็นแก่ตัว ทำให้ตนรัก
2. ก่อให้เกิดภราดรภาพ ความเป็นหนึ่งนิกันในหมู่ประชาชน
3. ทำให้เกิดความมั่นคงแก่ประเทศชาติ ขจัดความแตกแยกสามัคคี
4. นำความเจริญมาสู่หมู่บ้านและประเทศชาติ

4. สมนัดคตา หมายถึง ความมีตนเสมอ คือ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย
 ก็น่าปฏิบัติสม่ำเสมอไม่ถอยชั้นวรรณะในสิ่งทั้งหลายก็ดี เสมอกันในสุขและทุกข์โดยร่วมรับรู้
 ร่วมแก้ไขก็ดี ตลอดจนถึงการวางตนเหมาะสม ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม
 ถูกต้องตามธรรมในทุกรณี อันแสดงถึงความเป็นผู้ไม่ถอยตัวทั้งสิ้น

คุณประโยชน์ของสมนัดคตา มีดังนี้

1. ทำให้ครอบครัวและสังคมเป็นสุข
2. ปราศจากการรังแกข่มเหงกัน มีแต่ความเห็นอกเห็นใจกัน
3. ทำให้สายสัมพันธ์ในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น
4. เป็นบ่อเกิดแห่งความสามัคคีของคนทุกระดับ
5. ทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายรวดเร็ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4

ไสว ช่อมงคลอุดม (ไสว ช่อมงคลอุดม 2528 : 34) ได้สร้างแบบ
 ทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดปัตตานี จำนวน
 945 คน โดยมีวิธีการศึกษาทำการทดสอบ 3 ครั้ง ผลปรากฏว่า มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้ง
 3 ครั้งมีค่า .890 ค่าความเชื่อมั่นที่หาโดยวิธีสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา มีค่าตั้งแต่ .620 ถึง .861
 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 แบบทดสอบ 4 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 และหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเชื่อมั่น
 ของแบบทดสอบหาโดยสอบซ้ำ มีค่าตั้งแต่ .892 ถึง .920 และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ
 มีค่า .953

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 จะเห็นได้ว่า คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมปฏิบัติตามหลักการสงเคราะห์หรือธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน และการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดความสามัคคี ประกอบด้วย ทาน การให้ปันของตนแก่คนที่ควรให้ ปิยวาจา การพูดอ่อนหวาน อหิงสการ การบำเพ็ญประโยชน์ สมานัตตตา ความเป็นผู้ไม่ถือตน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเป็นชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรสังคหวัตถุ 4 เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคหวัตถุ 4
2. นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องสังคหวัตถุ 4
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4 มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการค้นคว้าตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 156 คน ซึ่งได้จากการวัดด้วยแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดจำนวน 624 คน ตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4

2.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2.3 นำคะแนนของนักเรียนทุกคน มาเรียงคะแนนจากสูงไปต่ำแล้วคัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาได้จำนวน 156 คน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ต่ำ

2.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาทุกคนเพื่อถามถึงความสมัครใจในการเข้ากลุ่ม แล้วสุ่มจากนักเรียนที่สมัครใจทั้งหมด 70 คน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2.5 สุ่มนักเรียน 70 คน ออกเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน กลุ่มละ 35 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีจับสลาก ให้ทั้งสองกลุ่มเรียนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีต่อไปนี้

กลุ่มทดลอง เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรม
ด้านสังฆวัตร 4

กลุ่มควบคุม เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ เรื่องสังฆวัตร 4

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
2. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 โดยใช้การสอนแบบปกติ
3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 โดยใช้ชุดการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 และชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวจาก ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเนื้อหาและกิจกรรมในการสร้างโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังฆวัตร 4
 - 1.2 สร้างโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอน ซึ่งโปรแกรมการสอนจะประกอบด้วยสถานการณ์ต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4
 - 1.3 สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรมด้านสังฆวัตร 4 ซึ่งประกอบด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา (บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรคำถาม บัตรสรุป) วิธีการ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล

1.4 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
ซึ่งได้แก่ พระโสภณคณาภรณ์ พระมหาจำปา ธรรมธโร อาจารย์เมธาวี เวียงเกตุ
ตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องระหว่าง ความมุ่งหมาย กิจกรรม และการประเมินผล

1.5 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์
หาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

รายละเอียดในการสอนแต่ละครั้งดังแสดงในโปรแกรมการสอน - โดยใช้ชุดการสอน
กิจกรรมแนะแนว เรื่องคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 (ดูภาคผนวก)

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนขณะทดลอง เรื่องคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4

โดยใช้เกณฑ์ 60/60

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดของชุดการสอน
แต่ละเรื่องหลังการเรียนรู้ได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60

60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้
จากชุดการสอนแต่ละชุดถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 มีดังนี้

หน่วยการสอนที่ 1 เรื่องทาน ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ 87.42/83.71

หน่วยการสอนที่ 2 เรื่องทาน ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ 86.48/83.71

หน่วยการสอนที่ 3 เรื่องทาน ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ 91.42/83.71

หน่วยการสอนที่ 4 เรื่องปิยวาจา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ

81.71/86.57

หน่วยการสอนที่ 5 เรื่องปิยวาจา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ

84.00/86.57

หน่วยการสอนที่ 6 เรื่องปิยวาจา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ

84.57/86.57

หน่วยการสอนที่ 7 เรื่องอัตถจริยา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ
82.85/89.71

หน่วยการสอนที่ 8 เรื่องอัตถจริยา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ
84.57/89.71

หน่วยการสอนที่ 9 เรื่องอัตถจริยา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ
81.71/89.71

หน่วยการสอนที่ 10 เรื่องสมานัตตตา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ
86.28/86.00

หน่วยการสอนที่ 11 เรื่องสมานัตตตา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ
84.57/86.00

หน่วยการสอนที่ 12 เรื่องสมานัตตตา ประสิทธิภาพของชุดการสอน เท่ากับ
90.85/86.00

ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

2. โปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ผู้วิจัยได้
ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4
เพื่อนำมาสร้างโปรแกรมการสอนปกติ เรื่องคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4

2.2 สร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ ซึ่งมีเนื้อหาและความมุ่งหมายของ
การเรียนการสอนเช่นเดียวกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว แต่สอนตามปกติ ใช้วิธีครูเป็น
ผู้บรรยายและซักถาม

รายละเอียดในการสอนแต่ละครั้งของโปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องคุณธรรม
ด้านสังคหวัตถุ 4 (ดูภาคผนวก)

3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ
ดังนี้

3.1 แบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ของ ไถ่ไว้มงคตฤคม (ไต้ไว้มงคตฤคม 2528 : 120) จำนวน 12 ข้อ โดยปรับปรุงให้มีภาษารักคุณและเหมาะสมกับสภาพกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งสร้างคำถามเพิ่มเติม คำถามเป็นสถานการณ์ที่มี 2 หัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ ของแบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ พระโสมนศธรรณ พระมหาจำปา ธมฺมธโร ผศ.ดร.กาญจนา ทาสีคะพันธุ เป็นผู้พิจารณาว่า สถานการณ์ที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะต่าง ๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะที่ถึงไว้หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปใช้จริง

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์แล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดมกุฏกษัตริย์ จำนวน 100 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าอัตราส่วน r โดยใช้เทคนิค 25% ของแบบสอบถามและคัดเลือกข้อที่มีค่า r มีตั้งแต่ 1.76 ขึ้นไป และวัดพฤติกรรม โดยครอบคลุมองค์ประกอบตามนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ใช้ในการทดลอง จำนวน 40 ข้อ จากทั้งหมด 48 ข้อ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในภาคผนวก

3.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Coefficient Alpha ผลวิเคราะห์แสดงไว้ในภาคผนวก

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตัวอย่าง 1. แบบสอบถามด้านทาน (เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

สมพลนั่งเรียนอยู่ข้างหลังสมคิด วันหนึ่งสมพลลืมไม้บรรทัดไว้ที่บ้าน จึงขอยืมสมคิด แต่สมคิดไม่ให้ยืมทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นสมคิดไม่ได้ใช้ อีก 2 วันต่อมา สมคิดลืมยางลบไว้ที่บ้าน จึงมาขอยืมจากสมพล สมพลก็ให้ยืม

ถ้าท่านเป็นสมพล ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

2. แบบสอบถามด้านบิยาวาจา (การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์)

ใกล้วันขึ้นปีใหม่ เพื่อน ๆ ของสุรวุฒิปรึกษาหารือกันว่า จะฉลองปีใหม่ที่โรงเรียน มีคนเสนอว่าน่าจะดื่มสุราเพราะเห็นผู้ใหญ่ดื่มสุราแล้วสนุกสนานเฮฮาดี สุรวุฒิเห็นว่าเพื่อน กำลังทำสิ่งไม่ถูกต้องขัดต่อระเบียบของโรงเรียน จึงคัดค้าน และเสนอว่าควรใช้เครื่องดื่ม เป็นน้ำหวานแทนดีกว่า

ถ้าท่านเป็นสุรวุฒิ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

3. แบบสอบถามด้านอัตตจริยา (การช่วยเหลือด้วยร่างกาย)

วันหนึ่ง อาจารย์รับสมัครอาสาสมัครที่จะไปช่วยขายดอกไม้ในวันทหารผ่านศึก ซึ่งตรงกับวันหยุดเรียน เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือองค์การทหารผ่านศึก มีนักเรียนหลายคน สมัครไปช่วยขายดอกไม้ นิธิชวนอภิชาติให้ไปสมัครขายดอกไม้ด้วยกัน แต่อภิชาติบอกว่า อย่าไปเลย เพราะในวันเสาร์และวันอาทิตย์นี้มีรายการโทรทัศน์ดี ๆ ทั้งนั้น นิธิเองก็อยากดู แต่ก็ตัดสินใจไปช่วยขายดอกไม้

ถ้าท่านเป็นนิธิ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

4. แบบสอบถามด้านสมานัตตตา (การปฏิบัติตนสม่ำเสมอต่อผู้อื่น)

อำพลเรียนจบการศึกษาชั้นสูง ด้วยความที่เรียนเก่งมาตั้งแต่เล็ก และได้รับทุน อุดหนุนเรื่อยมา ทำให้จบการศึกษาชั้นสูงได้ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่เป็นชาวนา วันหนึ่งอำพลต้องประชุมที่ จังหวัดบ้านเกิด พบพ่อแม่ของตนแต่ไม่กล้าแนะนำให้ใครรู้จัก เพราะรู้สึกอายที่พ่อแม่เป็น ชาวนา

ถ้าท่านเป็นอำพล ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

2. เกณฑ์การตรวจให้คะแนน แบบสอบถามมี 2 ลักษณะคือ สถานการณ์ทางบวก คือ สถานการณ์ที่สมควรกระทำ และสถานการณ์ทางลบ คือ สถานการณ์ที่ไม่ควรกระทำ

ในข้อที่เป็นสถานการณ์ทางบวกให้คะแนนดังนี้

เลือกช่องกระทำ ให้คะแนน 1

เลือกช่องไม่กระทำ ให้คะแนน 0

ในข้อที่เป็นสถานการณ์ทางลบให้คะแนนกลับกัน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2522 : 167)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. เก็บคะแนนจากการทดสอบโดยใช้แบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ตอนเลือกกลุ่มตัวอย่างทุกคนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
2. ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม 1 คือ กลุ่มทดลอง ใช้เวลา 14 คาบ กลุ่มควบคุมใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้วิธีการสอนต่างกัน ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสิ่งแวดล้อม 4 ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ หลังเลิกเรียน เวลา 15.30 - 16.20 น. ระหว่างวันที่ 19 มกราคม 2530 - 21 กุมภาพันธ์ 2530
 - 2.2 กลุ่มควบคุม เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ ในวันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันเสาร์ หลังเลิกเรียน
3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามคุณธรรมระดับสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาลำสถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย (ส่วน ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ 2524 : 71)
 - 1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส่วน ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ 2524 : 81)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ภายในกลุ่ม โดยใช้ t - test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (ส่วน ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ 2524 : 96)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t - test แบบเป็นอิสระต่อกัน (ส่วน ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ 2524 : 99)
4. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบฝึกหัดหลังการเรียนในแต่ละหน่วยการสอน โดยใช้ คีชีเบรนนอน (บุญเชิด ภิญโญเนื้ตพงษ์ 2526 : 103)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
2. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลัง การสอนแบบปกติ สังคหวัตถุ 4
3. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังการสอนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 1
- ตาราง 1 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S^2	t
ก่อนทดลอง	35	25.91	11.93	19.93*
หลังทดลอง	35	35.77	15.30	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 1 ปรากฏว่าคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้น

2. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติ

ตาราง 2 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{x}$	s^2	t
ก่อนทดลอง	35	26.02	11.91	
หลังทดลอง	35	31.02	17.28	13.22*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 ปรากฏว่า คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้การสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การสอนแบบปกติเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้น

3. เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวกับนักเรียนกลุ่มควบคุมภายหลังการสอนแบบปกติ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนกลุ่มควบคุมภายหลังการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
กลุ่มทดลอง	35	10.14	9.07	
กลุ่มควบคุม	35	5.43	5.90	7.21*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 สามารถทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ในทางที่ดีขึ้นมากกว่าการสอนแบบปกติ

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคมวัตถุ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ เรื่องสังคมวัตถุ 4
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภายหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4 กับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคมวัตถุ 4
2. นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องสังคมวัตถุ 4
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4 มีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องสังคมวัตถุ 4

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ปีการศึกษา 2529 จำนวน 70 คน โดยสุ่มมาจากนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ที่คณะแผนเบอร์ด์เซนไทล์ที่ 25 ลงมา แล้วแบ่งออกเป็น

2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อจำแนกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคหวัตถุ 4 โดยใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนว
2. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 โดยใช้ การสอนแบบปกติ
3. แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4

การดำเนินการทดลอง

1. เลือกกลุ่มตัวอย่าง ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 แล้วนำผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ แปดสิบห้าขึ้นไป 25 ลงมาจำนวน 165 คน มาถามความสมัครใจ และสุ่มอย่างง่าย แล้ว แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายแล้วจับฉลากให้ กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม และเก็บคะแนนคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์เป็นคะแนนก่อนการทดลอง
2. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว กับกลุ่มทดลอง ตามโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ส่วนกลุ่มควบคุมสอนแบบปกติตามโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4 โดยใช้ เวลาหลังเลิกเรียนดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลองสอนทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 15.30 - 16.20 จำนวน 5 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 19 มกราคม - 18 กุมภาพันธ์ 2530

2.2 กลุ่มควบคุมสอนทุกวัน อังคาร พฤหัสบดี เสาร์ เวลา 15.30 - 16.20
จำนวน 5 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 21 กุมภาพันธ์ 2530

3. หลังจากการสอนโดยการใช้อยุทธการสอนกิจกรรมแนะแนวแก่กลุ่มทดลองและการสอนแบบปกติแก่กลุ่มควบคุมแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 อีกครั้งหนึ่ง และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการสอน

4. นำคะแนนที่ได้หลังจากการตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ก่อนและหลังการสอน มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ภายหลังจากสอนโดยใช้อยุทธการสอนกิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนในกลุ่มทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ภายหลังจากสอนโดยใช้การสอนแบบปกติแก่นักเรียนในกลุ่มควบคุม ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการสอน พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยการใช้ยุทธการสอนกิจกรรมแนะแนว มีคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าของการใช้อยุทธการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังกตวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. คุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ภายในกลุ่ม

1.1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคมวัตถุ 4 มีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ ปริญญา บุญศิลาเลิศ (ปริญญา บุญศิลาเลิศ 2520 : 48) ที่ได้ทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทพมหาราม "เทพมอกุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพด้วยชุดการแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว สามารถพัฒนาคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนได้สูงขึ้น ซึ่งคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 นี้ ประกอบด้วย การเป็นผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยเงิน ใจของและความรู้ การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจ การพูดที่ทำให้เกิดความเข้าใจดีต่อกัน การช่วยเหลือด้วยแรงกายและปัญญา ในระดับบุคคลและกลุ่ม การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลอื่นและไม่เอาเปรียบผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความสงบสุขมาสู่สังคม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สามารถพัฒนาได้โดยใช้ชุดการสอน ทั้งนี้เพราะการใช้ชุดการสอนแบบสื่อประสม ประกอบด้วย กระบวนการกลุ่ม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง ตัวแบบ การอภิปรายกลุ่ม การวางแผน ในการปรับปรุงแก้ไขนั้น นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง และพัฒนาคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนสูงขึ้น

1.2 นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ มีคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ภุชญา จันทรวิภาค (ภุชญา จันทรวิภาค 2527 : 34) ที่ได้ทดลองสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร กลุ่มทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลอง กลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอาชีพสูงขึ้น

กว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ปทุมมาศ พูนเกษม (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 56) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ ภูมิ้องการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาจิตภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกลุ่มทดลองใช้ ภูมิ้องการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนแบบปกติ การศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มควบคุมมีจิตภาวะทาง อาชีพสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้วิธีการสอนแบบปกติเป็น วิธีหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยได้ทำการ ทดลองสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม ในกลุ่มควบคุมนั้น ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความสนใจใน การเรียน สังเกตจากการแลกเปลี่ยนพระสภารณ์ การซักถามและการตอบคำถาม หลังจากผู้วิจัยได้บรรยายเนื้อหาต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ซึ่งมีเนื้อหาเช่น เกี่ยวกับกลุ่มทดลองและในการบรรยายครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการสรุปเกี่ยวกับคุณธรรมด้าน สังคหวัตถุ 4 นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวอย่างของคุณธรรม ด้านสังคหวัตถุ 4 เพื่อนำไปปฏิบัติ และปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองที่บกพร่องอยู่ในบางเรื่อง ให้ดีขึ้น ในการทดลองครั้งนี้นักเรียนกลุ่มควบคุมให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี โดย เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง

2. คุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ระหว่างกลุ่ม

ภายหลังการทดลอง พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว และการสอน แบบปกติทำให้นักเรียนที่มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้น แต่เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้าน สังคหวัตถุ 4 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแล้ว พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวทำให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุสูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญาณี ทองพลับ (ญาณี ทองพลับ 2525 : 58) ที่ได้ทดลองสอนความมีวินัยทางสังคมด้วยชุดการสอนใน

กลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดพัทลุง ซึ่งพบว่า ความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าความมีวินัยทางสังคมของนักเรียนที่มีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณรงค์ สมพงษ์ (ณรงค์ สมพงษ์ 2519 : 35) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน ประกอบหลักสูตรวิชาสังคมของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วย ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของ จินตารณ อังสุวรรณชาติ (จินตารณ อังสุวรรณชาติ 2525 : 62) ซึ่งได้ทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนวัดราชโอรส กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรม เน้นแนวโดยใช้ชุดการสอน มีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้ รับการสอนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการสอนเป็นวิธีการ สอนที่สามารถจะพัฒนาคุณธรรมด้านสังฆวัตถุ 4 และเป็นวิธีการที่ดีกว่าการสอนแบบปกติ ทั้งนี้เพราะการสอนโดยใช้ชุดการสอนเป็นการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง ตัวแบบ และอภิปรายผล ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น กล้าแสดงออก สามารถเรียนรู้ที่จะปรับ พฤติกรรมของตนเองได้ รวมทั้งได้รับความสนุกสนาน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่เบื่อหน่าย ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้วิธีการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว แตกต่างจากการสอนแบบปกติ ซึ่งในการสอนแบบปกตินักเรียนไม่มีโอกาสฝึกปฏิบัติ จึงทำให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมีคุณธรรมด้านสังฆวัตถุ 4 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ สอนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคมวัตถุ 4 ไปใช้ในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียน เนื่องจากจะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 การนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวไปใช้ ควรมีการยืดหยุ่นเวลาได้เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรติดตามผลนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูความคงทนของคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4

1.4 ควรมีการติดตามโดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่านำคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ไปปฏิบัติจริงหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคมวัตถุ 4 นี้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนหญิง หรือนักเรียนในโรงเรียนสหศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4

2.2 ควรนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคมวัตถุ 4 ไปดัดแปลงใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4

2.3 ควรมีการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียน โดยครูผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการใช้ชุดการสอน เพราะครูนำไปใช้อาจมีการชี้แนะนักเรียน ถ้านักเรียนนำไปใช้จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่มที่ 11
พระสุตตันตปิฎกเล่ม 3 ทีฆนิกาย ปาฏิวารค โรงพิมพ์ศาสนา 2514, 356 หน้า
- _____ คู่มือจริยศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงพิมพ์กรมศาสนา 2522, 120 หน้า
- กฤษณา จันทรวาท ผลการใช้ชุดการสอนแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2522, 145 หน้า อุดลำนเา
- จำเนียร ช่างโชติ การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3
รุ่งศิลปการพิมพ์ 2527, 283 หน้า
- จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 186 หน้า อุดลำนเา
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล
ไทยวัฒนาพานิช 2521, 181 หน้า
- _____ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล ระบบสื่อการสอน โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 194 หน้า
- เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ โอเดียนสโตร์
2522, 206 หน้า
- ญานี ทองพลับ การทดลองสอนความมีวินัยทางสังคมด้วยชุดการสอนในกลุ่มการงานและ
พื้นฐานอาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญาโท กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 230 หน้า อุดลำนเา
- ณรงค์ สมพงษ์ การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนประกอบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
วิชาสังคมศึกษา ที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์ระบบให้สัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่และ
ปัญหาท้องถิ่นชนบทภาคกลาง ปริญญาโท กศม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 215 หน้า อุดลำนเา

ดวงเคื้อน หันธุมมาวิน "การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ" การวัดผลการศึกษา 7 : 10

พฤษภาคม - สิงหาคม 2528

ธีระ ชัยยุทธธรรม "ข้อคิดในการจัดกิจกรรมแนะแนว" แนะแนว 16 (82) : 48 - 53

สิงหาคม - กันยายน 2525

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ปัญหาการพัฒนาบุคลากร ตีพิมพ์สยาม 2514, 18 หน้า

นิพนธ์ สุขปรีดี และลัดดา สุขปรีดี เทคโนโลยีทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2

สุนทรการพิมพ์ 2517, 167 หน้า

บุญเชิด ภิญโญนันท์พงษ์ การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 285 หน้า อัดสำเนา

ปริญดา บุญศิลาเลิศ การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ปรินิพนธ์ กทม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 48 หน้า อัดสำเนา

ปทุมมาศ หุบลเกษม ผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาจิตภาวะ

ทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กทม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 137 หน้า

ประเสริฐ วิเศษกิจ การจัดการเรียนการสอนในชั่วโมงแนะแนว เอกสารประกอบ

การอบรมแนะแนวมัธยม 2524, 12 หน้า อัดสำเนา

เป็รื่อง กุมุท ชุดการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518,

44 หน้า อัดสำเนา

พวงทอง อ่อนจำรัส การสร้างชุดการสอนด้วยวิธีวิเคราะห์ระบบ เพื่อพัฒนาความพร้อม

และความสามารถในการเขียนพินิจภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ปรินิพนธ์ กทม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 286 หน้า

อัดสำเนา

ราชวรณฺฑี, พระ (ประยูรค์ ปยุตโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (A Dictionary of

Buddism) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2518, 374 หน้า

ธรรมบัญญัติ สันประสิทธิ์การพิมพ์ 2527, 82 หน้า

วรศักดิ์ วรธมฺโม, พระ ครูกับศีลธรรม ธรรมบุษยา 2522, 325 หน้า

โสมภณดากรณ์, พระ "เทศมิกการแนะแนวตามพุทธวิธี" แนะแนว 19 (97) กุมภาพันธ์
มีนาคม 2528

ทีไฉ แฝ่มงานเหลือ คู่มือครูวิชากิจกรรมสำรวจ โรงพิมพ์สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2521, 128 หน้า

มะเคื้อ เสมา "คุยกันเรื่องแนะแนว" แนะแนว 19 (97) กุมภาพันธ์ - มีนาคม
2528

ลิ้ม' สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีกิจ 2524,
286 หน้า

เลขา ปิยะฉัจฉริยะ "การสอนตามเอ็กซุคูล" ครูศาสตร์ 9 (3) 43 - 51
พฤษภาคม - มิถุนายน 2523

วาลา ชาวหา เทคโนโลยีทางการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน 2522, 200 หน้า

วิชาการ กรม, กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 ยูโมเต็คโปรดักชั่น 2521, 89 หน้า

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2522, 175 หน้า

คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2521, 73 หน้า

วิไลลักษณ์ ศรีจันทร์พกรณ์ ผลการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องการเลือก
แผนการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปริญญาโท กศม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 99 หน้า อักสำเนา

วิรุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 3
จิตวิทยาการศึกษา กราฟิการ์ 2526, 122 หน้า

ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 7 การแนะแนวการศึกษา กราฟิการ์
2526, 110 หน้า

- วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 8
การพัฒนาลัทธิสูตร กราฟิเคอาร์ท 2526, 110 หน้า
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง แผนพัฒนาจริยศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 (พุทธศักราช 2525 - 2529) โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2525, 61 หน้า
- สงวน เด็กสกุล คำสอนวิชาศีลธรรม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย 2503, 174 หน้า
- สมาน จงอ้อมกลาง มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในทัศนะของครูสังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปริณิฎาภิพันธ์ กสม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 154 หน้า อัดสำเนา
- สมเจตน์ อภิมภรรักษา แนะแนว 317 การสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน
 (Teaching Guidance Activities in School) ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา
 การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527,
 164 หน้า
- สมชัย วุฒิธีระชา ยุทธศาสตร์การศึกษากันแวมกรรมและเทคโนโลยี ในการพิจารณา
นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพประณตศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่
ครบชั้น โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 150 หน้า
- สุนทร วรรณหงษ์ "บรรณาธิการแถลง" มิตรครู 27 (12) : 3 30 มิถุนายน 2528
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "ทิศทางพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพในแผนฯ 6" สยามรัฐ
 24 ธันวาคม 2527
- สาโรช บัวศรี จริยธรรมศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2526, 114 หน้า
- ไสว ช่อมงคลอุดม การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริณิฎาภิพันธ์ กสม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2528, 182 หน้า
- Brawley, Oletha Danials. "A Study to Ecaluate the Effects of
 Using Multimedia Instructional Modules to Teach Time Telling
 to Retarded Learners." Dissertation Abstracts. 35 (7) : 4280 A.
 January, 1975.

Duan, James E. Individualized Instruction Programs and Materials.
Englewood Cliffs, New Jersey, Educational Technology, 1973.
385 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychological and Education. New York, McGraw - Hill Book Company Inc., 1971.
492 p.

Frazer, Janice Gregory. "Effect of Systematic In - Service Training Model on Teaching Performance and Skill of a Group of First Grade Teacher," Dissertation Abstract International 36 (5) 2589 A, 1975.

Harper, Martha Jane Armstrong. "The Development and Evaluation of Multi - Medif Self - Instructional Packages in Beginning of Tarrent Country Junior College" Dissertation Abstract International 32 (1) 5669 - A, April 1972

Houston, W. Robert and other. Development Instructional Modules, A. Modular System for Writing Modules. Houston, College of Education University of Houston, 1972. 188 p.

Kapfer Philip and Miriam Kapfer, Introduction to Learning Package, "Learning Package in American Education" New Jersey : Educational Technology, 1971. 400 p.

MacColeman, James Wesley "Relationship Between the Use of Learning Activity Packages, Group Activities and the Perferences of Students toward the Social Studies Course," Dissertation Abstracts. 36 (1) = 109 - A, July, 1975.

การพัฒนารวม

ภาคผนวก ก

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่อง คุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4

และ

โปรแกรมการสอนแบบปกติเรื่อง คุณธรรมด้านสังคมวัตถุ 4

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
1	ปฐมนิเทศ	1. ครูผ่าหัวใจออกเป็น 2 ส่วน ให้เท่ากับจำนวนของนักเรียน การผ่านี้แต่ละคู่ผ่าไม่เหมือนกัน 2. ครูแจกรูปหัวใจที่ผ่าออกเป็น 2 ส่วน โดยให้แต่ละคนมี 1 ส่วน และให้ไปหาคนที่มีส่วนเข้ากันได้กับของตน 3. เมื่อพบคู่ของตนแล้ว ให้นั่งคุยกับคู่ของตน 10 นาที เพื่อทำความรู้จักกัน 4. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับสมาชิกในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัตถุ 4	1 คาบ 50 นาที

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
2	ทาน : การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือกันด้วย เงิน สิ่งของ และความรู้	- ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "รายน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์" - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย และรายงาน - ครูสรุปเพื่อเน้นความหมายของคำว่า "ทาน"	- เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เนื้อเรื่อง และสามารถบอกความหมายของทานได้ - เพื่อให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่างได้ - เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างและประโยชน์ของการให้ทานได้	1 คาบ
3	ทาน (ต่อจากครั้งที่ 2)	- ฉายวีดีโอเทป เรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อสร้างคุณธรรม" ให้นักเรียนชม - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย และรายงานข้อที่ประชุม ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ - ครูสรุปถึงความมุ่งหมาย และประเภทของทาน	- เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างที่ดีของการให้ทานด้านวิชาการ การต่อกัน - เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความมุ่งหมายของการให้ทานได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
		4. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงการนำเอาหลักฐานไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประเภทของการให้ทานได้ 4. เพื่อให้นักเรียนนำเอาหลักการให้ทานไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน	
4	ทาน (ต่อจากครั้งที่ 3)	1. ให้นักเรียนช่วยกันวางแผนโครงการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น วางโครงการบริจาคทรัพย์สิ่งของ ช่วยเหลือเด็กกำพร้า วัดสระแก้วโดยกำหนดหัวข้อให้นักเรียนช่วยกันคิด กลุ่มละ 1 โครงการ 2. ให้นักเรียนนำโครงการที่ได้วางไว้ เสนอให้ที่ประชุมทราบถึงการดำเนินการโดยละเอียด	1. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่รู้จักให้ เลือเพื่อเพื่อแผ่ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงวิธีช่วยเหลือผู้อื่นได้ 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประโยชน์ของการให้ทานได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
5	<u>ปียวจา</u> : การพูดด้วยคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน	3. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน 1. ฉายวีซีดีโอแบบ เรื่อง "น้ำตึงหยดเดียว" ให้นักเรียนชม 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงานต่อที่ประชุม ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ 3. ครูสรุปเน้นให้เห็นความหมายของปียวจา	1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความหมายของปียวจาได้ 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในกรณีตัวอย่าง 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นผลของการไม่มีปียวจา	1 คาบ
6	<u>ปียวจา</u> (ต่อจากครั้งที่ 5)	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ช่วยกันด้วย" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงาน 3. นักเรียนช่วยสรุปองค์ประกอบและจุดมุ่งหมายของปียวจา 4. ครูสรุปความสำคัญของปียวจา	1. เพื่อให้นักเรียนบอกองค์ประกอบของปียวจาได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงจุดมุ่งหมายของปียวจาได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
7	ปิยวาจา (ต่อจากครั้งที่ 6)	1. แจกสถานการณ์ตัวอย่างเรื่อง "ใครจะได้รางวัล" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงาน 3. ให้นักเรียนร่วมกันลงความเห็น ว่ากลุ่มใดจะได้รับรางวัล 4. นักเรียนช่วยกันสรุปว่าทำไม กลุ่มนี้จึงได้รับรางวัล 5. ครูสรุปประโยชน์ของปิยวาจา 6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของปิยวาจาได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงการนำปิยวาจาไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	1 คาบ
8	อัตถจริยา : การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยแรงกายและปัญญาในระดับบุคคลและกลุ่ม	1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน" 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงาน 3. ครูสรุปเน้นความหมายของอัตถจริยา	1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่าง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของอัตถจริยาได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
9	อัตถจริยา	1. ฉายวีดีโอเทป เรื่อง"โรงเรียนตัวอย่าง" ให้นักเรียนชม 2. ให้นักเรียนร่วมกันวางโครงการพัฒนาโรงเรียน 3. ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนตามจุดต่าง ๆ ที่เสนอไว้	1. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างของอัตถจริยา 2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์แล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง	1 คาบ
10	<u>อัตถจริยา</u> (ต่อจากครั้งที่ 9)	1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 5 กลุ่ม 2. แจกบัตรเรื่องเกี่ยวกับอัตถจริยา ทั้ง 5 กลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง 3. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์แล้วนำมาอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดไว้ให้ 4. ครูช่วยสรุปเน้นความสำคัญและประโยชน์ของอัตถจริยา 5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างในบัตรเรื่องที่เกี่ยวกับอัตถจริยา 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของอัตถจริยา 3. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการนำเอาอัตถจริยาไปปฏิบัติ	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
11	สมานัตตตา : การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลอื่นและไม่เอาเปรียบผู้อื่น	- ฉายวิดีโอเทป เรื่อง"เกี่ยวกับสมานัตตตา" ให้นักเรียนชม - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงานข้อที่ประชุม ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ - ให้นักเรียนได้ร่วมกันสรุปความหมายสมานัตตตาและเสนอแนะวิธีการแก้ไขบทบาทของตัวละคร	- เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ในกรณีตัวอย่าง - เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความหมายของสมานัตตตาได้	1 คาบ
12	สมานัตตตา (ต่อจากครั้งที่ 11)	- ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง"หัวหน้าคนใหม่" - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายและรายงาน - ให้นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะที่ดีของบุคคลที่มีสมานัตตตา	- เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของคนที่มิสมานัตตตา - เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกข้อดีของสมานัตตตาได้	1 คาบ
13	สมานัตตตา (ต่อจากครั้งที่ 12)	- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 5 กลุ่ม - แจกบัตรเรื่องเกี่ยวกับสมานัตตตา หั้ว 5 กลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง	เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์และการนำสมานัตตตาไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1 คาบ

โปรแกรมการลงกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัด 4

สำหรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคหวัด 4

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
		3. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของสมานัตตคาแล้ว รายงานที่ประชุม 3. ให้นักเรียนสรุปประโยชน์และ การนำสมานัตตคาไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 4. ครูสรุปความสำคัญของสมานัตตคา	2. เพื่อให้ให้นักเรียนบอก ข้อดีและข้อเสียของ สมานัตตคา	
14	สรุปเรื่องสังคหวัด 4	5. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน 1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่อง สังคหวัด 4 2. ครูเน้นให้เห็นถึงความสำคัญ และการนำไปใช้ในชีวิประจำวัน วันของสังคหวัด 4	1. สรุปเรื่องของ สังคหวัด 4 ใน หัวข้อ 1.1 ความหมาย 1.2 จุดมุ่งหมาย 1.3 การนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 1.4 ประโยชน์ของ สังคหวัด 4	1 คาบ

การสอนครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ และสร้างควมคุ้นเคย

เวลา 50 นาที

- ความคิดรวบยอด
1. การเปิดเผยตนเองจะช่วยให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น และนักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย รวมทั้งตั้งใจฟังในสิ่งที่เพื่อน ๆ พูด จะทำให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น
 2. การเรียนโดยใช้ชุดการสอนเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการให้การศึกษา เพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ให้นักเรียนเข้าใจเห็นประโยชน์และสามารถนำไปปฏิบัติได้

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนทำความรู้จัก และสามารถเปิดเผยตนเองได้
 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่นรู้จักได้
 3. เพื่อให้นักเรียนตั้งใจฟังในสิ่งที่เพื่อน ๆ พูดได้
 4. เพื่อให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายและวิธีการสอนโดยใช้ชุดการสอนได้

สื่อการสอน กระดาษแข็งตัดเป็นรูปหัวใจ และผ่าเป็น 2 ส่วน โดยการผ่านี้จะผ่าไม่เหมือนกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จัก
2. ครูแจกรูปหัวใจที่ผ่าเป็น 2 ส่วน ให้นักเรียนคนละ 1 ส่วน
3. ครูให้นักเรียนไปหาคนที่มีส่วนที่เข้ากันได้กับของตน
4. เมื่อพบแล้วให้นั่งคุยกันกับคู่ของตนคนละ 10 นาที
5. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นที่ละคู่ผลัดกันแนะนำคู่ของตน
6. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะนำเรื่องคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4

7. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
8. ครูนัดหมายกับนักเรียนเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่จะพบกันครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตการพูดคุยซักถามของนักเรียนแต่ละคู่
2. นักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนได้
3. สังเกตการตั้งใจของนักเรียนขณะที่ครูพูดและคนอื่น ๆ พูด
4. นักเรียนบอกวิธีการสอนโดยใช้ชุดภาพสอนได้

การสอนครั้งที่ 2, 3, 4

เรื่อง ทาน

เวลา ครึ่งละ 50 นาที

หน่วยการสอนที่ 1

คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 เรื่อง "ทาน" ชุดการสอนนี้แบ่งออกเป็น คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นสื่อประสมประกอบด้วย ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม, แสดงบทบาทสมมติ, กรณีตัวอย่าง, ตัวอย่าง, อภิปรายกลุ่ม, วิเคราะห์หาสาเหตุ, วางแผนในการปรับปรุงแก้ไขและการประเมินผล

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก. การเตรียมตัวของครู

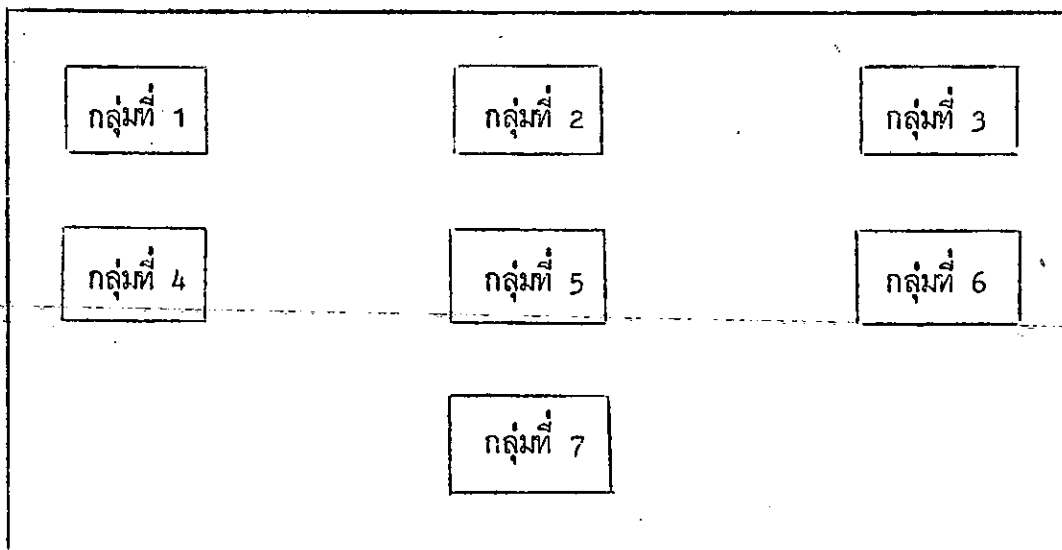
1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ โดยครูสามารถจัดเวลาเรียนยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

ข. การจัดกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง
3. เมื่อเปลี่ยนเรื่องใหม่ จะมีการเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้ง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ทำหน้าที่ประธาน เลขานุการ และหน้าที่สมาชิกของกลุ่ม

4. ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มอย่างสะดวกสบายเห็นหน้ากันทั่วถึง โดยอาจนั่งเป็นรูป หรือ ให้แต่ละกลุ่มต่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง

5. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ค. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานกิจกรรมกลุ่มหน้าชั้น
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ความคิดรวบยอด

1. ทาน หมายถึง การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยแบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยเงิน
สิ่งของ และความรู้

2. ความมุ่งหมายของการให้ทาน คือ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาเหล่านั้น
สามารถดำเนินชีวิตได้ และก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้ให้

3. ประเภทของการให้ทาน

1. การให้วัตถุสิ่งของต่าง ๆ เรียกว่า อามิสทาน
2. การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน เรียกว่า ธรรมทาน

4. การนำหลักการให้ปันไปประยุกต์ใช้

การให้ทานแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การให้ทานแบบไม่เจาะจงผู้รับ เช่น เสด็จผู้มี

ทรัพย์ประสงค์จะบริจาคเพื่อการกุศลให้ทุกคนได้รับประโยชน์ เรียกว่า "สังฆทาน" และ

การให้ทานแบบเจาะจงผู้รับ เช่น บิณฑบาตให้อาหาร เครื่องแต่งกายหรือทรัพย์สมบัติแก่บุตร
เรียกว่า บุคลิกลทาน นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าการให้ปันหรือทานเป็นหลักเบื้องต้นในการที่จะให้
สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หากขาดการให้ปันกันแล้วก็จะมีแต่คนเห็นแก่ตัวในสังคมทุกระดับ
เด็ก ๆ ในโรงเรียนต้องมีการแบ่งปันกัน เช่น อุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเล่น ช่วยกันค้นคว้า
วิชาการต่าง ๆ ช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาชีวิตครอบครัว ไม่นิ่งดูตาย มีทางใดช่วยได้
ต้องช่วย เมื่อทำเป็นนิสัยแล้วย่อมเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ เป็นที่รักของบุคคลทั่วไป

5. ประโยชน์ของการให้ปัน

1. บุคคลให้ทานย่อมเป็นที่รักของทุกคนทั่วไป
2. ทำให้จิตใจบริสุทธิ์สะอาด
3. อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. บุคคลที่รู้จักให้ทานทำให้เกิดความสุขแก่ตนเองและหมู่คณะ เป็นเครื่องยึด

เหนี่ยวนำใจกันได้อย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถามได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้ นักเรียนวิเคราะห์ความหมายของคำว่า "ทาน" ได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้ นักเรียนอภิปรายความประเพณีที่กำหนดไว้ในบัตรคำสั่งได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำการให้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. เพื่อให้ นักเรียนบอกความมุ่งหมายของการให้ทานได้ถูกต้อง
6. เพื่อให้ นักเรียนสรุปประโยชน์ของการให้ทานได้ถูกต้อง
7. เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 เรื่อง "ทาน"

คู่มือครู

คาบที่ 1 เรื่อง ทาน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เนื้อเรื่องและสามารถบอกความหมายของ
ทานได้

2. เพื่อให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่างได้

3. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างและประโยชน์ของการให้ทานได้

กิจกรรม

1. ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนเข้าใจ

2. แบ่งกลุ่มตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว

3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "รวยน้ำใจ ไม่รวย

ทรัพย์"

เนื้อเรื่อง "รวยน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์"

วิจิตเป็นลูกคนสุดท้าย เขามีพี่สาวอีกสองคน พ่อและแม่ของวิจิตอยู่ในวัยกลางคน พ่อเป็นชาวนา แม่ปลูกพืชผักสวนครัวขาย ภายในครอบครัวของวิจิตมีรายได้พอประมาณ บ่อยครั้งที่เพื่อนบ้านข้างเคียงมาขอ ข้าว ตะไคร้ ใบสาระแน ใบแมงลัก ใบโหระพา ซึ่ง แม่ก็บอกให้วิจิตเก็บให้ทุกครั้ง จนวิจิตมีความรู้สึกว่า ทำไปเพื่อนบ้านเหล่านั้นจึงไม่ปลูกพืชผัก สวนครัวไว้บ้าง แต่วิจิตก็ไม่เคยปรึกษาใคร ยินดีเก็บให้ด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสและเต็มใจ ทุกครั้ง

ครอบครัวของวิจิตมีข้อตกลงร่วมกันว่า เมื่อทุกคนได้ทำภารกิจของตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องทานข้าวเย็นพร้อมกันทุกวัน ผู้รับหน้าที่ในการทำอาหารคือแม่กับพี่สาว บางวัน เพื่อนบ้านก็นำอาหารมาให้

ครั้งหนึ่งแม่ของวิจิตล้มป่วยกระทันหัน พ่อไม่สามารถหารถประจำทางเพื่อนำไปหาหมอ ได้ จึงได้ไปขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านที่มีรถยนต์ซึ่งเพื่อนบ้านก็เต็มใจให้ความช่วยเหลือ แม่ของวิจิตต้องรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลหลายวัน พี่สาวทั้งสองก็ต้องทำงานหนักแทนแม่ทุกอย่าง

บ้านใกล้เรือนเคียงก็ช่วยจนเจอในร้านอาหารการกินอย่างที่วิจิตคาดไม่ถึง วันหนึ่งวิจิตตั้ง
ปัญหาถามเพื่อน ๆ ที่โรงเรียนว่า "มีปลาอยู่ตัวเดียวทำอะไร จะจะมีอาหารกินได้หลาย ๆ
อย่าง และกินได้หลาย ๆ วัน"

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้

4.1 เพราะเหตุใดจึงตั้งชื่อเรื่องนี้ว่า "รวนน้ำใจ ไม่รวนทรัพย์"

4.2 ทำไมครอบครัวของวิจิตจึงได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อ
ยามแม่เจ็บป่วย

4.3 ให้นักเรียนหาคำตอบจากปัญหาที่วิจิตถามเพื่อว่า "มีปลาอยู่ตัวเดียว
ทำอะไรจะมีอาหารกินได้หลาย ๆ อย่างและหลาย ๆ วัน"

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม

6. ครูสรุปเพื่อเน้นความหมายของคำว่า "ทาน"

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. กรณีตัวอย่าง เรื่อง "รวนน้ำใจ ไม่รวนทรัพย์"
2. บัตรคำสิ่งเรื่อง "รวนน้ำใจ ไม่รวนทรัพย์"
3. บัตรสรุปความหมายของคำว่า "ทาน"

การประเมินผล

ประเมินผล จากคำถามให้นักเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับชั้นที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ภาพที่ 1

1. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่างเรื่อง "รวมน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์"
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของทาน

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงานเรื่อง "รวมน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "รวมน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์" จบลงแล้ว

ให้แบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดจึงได้ตั้งชื่อเรื่องนี้ว่า "รวมน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์"
2. ทำไมครอบครัวของวิจิตจึงได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน ในเวลาเจ็บป่วย
3. ให้นักเรียนหาคำตอบจากปัญหาที่วิจิตถามเพื่อนว่า "มีปลาอยู่ตัวเดียว ทำอย่างไร

จึงจะมีอาหารกินได้หลาย ๆ วัน"

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุปเรื่อง "รวมน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์"

ครอบครัวของวิจิตแม้จะมีฐานะยากจน แต่เปี่ยมไปด้วยความมีน้ำใจ ด้วยการให้ปันของตนแก่บุคคลอื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เนื่องจากคนเราเกิดมาด้วยความสมบูรณ์ไม่เท่ากัน บางคนมีมาก บางคนยากจน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแบ่งปันกันตามสมควร การแบ่งปันนี้ทางศาสนาเรียกว่า "ทาน" หมายถึงการให้วัตถุสิ่งของของตนแก่บุคคลอื่น การเสียสละ การเป็นกตัญญู รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นใจคนอื่นหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง ดังแม่ของวิจิตที่กระทำดีว่าเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติต่อกันและกันทางศาสนามุ่งถึงการแบ่งปันต่อเพื่อนบ้าน และบุคคลทั่วไป เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การแบ่งปันนี้อาจเป็นการแบ่งปันวัตถุที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ตลอดจนเงินและความรู้

จากคำถามของวิธีที่ถามเพื่อนว่า "มีปลาตัวเดียว ทำอย่างไรจึงจะมีอาหารกินได้หลาย ๆ อย่างและหลาย ๆ วัน" การที่บุคคลมีคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 คือ ทาน มีการให้ปันของตน แก่บุคคลอื่นแก่เพื่อนบ้าน เมื่อเรามีปลาอยู่ตัวเดียวอาจทำเป็นกับข้าวได้หลายอย่างและแบ่งปัน ให้เพื่อนบ้าน เรามีน้ำใจแก่กันและกัน เพื่อนบ้านก็จะนำอาหารอย่างอื่นมาให้เรา จะทำให้ เรามีอาหารกินได้หลาย ๆ อย่างและหลาย ๆ วัน

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของ"วิจิต"

สมมติให้ฉันชื่อ วิจิต เป็นลูกคนสุดท้ายของครอบครัว มีเพื่อนบ้านมาขอพืชผักสวนครัวที่แม่ฉันปลูกไว้เป็นประจำ ฉันก็ต้องไปเก็บพืชผักสวนครัวให้เพื่อนบ้านตามคำสั่งของแม่ทุกครั้งด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสและเต็มใจ แต่ฉันก็อดสงสัยไม่ได้ว่า ทำไมเพื่อนบ้านจึงไม่ปลูกผักสวนครัวไว้ใช้เอง ฉันและครอบครัวต้องร่วมกันรับประทานอาหารเย็นพร้อมกันทุกวัน มีบางวันที่เพื่อนบ้านนำอาหารมาได้รับประทานเสมอ เมื่อแม่ฉันป่วยเพื่อนบ้านก็นำอาหารมาได้รับประทานและพาแม่ฉันไปหาหมอที่โรงพยาบาล พวกเพื่อนบ้านของฉันเขาดีอย่างที่คุณคาดไม่ถึง วันหนึ่งฉันจึงตั้งคำถาม ถามเพื่อนว่า "มีปลาอยู่ตัวเดียว ทำอย่างไรจึงจะมีอาหารกินได้หลายอย่างและกินได้หลาย ๆ วัน"

บทบาทของ"พ่อวิจิต"

สมมติให้ฉันเป็น พ่อวิจิต ฉันมีอาชีพเป็นชาวนา ครอบครัวยุติธรรมและเพื่อนบ้านใกล้เคียงสนิทสนมกันมาก วันหนึ่งภรรยาฉันล้มป่วยกระทันหัน ฉันไม่สามารถหารายได้ประจำทางได้ ฉันจึงไปขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านที่มีรถยนต์เพื่อพาภรรยาไปหาหมอที่โรงพยาบาล จึงได้รับความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

บทบาทของ"แม่วิจิต"

สมมติให้ฉันเป็น แม่วิจิต ฉันปลูกผักสวนครัวขาย เช่น ใบมะกรูด ใบโรระพา ใบแมงลัก เป็นต้น เมื่อมีเพื่อนบ้านมาขอฉันจะบอกให้วิจิตเก็บให้ไปทุกครั้ง และทุกเย็นบ้านฉันต้องรับประทานอาหารพร้อมกัน โดยฉันมีหน้าที่ทำกับข้าวร่วมกับลูกสาว วันหนึ่งฉันป่วยกระทันหันต้องไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลอยู่หลายวัน

บทบาทของ"พี่สาวของวิจิต"

สมมติให้ฉันเป็นพี่สาวของวิจิต ฉันมีหน้าที่ทำกับข้าวร่วมกับแม่ เมื่อแม่ไม่สบายฉันต้องทำงานแทนแม่ทุกอย่าง เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว ทำกับข้าว

บทบาทของ "เพื่อนบ้านวิจิต" สมมติให้ฉันเป็นเพื่อนบ้านของวิจิต เวลาที่ฉันต้องการทำอาหาร ถ้าฉันขาดไข่ผักสวนครัวฉันจะต้องไปขอแม่ของวิจิต และมักทำอาหารไปให้บ้านวิจิตเสมอ เมื่อแม่วิจิตล้มป่วย บ้านฉันมีรถยนต์ก็พาแม่ของวิจิตไปที่โรงพยาบาลด้วยความเต็มใจ และนำอาหารมาให้บ้านวิจิตเสมอขณะที่แม่วิจิตป่วย

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่องทาน คาบ 1

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. ครอบครัวของวิจิตมักชอบแบ่งปันสิ่งของที่มีในบ้านให้กับเพื่อนบ้านเสมอ
จึงตั้งชื่อเรื่องว่า "รวยน้ำใจ" ไม่รวยทรัพย์
2. การแบ่งปันของที่ตนมีอยู่ให้ผู้อื่น ไม่ใช่สิ่งจำเป็น
3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันควรมีสิ่งตอบแทนทุกครั้ง
4. การแบ่งปันให้กับผู้อื่นด้วยสิ่งของ ถ้านักเรียนไม่มีความต้องการหาซื้อมาให้ตาม

ความต้องการของผู้รับ

5. การแบ่งปันนี้ช่วยทำให้คนที่รับสิ่งของน้อย แต่ถ้านักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นแล้ว
อาจได้รับความเอื้อเฟื้อจากผู้อื่นตอบแทน เหมือนอย่างครอบครัวของวิจิต

คู่มือครูคาบที่ 2 เรื่อง "ทาน"จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างที่ดีของการให้ทานด้านวิชาการ
2. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความมุ่งหมายของการให้ทานได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประเภทของการให้ทานได้

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนชมวีดีโอเทป กรณีตัวอย่างเรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม" (เนื้อเรื่องย่อ ในห้องเรียนแห่งหนึ่ง มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งมีจิตเข้มแข็งเป็นหัวหน้าชอบแก่งัดเพื่อนด้วยวิธีต่าง ๆ ถึงเวลาใกล้สอบนักเรียนกลุ่มนี้ไม่เข้าใจวิชาที่เรียน จึงขอร้องให้บายนศรีเพื่อนคนหนึ่งมาติวให้ แต่บายนศรีไม่ว่าง แต่จะโทรศัพท์ไปบอกอติดาพรที่เรียนเก่งซึ่งถูกนักเรียนกลุ่มนี้เกลียดเกลียดเสมอ ๆ มาติวให้ นักเรียนกลุ่มนี้คิดว่าคงต้องสอบตกแน่เพราะอติดาพรที่เรียนเก่งคงไม่ยอมมาติวให้ แต่อติดาพรก็มาติวให้เพื่อกลุ่มนี้ด้วยความเต็มใจ)

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ทำไมจิตเข้มจึงไม่กล้าขอร้องให้อติดาพรมาติวให้

2.2 จากเรื่องนี้นักเรียนคิดว่าตัวละครแต่ละคนเป็นอย่างไร จิตเข้ม, บายนศรี

อติดาพร

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม

4. ครูสรุปประเด็นที่สำคัญและเห็นถึงจุดมุ่งหมายและประเภทของการให้ทาน

5. ครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง การนำหลักการให้ทานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. วีดีโอเทป เรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม"
2. บัตรคำสั่ง
3. บัตรสรุป

การประเมินผล

ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังบทเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียน และปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ตอนที่ 2

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. นักเรียนชมวิดีโอเทป กรณีตัวอย่าง เรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม"
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. นักเรียนช่วยกันสรุปความมุ่งหมายและประเภทของทาน
6. นักเรียนช่วยกันสรุปการนำหลักการให้ทานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน เรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้ชมวิดีโอเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม" จบลงแล้ว ให้แบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. ทำไมจิตเข้มจึงไม่กล้าขอร้องให้ธิดาพรมาตัวให้
2. จากเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่าตัวละครแต่ละคนเป็นอย่างไร

จิตเข้ม, บายศรี ธิดาพร

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุปเรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม"

จากเรื่องนี้ถ้าเรารู้จักการให้ทาน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจต่อกันทั้งด้านวัตถุสิ่งของ และด้านวิชาการ จะก่อประโยชน์แก่ตนและสมาชิกในชั้น นอกจากตนเองจะได้พบพานในสิ่งที่เรียนไปแล้ว ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่คงทนยาวนานต่อไป ดังตัวละครในเรื่องนี้

การทำงานทุกอย่างควรรู้จักมุ่งหมายของงาน การเรียนหนังสือก็ควรรู้จักมุ่งหมายของวิชานั้น ๆ แม้การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันก็เช่นเดียวกัน ควรรู้จักมุ่งหมายของการปฏิบัติทานหรือการให้ปันมีจุดมุ่งหมาย 2 อย่าง คือ

1. ทาน การให้ มุ่งสงเคราะห์บุคคลอื่น
 2. ทาน การให้ มุ่งพอกกิละสไนใจของผู้ให้ ทำให้ผู้ที่มีความสบายใจอิ่มเอมใจ
- ประเภทของทานมี 2 ประเภทคือ
1. การให้วัตถุสิ่งของต่าง ๆ เรียกว่า อามิสทาน ช่วยค้ำจุนชีวิต
 2. การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน เรียกว่า ธรรมทาน ช่วยให้เราพึ่งตนเองได้ต่อไป

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่องทาน คาบที่ 2

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย x หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การให้ทานนั้นควรเป็นการให้ทั้งวัตถุสิ่งของตลอดจนกานวิญญาน
2. คนที่ไม่เคยแบ่งปันให้กับผู้อื่น มักจะความล้มเหลวที่ไม่ดีกับผู้อื่น
3. ประเภทของการให้ทานมี 3 อย่าง คือ 1. การให้ทานเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น
2. การให้ทานเพื่อให้เขาพึ่งตนเองไว้ 3. การให้ทานเพื่อต้องการประโยชน์
จากผู้อื่น
4. การที่จิตเต็มไม่กล้าขอร้องอธิษฐานมาทิวให้เพราะจิตยังไม่เคยเอื้อเอื้อเพื่อแผ้วให้
กับผู้อื่น
5. การให้ทานนั้น ถ้ามัวมาใช้ในการชีวิตประจำวันจะทำให้หมดเนื้อหมดตัว

คู่มือครู

คาบที่ 3 เรื่อง "ทาน"

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่รู้จักให้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
2. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงวิธีช่วยเหลือผู้อื่นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประโยชน์ของการให้ทานได้

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนโครงการ ช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือเด็กกำพร้า บริจาคหนังสือให้นักเรียนรุ่นน้องในโรงเรียน แล้วแบ่งหน้าที่กันดำเนินงาน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลการดำเนินงานวางแผนโครงการ
3. ครูสรุปให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการให้ทานได้
4. ครูประเมินผลการดำเนินงานของนักเรียน

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. บัตรคำสั่ง
2. บัตรสรุปกิจกรรม

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังเรียน
2. ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังจากที่เรียนเรื่องทาน ทั้งคาบที่ 1 - 3

คู่มือนักเรียน

ตอนที่ 3

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนโครงการ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในและนอกโรงเรียนรวมทั้งบุคคลอื่น

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอโครงการที่ช่วยกันสรุป

3. นักเรียนช่วยกันสรุปการนำหลักของงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรม (บัตรคำสั่ง)

กิจกรรม "การวางแผนโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น"

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น โครงการบริจาคเสื้อผ้าช่วยเหลือเด็กกำพร้า แล้วแบ่งหน้าที่กันทำ

(ตัวอย่าง) ชื่อโครงการ

1. หลักการและเหตุผล

2. วัตถุประสงค์

3. วิธีดำเนินการ

4. ผู้รับผิดชอบโครงการ

5. งบประมาณ

6. สถานที่

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุป โครงการช่วยเหลือผู้อื่น

การนำเอาหลักการของงานไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้น เป็นการแบ่งปันวัตถุสิ่งของ เงินและวิชาการซึ่งกันและกัน อันเป็นหลักเบื้องต้นในการที่บุคคลจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หากขาดการให้ปันแล้วจะมีแต่คนเห็นแก่ตัวในสังคม ดังนั้นนักเรียนจึงควรรู้จักวิธีแนวปฏิบัติของงานเป็นการช่วยเหลือบุคคลอื่น เช่น การบริจาคเสื้อผ้า ของใช้ เงิน หนังสือที่ใช้แล้ว อาหาร ฯลฯ โดยวางแผนโครงการร่วมกันกับเพื่อนและมีการแบ่งหน้าที่กันทำ เช่น

โครงการ ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนในโรงเรียน

หลักการและเหตุผล นักเรียนในโรงเรียนมีจำนวนมากที่มีฐานะยากจน ขาดแคลนเครื่องใช้สิ่งของต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน, ค่าเล่าเรียน เป็นต้น รวมทั้งนักเรียนที่ประสบอัคคีภัยในแต่ละปีที่ต้องการความช่วยเหลือ จึงควรตั้งเป็นโครงการช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยนักเรียนที่มีฐานะยากจน
2. เพื่อช่วยนักเรียนที่ประสบภัยต่าง ๆ เช่น อัคคีภัย
3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้ของที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เช่น นักเรียนที่ไม่มีเงินเมื่อจบ

การศึกษาในปีนั้นแล้วควรบริจาคให้ผู้ที่ยึดสน

วิธีดำเนินการ

1. เสนอโครงการแก่กรรมการนักเรียนเพื่อพิจารณาร่วมกันทำงาน
2. ประชาสัมพันธ์โดย
 - 2.1 แจกให้นักเรียนทราบทั่วเสาธง
 - 2.2 ติดโปสเตอร์ตามตึกต่าง ๆ

การประชาสัมพันธ์นี้จะแจ้งให้นักเรียนในโรงเรียนทราบถึงโครงการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนทั้งมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. สิ่งของที่ต้องการบริจาค เช่น หนังสือแบบเรียน, เงินเพื่อเป็นทุนการศึกษา และอื่น ๆ ที่ใช้ในการศึกษา
2. สถานที่รับบริจาค เช่น หอคณะกรรมการนักเรียน, ห้องแนะแนว, ห้องกิจกรรม
3. นักเรียนที่มีฐานะยากจนหรือนักเรียนที่ประสบภัยต้องการขอรับบริจาค ติดต่อกับอาจารย์ประจำชั้น

งบประมาณ ค่ากระดาษโปสเตอร์ติดต่อกับคณะกรรมการนักเรียน

สถานที่ สถานที่รับบริจาค หอคณะกรรมการนักเรียน, ห้องแนะแนว, ห้องกิจกรรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนรู้จักวิธีการให้แก่บุคคลอื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจต่อบุคคลอื่น
2. นักเรียนที่มีฐานะยากจนและนักเรียนที่ประสบภัยต่าง ๆ จะได้รับประโยชน์

จากโครงการนี้

นอกจากนี้การช่วยเหลือบุคคลอื่นอาจเป็นบุคคลนอกโรงเรียน เช่น ทหารตำรวจ ตระเวนชายแดน เด็กกำพร้า, หรือแม้กระทั่งการช่วยเหลือผู้ที่ยากจนกว่าเช่น

- สละที่นั่งบนรถประจำทางให้แก่ เด็ก สตรีมีครรภ์ และคนชรา คนพิการฯ
- ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บตามความสามารถของเรา เช่นคนเป็นลม

วิธีการทำทาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การให้แบบไม่เจาะจงผู้รับ เช่น เศรษฐีมีทรัพย์มากประสงค์จะบริจาคทรัพย์ โดยตั้งเป็นมูลนิธิ เพื่อสงเคราะห์คนยากจนให้มีการศึกษาเล่าเรียนโดยไม่เจาะจงผู้ใด หรือ บริจาคสร้างโรงเรียน, โรงพยาบาลให้ทุกคนได้ประโยชน์โดยไม่จำกัด เรียกว่า สังฆทาน

2. การให้แบบเจาะจงผู้รับ เช่น บิณฑบาต ให้อาหาร เครื่องแต่งกาย หรือทรัพย์สินสมบัติเป็นหลักฐานในการดำรงชีวิต เรียกว่า บุคลิกลทาน

ประโยชน์ของการให้ทานมีดังนี้

1. บุคคลให้ทานย่อมผูกไมตรีกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
2. บุคคลที่รู้จักการให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้เกิดความสุขแก่ตนเองและหมู่คณะ เป็นเรื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันได้ดี
3. ทำให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์
4. ชื่อเสียงคุณงามความดีย่อมขจรไป
5. บุคคลให้ทานมักเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่องทาน คาบที่ 3

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การให้ทานเป็นได้ทั้งเจาะจงผู้รับและไม่เจาะจงผู้รับ
2. การให้ทานที่ดีที่สุดคือให้กับคนที่รู้จัก
3. การให้ทานก่อให้เกิดความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ
4. การผูกไมตรีกับผู้อื่นไม่จำเป็นต้องอาศัยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. การให้ทานสามารถให้ทั้งระหว่างบุคคลต่อบุคคล และต่อคณะส่วนรวม

แบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้หน่วยที่ 1 เรื่อง ทาน

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. ทานหมายถึง การให้วัตถุสิ่งของแก่ผู้อื่น
2. การให้ทานนั้น ให้ให้ทั้งเจาะจงและไม่เจาะจงผู้รับ
3. การให้ทานมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับรักเรา
4. การช่วยทิววิชาการให้เพื่อนถือเป็นการทาน
5. การให้ทานทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม เป็นเรื่องยึดเหนี่ยวจิตใจซึ่งกันและกัน
6. ทาน คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลที่ควรได้
7. ถ้าเรามีสิ่งของอยู่แล้วควรเก็บรักษาไว้ เมื่อมีผู้อื่นมาขอก็ไม่ควรให้ถ้าไม่ชอบหน้าเขา เช่น เพื่อนขอยืมยางลบ ถ้าไม่ชอบก็ไม่ต้องให้ขอยืม
8. การให้แบบปฏิบัติ เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
9. ถ้าขาดการให้ปันสิ่งต่าง ๆ แก่กันแล้ว ในสังคมจะมีแต่การทะเลาะวิวาท
10. บุคลิกทาน ถือว่าเป็นทานแบบไม่เจาะจงผู้รับ

การสอนครั้งที่ 5, 6, 7

เรื่อง ปิยวาจา

เวลา ครึ่งละ 50 นาที

หน่วยการสอนที่ 2

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

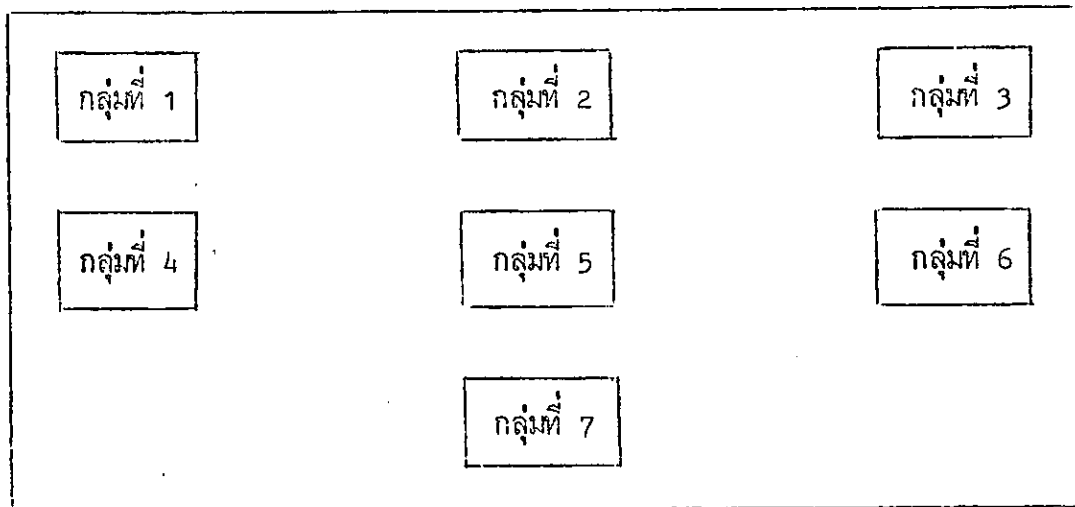
ก. การเตรียมตัวของครู

1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือ
นักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือ
ครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ โดยครูสามารถจัดเวลาเรียนยืดหยุ่น
ตามความเหมาะสม

ข. การจัดกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 7 แล้วให้นักที่นับ 1
มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1 ... คนที่นับ 7 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 7 จะได้ 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดย
วิธีลงมติหรือออกเสียง
3. เมื่อเปลี่ยนเรื่องใหม่ จะมีการเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้ง
เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ทำหน้าที่ประธาน เลขานุการ และหน้าที่สมาชิก
ของกลุ่ม
4. ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มอย่างสะดวกสบายเห็นหน้ากันทั่วถึง
โดยอาจนั่งเป็นรูป หรือ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวน
กันเอง

5. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ค. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานกิจกรรมกลุ่มที่เข้าชั้น
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ความคิดรวบยอด

1. ปิยวาจา หมายถึง การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดที่ทำให้เข้าใจดีต่อกัน
2. ความมุ่งหมายของปิยวาจา เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์มีชีวิตร่วมกันเพราะทุกคนเกิดมาต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นและความสัมพันธ์ของมนุษย์จะเป็นไปด้วยดี หรือเลวลงขึ้นอยู่กับคำพูด ถ้าเป็นคำพูดที่อ่อนหวานก็ทำให้คนทั้งเพติดเพติด สร้างสัมพันธภาพที่ดีให้แก่มนุษย์
3. องค์ประกอบของปิยวาจา
 - 3.1 การกล่าวคำสุภาพ
 - 3.2 การพูดให้เกิดประโยชน์ เช่นพูดชี้แจงแนะนำ
 - 3.3 การพูดที่มีเมตตา คือพูดด้วยความหวังดี บรรณานำความหวังดี บรรณานำความสุภาพให้กันและกัน ได้แก่ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจกัน ให้กำลังใจ
4. การนำเอาปิยวาจาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

การพูดด้วยวาจาที่เป็นปิยวาจานั้นต้องมีการฝึกเป็นประจำ เช่นการกล่าวคำว่า "ขอบคุณ" "ขอโทษ" "ครับ" เป็นต้น คำพูดเหล่านี้ควรนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน กับผู้ปกครอง หรือเพื่อนและบุคคลทั่วไป ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนเป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคมด้วยเนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปปรารถนาให้คนอื่นพูดดีกับตนทั้งสิ้น ไม่มีใครอยากฟังคำพูดที่หยาบคายไม่ไพเราะ
5. ประโยชน์ของปิยวาจา
 - 5.1 ทำให้บุคคลเป็นที่รักของทุกคน นำคบหาสมาคม
 - 5.2 ทำให้ประสบผลสำเร็จในด้านประชาสัมพันธ์
 - 5.3 เป็นสิ่งที่ย่วยให้ประสบความสำเร็จในด้านการขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 5.4 ผลของปิยวาจาทำให้ได้รับน้ำใจจากผู้อื่น
 - 5.5 เป็นประโยชน์ในความสัมพันธ์ทางการทศ สามารถรักษาสัมพันธไมตรี
 - 5.6 ได้รับความสุขทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถามได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้ นักเรียนอธิบายความหมายของปิยวาจาได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้ นักเรียนอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรคำสั่งได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำปิยวาจาไปใช้ได้เป็นประโยชน์ได้
5. เพื่อให้ นักเรียนบอกความมุ่งหมายของปิยวาจาได้ถูกต้อง
6. เพื่อให้ นักเรียนสรุปประโยชน์ของปิยวาจาได้ถูกต้อง
7. เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสิ่งศุขเหตุ 4 เรื่อง "ปิยวาจา"

คู่มือครูตอนที่ 1 เรื่อง ปิยวาจาจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงความหมายของปิยวาจาได้
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักข้อดี - ข้อเสียของปิยวาจา
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่ยกมาเป็นตัวอย่าง

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนชมวีดิโอเทพกรณีสตัวอย่างเรื่อง "น้ำผึ้งหยดเดียว"

เรื่องย่อ

องอาจเป็นลูกเจ้าของร้านขายน้ำผึ้ง วันหนึ่งเขานำน้ำผึ้งมาให้เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนรับประทานโดยทักกับชนมิ่ง ขณะที่ตักน้ำผึ้งอยู่นั้น น้ำผึ้งกระเด็นไปโดนเสื้อตัวใหม่ของวิลาวัลย์ ซึ่งเป็นเพื่อนเรียนอยู่ห้องเดียวกันซึ่งยืนล้อมวงกันอยู่ จึงมีการเถียงกันถึงความผิดที่น้ำผึ้งกระเด็นโดนเสื้อวิลาวัลย์ แต่ยิ่งเถียงกันก็ยิ่งทำให้เรื่องเล็กลายเป็นเรื่องใหญ่เกิดทะเลาะกัน วิลาวัลย์นำเรื่องนี้ไปบอกพ่อของตนว่า องอาจกล่าวหาว่าบิดาของวิลาวัลย์เป็นเจ้าชายขูดรีดขององอาจซึ่งส่งน้ำผึ้งออกนอกไม่ได้ เหตุการณ์จึงทำให้บิดาของวิลาวัลย์เป็นเคียดเป็นแค้นมาก วิลาวัลย์พยายามใช้อวดความร่ำรวยของตนโดยให้บิดาขับรถมาส่งที่โรงเรียน

วันต่อมาองอาจร้องเพลงล้อวิลาวัลย์ว่าเป็นลูกเจ้าชายขูดรีด เพื่อน ๆ ในห้องพยายามตักเตือนองอาจ แต่อองอาจไม่เชื่อฟังทำให้เกิดมีปากเสียงกับวิลาวัลย์ขึ้นมาอีก องอาจและวิลาวัลย์มีปากเสียงทะเลาะกันอยู่เสมอ เพื่อน ๆ ในห้องพยายามห้ามทุกครั้งที่มีการทะเลาะกัน และพยายามพูดให้ทั้งสองเกิดความเข้าใจกัน วันหนึ่งขณะที่องอาจและวิลาวัลย์ทะเลาะกันครูมาพบเข้าจึงตักเตือนและห้ามปรามทั้ง 2 คนให้ทั้ง 2 คนคืนดีกัน และไปอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจ แต่ผู้ปกครองต่างฝ่ายต่างจะเอาเรื่องซึ่งกันและกัน เมื่อบิดาของทั้ง 2 ฝ่ายขับรถมาส่งลูกของตนที่โรงเรียนพูดถากถางกันจึงเกิดการขกต่อยกันระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้
 - 2.1 สาเหตุที่ทำให้องอาจและวิลาวัลย์ทะเลาะกัน
 - 2.2 ทำไมผู้ปกครองขององอาจและวิลาวัลย์จึงเกิดเรื่องชกต่อยกัน
 - 2.3 ถ้านักเรียนพบเหตุการณ์อย่างนี้ นักเรียนมีวิธีอย่างไรทำให้องอาจและวิลาวัลย์คืนดีกันได้โดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองเดือดร้อน
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูสรุปประเด็นที่สำคัญ และเห็นถึงความมุ่งหมายของปียาวาจา
5. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้เห็นข้อดีและข้อเสียของปียาวาจาและนำไปใช้

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. วีดีโอ เรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียว
2. บัตรคำสั่ง เรื่อง น้ำผึ้งหยดเดียว
3. บัตรสรุปความหมายของคำว่าปียาวาจา

การประเมินผล

ประเมินผลจากการตอบ

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงและปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 1

1. ให้นักเรียนชมวีดีโอเทป กรณีตัวอย่าง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของปิยวาจา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้ชมวีดีโอเทปกรณีตัวอย่างเรื่องน้ำผึ้งหยดเดียว จบลงแล้วให้แบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. สาเหตุที่ทำให้ห้องอาจและวิลาวลัยทะเลาะกัน
2. ทำไมผู้ปกครองขององอาจและวิลาวลัยจึงเกิดชกต่อยกัน
3. ถ้านักเรียนพบเหตุการณ์อย่างนี้ นักเรียนจะมีวิธีอย่างไรที่จะทำให้องอาจ

และวิลาวลัยคืนดีกัน โดยไม่ต้องทำให้ผู้ปกครองเดือดร้อน

บัตรสรุปกิจกรรม

จากเรื่องนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น คำพูดเป็นสิ่งสำคัญ คำพูดเล็ก ๆ น้อย ๆ เพียงบางคำ อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด ความแตกฉานในสังคม เช่นอาจทำให้มีเรื่องไม่เข้าใจกัน ดังนั้นการอยู่ร่วมกันจึงควรมีปิยวาจา ปิยวาจา หมายถึง การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน จะเห็นได้ว่า ในเรื่องถ้าใครคนใดคนหนึ่งกล่าวคำขอโทษ เป็นการพูดด้วยคำสุภาพ การพูดที่ทำให้เข้าใจดีต่อกัน เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะยุติลงด้วยดี และทำให้เกิดความเป็นเพื่อนกันต่อไป

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่องปียาวจา คาบที่ 1

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การบอกเล่าที่ผิด ๆ หรือแต่งเติมมากกว่าความเป็นจริงของวิลาวัลย์และองอาจ ทำให้ผู้ปกครองต้องเข้าใจผิด
2. การคุยว่าตนเองเป็นกรรมารวย ทำให้มีคณนิยมชมชอบยากคบหาสมาคมด้วย
3. สาเหตุที่ทำให้องอาจและวิลาวัลย์ทะเลาะกันเนื่องจากคำพูดขององอาจ
4. การกล่าวคำขอโทษทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องยุติลง
5. การกล่าวคำสุภาพ ไม่ใช่สิ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม

คู่มือครู

ตอนที่ 2 เรื่อง "ปิยวาจา"

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงจุดมุ่งหมายของปิยวาจาได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงองค์ประกอบของปิยวาจา
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำเอาปิยวาจาไปใช้ให้เกิดประโยชน์

กิจกรรม-

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ช่วยกันด้วย"

เนื้อเรื่อง "ช่วยกันด้วย"

วิชัยเป็นนักเรียนรุ่นพี่ที่มีผลการเรียนดี ได้รับรางวัลเรียนดีจากโรงเรียนเสมอ เขามีเพื่อนฝูงมาขอให้ช่วยติววิชาต่าง ๆ แทบทุกครั้งที่มีการสอบ และอาจารย์ก็ยังแนะนำให้น้อง ๆ ไปขอให้วิชัยช่วยติวให้ ในภาคเรียนที่วิชัยต้องเรียนอย่างหนักเนื่องจากเขาเพิ่งสอบเข้าไปเรียนในคณะแพทยศาสตร์ได้ จึงไม่ค่อยมีเวลาติวให้กับรุ่นน้องมากนัก แต่วิชัยก็พยายามแบ่งเวลาเท่าที่มีอยู่ให้กับรุ่นน้อง ซึ่งขณะนี้รุ่นน้องอยู่ 3 กลุ่ม ที่มาติดต่อให้วิชัยติวให้ แต่เขาสามารถสละเวลาให้ได้เพียงกลุ่มเดียว ทั้ง 3 กลุ่มที่มาขอร้องวิชัยด้วยถ้อยคำที่แตกต่างกันคือ

1. พูดจาไม่เรียบร้อย ขู่กรรโชก
 2. พูดจา ขอความช่วยเหลือแบบเพื่อนฝูงธรรมดา
 3. พูดจา โดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพอ่อนน้อม ขอร้อง
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้
1. ถ้านักเรียนเป็นวิชัยนักเรียนจะเลือกช่วยกลุ่มใด
 2. นักเรียนเลือกกลุ่มดังกล่าว (ในข้อ 1) เพราะอะไร
 3. การที่นักเรียนจะขอร้องให้คนอื่นทำอะไรให้นักเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตน

อย่างไร

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลการอภิปราย

5. ให้นักเรียนกลับไปฝึกพูด คำว่า "ขอบคุณ"

"ขอโทษ"

6. ครูสรุปจุดมุ่งหมาย และองค์ประกอบของนิยวาจา

7. ครูสรุปการนำเอานิยวาจาไปใช้

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. บทบาทสมมติ เรื่อง "ป่วยด้วย"
2. บัตรคำสิ่ง
3. บัตรสรุป

การประเมินผล

ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียน และปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 2

1. นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่างเรื่อง "ช่วยกันด้วย"
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. นักเรียนช่วยกันสรุปจุดมุ่งหมาย และองค์ประกอบของปิยวาจา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงานเรื่อง "ช่วยกันด้วย"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ช่วยกันด้วย" จบลงแล้วให้แบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะเลือกช่วยกลุ่มใด
2. นักเรียนเลือกกลุ่มนี้เพราะอะไร
3. ในการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นควรพูดอย่างไร

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุป เรื่อง "ช่วยกันด้วย"

ปิยวาจาเป็นการส่งเสริมให้มนุษย์มีชีวิตที่ดีร่วมกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน ดังนั้นการติดต่อสัมพันธ์กันนี้คือองค์ประกอบที่ประกอบด้วย

1. การกล่าวคำสุภาพ เช่น ขอโทษ ขอบคุณ เป็นต้น
2. การพูดให้เกิดประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ เช่น พูดชี้แจง เสนอสิ่งที่เห็นเป็นประโยชน์

3. คำพูดที่ก่อให้เกิดกำลังใจ มีเมตตาต่อผู้อื่น

คำพูดที่กล่าวมานั้นเป็นคำพูดที่ทำให้ผู้รับฟังเต็มใจและอยากฟัง ตลอดจนอยากให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือเมื่อมีการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของ "วิชัย"

สมมติฉันชื่อวิชัย ขณะนี้กำลังเรียนอยู่คณะแพทยศาสตร์ ฉันกลับมา
รับรางวัลเรียนดีของโรงเรียน มีน้อง ๆ อยู่ 3 กลุ่มต้องการให้
ฉันมาติววิชาต่าง ๆ ให้ แต่ฉันไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากเรียน
อย่างหนัก แต่ฉันก็พยายามมาติวให้น้อง ๆ ให้เพียงกลุ่มเดียว
เท่านั้น

บทบาทของ "อาจารย์"

สมมติให้ฉันเป็นอาจารย์ ขณะฉันสอนหนังสือบอกนักเรียนใน
ห้องเรียนว่า การดูหนังสือควรจะมีการทวนโดยรุ่นพี่ ๆ และ
วันพรุ่งนี้จะมีรุ่นพี่ที่เรียนดีมารับรางวัล เช่น วิชัย ขณะนี้เรียน
อยู่คณะแพทยศาสตร์ เป็นนักเรียนที่เรียนเก่งมากและสามารถ
ให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้

บทบาทของตัวแทนเพื่อน ๆ กลุ่มที่ 1 สมมติให้ฉันเป็นตัวแทนของเพื่อนกลุ่มที่ 1 ฉันขอร้องให้
ให้วิชัยช่วยมาติวให้ฉันและเพื่อน ๆ ด้วยถ้อยคำไม่เรียบร้อย
ซู้อรรถ

บทบาทของตัวแทนเพื่อน ๆ กลุ่มที่ 2 สมมติให้ฉันเป็นตัวแทนของเพื่อนกลุ่มที่ 2 ฉันขอร้อง
วิชัย ด้วยถ้อยคำที่ขอความช่วยเหลือแบบเพื่อนผู้ธรรมดา
ให้มาติวกับเพื่อน ๆ ในห้อง

บทบาทของตัวแทนเพื่อน ๆ กลุ่มที่ 3 สมมติให้ฉันเป็นตัวแทนของเพื่อนกลุ่มที่ 3 ฉันขอร้อง
วิชัย ด้วยถ้อยคำที่สุภาพอ่อนน้อม แบบขอร้องรุ่นพี่ให้มาช่วยติว
ให้เพื่อน ๆ ในห้อง

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่องปยวจา คาบที่ 2

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การขอร้องให้ผู้อื่นทำอะไรให้ ไม่จำเป็นต้องใช้คำสุภาพเสมอไป
2. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ขึ้นอยู่กับคำพูดเป็นสิ่งสำคัญ
3. ถ้าผู้ฟังและผู้พูดมีความสนิทสนมกัน (เช่น น้อง) ไม่จำเป็นต้องพูดไพเราะก็ได้
4. การพูดอย่างเห็นอกเห็นใจกันเป็นส่วนหนึ่งของปยวจา
5. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนเกิดความเข้าใจผิดกัน ไม่จำเป็นต้องพูดให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

คู่มือครู

ตอนที่ 3

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เด็กเรียนบอกประโยชน์ของปิยะวาจาได้
2. เพื่อให้เด็กเรียนนำเอาปิยะวาจาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามที่กล่าวมา
2. แจกสถานการณ์ตัวอย่างเช่น "ใครจะได้รางวัล" แก่เด็กเรียนทุกกลุ่ม โดยมีเนื้อเรื่องดังนี้

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมลูกเสือให้นักเรียนทุกคนไปพักแรมในค่ายลูกเสือต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง ซึ่งการไปค่ายลูกเสือนี้ ต้องมีการเดินทางไกลโดยจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ให้เดินทางแผนที่โดยใช้เข็มทิศและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่คิดไว้ตามคันไม้ ขณะที่กลุ่มของท่านกำลังเดินอยู่นั้นเกิดหลงทางจากกลุ่มอื่น ๆ ไม่สามารถออกจากป่ากลับที่พักได้ น้าในกระตักของทุกคนหมด ทุกคนต่างกระหายน้ำมาก กลุ่มของท่านเดินต่อไปพบบ้านหลังหนึ่ง นักเรียนจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ แต่เจ้าของบ้านเป็นชายแก่ รูปร่างสูงใหญ่ หน้าตาตุ่มมาก

3. ให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อดังนี้

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำพูดที่จะขอให้ชายแก่ให้น้ำดื่ม และบอกทางที่ถูกต้องให้กับคณะของนักเรียนออกจากป่ากลับที่พัก

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานให้เพื่อน ๆ ทราบ
5. ให้นักเรียนร่วมกันลงความเห็นว่าการกลุ่มใดควรได้รับรางวัล
6. ครูสรุปประโยชน์ของปิยะวาจา จากตัวละคร คือ คณะนักเรียนและชายแก่
7. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ตอนที่ 3

1. แจกสถานการณ์ตัวอย่าง เรื่อง "ใครจะได้รางวัล" ทุกเล่ม
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย และรายงานให้เพื่อน ๆ ทราบ
3. ให้นักเรียนร่วมกันลงความเห็นว่าการกลุ่มใดจะได้รับรางวัล
4. นักเรียนช่วยกันสรุปว่าทำไมกลุ่มนี้จึงได้รับรางวัล
5. ครูสรุปประโยชน์ของปียาจา
6. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน เรื่อง "ใครจะได้รางวัล"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้รับแจกสถานการณ์ตัวอย่าง เรื่อง "ใครจะได้รางวัล" ให้แบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนช่วยกันคิดหาคำพูดที่จะได้น้ำดื่ม
2. ให้นักเรียนช่วยกันคิดหาคำพูดที่ให้ชายเจ้าของบ้าน ช่วยนักเรียนออกจากป่า

กลับที่หัก

3. ให้นักเรียนช่วยกันลงความเห็นว่าการกลุ่มใดจะได้รับรางวัล
4. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าทำไมกลุ่มนี้จึงได้รับรางวัล

บัตรสรุปกิจกรรม

การที่จะขอร้องให้ผู้อื่นทำอะไรให้นั้นบางครั้งต้องอาศัยคำพูด คำพูดที่ดีนั้นทำให้คนฟังอยากทำและอยากช่วยเหลือ จะเห็นว่าประโยชน์ของปียาจาคือ

1. ทำให้บุคคลเป็นที่รักของทุกคน นำคบหาสมาคมด้วย
2. ทำให้ประสบความสำเร็จในด้านการประชาสัมพันธ์
3. เป็นสิ่งช่วยให้ประสบความสำเร็จในด้านการขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ช่วยด้านกิจการค้าขาย และธุรกิจ
5. ผลของปิยวาจาทำให้ได้รับน้ำใจจากผู้อื่น
6. ทำให้ได้รับความสุขทั้งผู้ฟังและผู้พูด

นอกจากนี้การที่ชายแก่ให้คำแนะนำที่เกิดประโยชน์ คือ บอกทางให้กับคณะนักเรียน และสามารถออกจากป่าได้ คือ เป็นปิยวาจาในการชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่องปมวาทา กาบที่ 3

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การพูดที่สามารถทำให้ชายแก่ให้น้ำดื่มได้ ควรเป็นคำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน
2. คำพูดที่พูดกับคนทั่วไปไม่จำเป็นต้องเป็นคำสุภาพ
3. ประโยชน์ของปมวาทาคือ ทำให้ประสบความสำเร็จในการขอความร่วมมือ
4. ถึงแม้ว่าบุคคลที่ต้องการให้ช่วยเหลือ เป็นบุคคลใดก็ตาม ควรใช้ปมวาทา
5. เราควรนำเอาปมวาทาไปใช้เมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น

แบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้หน่วยที่ 2 เรื่องปมวาจา

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. ปมวาจา หมายถึง การพูดด้วยถ้อยคำสุภาพเท่านั้น
2. การพูดให้กำลังใจแก่ผู้อื่น ไม่ถือเป็นปมวาจา
3. การอธิบายให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและพูดให้กำลังใจ เป็นปมวาจา
4. จุดมุ่งหมายของปมวาจา คือ เพื่อส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. การใช้คำพูดเป็นสิ่งที่ต้องพึงระวัง เนื่องจากอาจทำให้เกิดการติดต่อกับผู้อื่นผิดๆ หรือเลวลงได้
6. องค์ประกอบของปมวาจา คือ การพูดเพื่อแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้อื่น
7. ปมวาจา ไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ในวิถีประจำวันเสมอไป
8. นักเรียนไม่จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ฝึกกล่าวคำ "ขอโทษ และขอบคุณ" เพื่อใช้ในวิถีประจำวัน
9. ปมวาจาไม่มีประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์
10. ผลของปมวาจาทำให้ได้รับน้ำใจจากผู้อื่น

การสอนครั้งที่ 8, 9, 10

เรื่อง อัจฉริยา

เวลา ครึ่งละ 50 นาที

หน่วยการสอนที่ 3

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

ก. การเตรียมตัวของครู

1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี

2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยมีคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ โดยครูสามารถจัดเวลาเรียนยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

ข. การจัดกิจกรรม

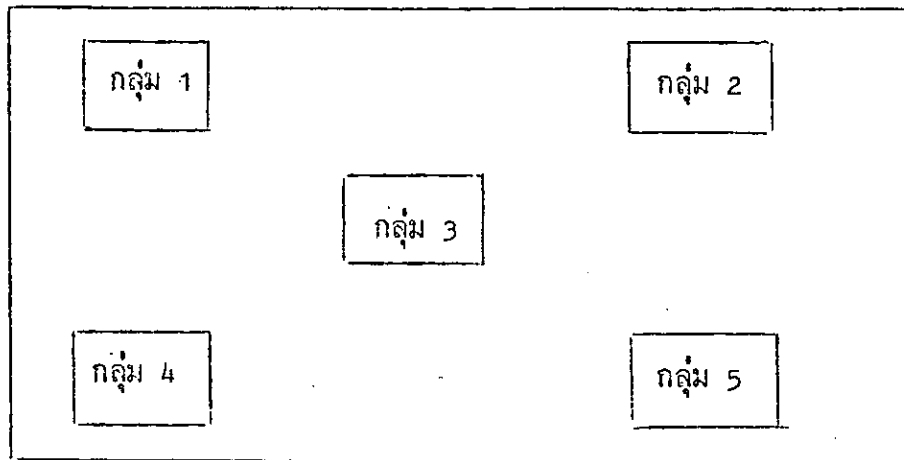
1. แบ่งนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 5 แล้วให้คนที่นับ 1 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1... คนที่นับ 5 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 5 จะได้ 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง

3. เมื่อเปลี่ยนเรื่องใหม่ จะมีการเปลี่ยนประธานและเลขานุการทุกครั้ง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ทำหน้าที่ประธาน เลขานุการ และหน้าที่สมาชิกของกลุ่ม

4. ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มอย่างสะดวกสบายเห็นหน้ากันทั่วถึง โดยอาจนั่งเป็นรูป หรือ ให้แต่ละกลุ่มทำงานพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวนกันเอง

5. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

ค. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานกิจกรรมกลุ่มหน้าชั้น
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ความคิดรวบยอด

1. อัตถจริยา หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยร่างกายและแรงปัญญาในระดับบุคคลและกลุ่ม
2. ความมุ่งหมายของอรรถจริยา
 - 2.1 ทำให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม
 - 2.2 ก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมกันทำสิ่งต่าง ๆ ชักจูงความเห็นแก่ตัว
3. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันเป็นหลักในการยึดเหนี่ยว
น้ำใจมนุษย์ ช่วยผู้อื่นที่เดือดร้อน
4. ประโยชน์ของอรรถจริยา
 1. ชักจูงความเห็นแก่ตัว
 2. ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ, เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
 3. เพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ทำให้สังคมดีขึ้น เต็มไปด้วยผู้มีจิตใจเสียสละ
 4. ทำให้คนในสังคมร่วมกันทำงานอย่างมีน้ำใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถามได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของอรรถจริยาได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรคำส่งได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. เพื่อให้นักเรียนสรุปประโยชน์ของอรรถจริยาได้ถูกต้อง

คาบที่ 1

คู่มือครู

คาบที่ 1 เรื่อง "อรรถจริยา"

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของอรรถจริยา
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของอรรถจริยา
3. เพื่อให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่างได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่างได้

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มตามทีกกล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่ง

เหมือนกัน"

เนื้อเรื่อง

โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีการแข่งขันกีฬาประเพณีร่วมกัน 4 สถาบัน อยู่เป็นประจำทุกปี ในการแข่งขันกีฬแต่ละครั้ง จึงขอความร่วมมือจากนักเรียนตามความสามารถ ของนักเรียนแต่ละคน เช่น เป็นนักกีฬา ออกแบบแปลอักษร เป็นกองเชียร์ ซาติชาย สุวิทย์ สมศักดิ์ อรรถพล ณรงค์ เรียนอยู่ห้องเดียวกันมีการแข่งขันกีฬาครั้งใด ซาติชายจะเป็นตัวแทน ของโรงเรียนเพื่อแข่งขันฟุตบอล บางครั้งไม่ได้เข้าเรียนเพราะต้องไปแข่งขัน จึงขอยืมสมุด ของสุวิทย์เพื่อกลับไปจดที่บ้านซึ่งสุวิทย์ก็ให้ขอยืมทุกครั้งและบางครั้งก็เก็บเอกสารที่อาจารย์ แจกให้ การช่วยเหลือของสุวิทย์นี้ทำให้ผลการเรียนของซาติชายอยู่ในขั้นดีอยู่เสมอ และ สุวิทย์ยังมีความสามารถทางศิลปะช่วยเหลือโรงเรียนด้วยการออกแบบการแปลอักษร และ อยู่ในกลุ่มหัวหน้ากองเชียร์ สมศักดิ์ไม่มีความสามารถพิเศษอะไรจึงไปช่วยเป็นกองเชียร์ และร่วมแปลอักษรทุกครั้ง ส่วนอรรถพล และณรงค์ ไม่ช่วยเหลือโรงเรียนมักหลบไปเล่น ความสนุกสนานการดื่ม จนกระทั่งถึงวันชิงชนะเลิศของการแข่งขันโรงเรียนมีการเรียนการสอน ครั้งวัน ในช่วงบ่ายโรงเรียนปล่อยนักเรียนไปดูการแข่งขันและให้นักเรียนไปช่วยกันแปลอักษร

ร่วมกันเชียร์กีฬา ผลปรากฏว่าโรงเรียนของเราได้รับรางวัลชนะเลิศ กีฬา และกองเชียร์
 เนื่องจากมีความพร้อมเพรียงและการเปล่งอักษรสวยงาม ซาติชาย สุวิทย์ สมศักดิ์ รู้สึกดีใจ
 และภูมิใจในการที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือโรงเรียนให้ได้รับรางวัล ใครถามก็
 ตอบด้วยความภูมิใจ ส่วนอรรถพล และณรงค์ ใครถามว่าเป็นอย่างไรบ้างการแข่งขันชนะ
 หรือแพ้ เขาทั้งสองคนตอบไม่ได้เพราะไม่เคยมีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเลย

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้
 - 3.1 ถ้านักเรียนเป็นอรรถพลและณรงค์จะรู้สึกอย่างไร
 - 3.2 ท่านคิดว่าอรรถพลและณรงค์ควรปฏิบัติตนอย่างไร
 - 3.3 ถ้าว่าน เป็นอรรถพลและณรงค์จะช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไร
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. ครูสรุปเน้นความหมายของอัตถจริยา

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"
2. บัตรคำสิ่ง เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"
3. บัตรสรุปความหมายของอัตถจริยา
4. แบบฝึกหัดหลังบทเรียน

การประเมินผล

ประเมินผลจากแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 1

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของอัตถจริยา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน" จบลงแล้วให้แบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นอรรถพลและณรงค์ จะรู้สึกอย่างไร
2. หันคิดว่าอรรถพลและณรงค์ ควรปฏิบัติตนอย่างไร
3. ถ้าท่านเป็นอรรถพลและณรงค์ ควรช่วยเหลือโรงเรียนอย่างไร

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุป เรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"

การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์หรือการช่วยเหลือผู้อื่นนั้น สามารถกระทำได้ทั้งแรงกายและแรงปัญญา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง เนื่องจากการที่เราอยู่ในสังคมนั้น ต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากงานใดที่พอจะร่วมทำได้ก็เข้าร่วมทำเพื่อแสดงน้ำใจในการช่วยกันทำกิจกรรมนั้น ๆ ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่นี้ การบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่บุคคลและหมู่คณะที่ใกล้ชิดที่สุดคือ ครอบครัว นักเรียนอาจช่วยเหลือครอบครัวก่อน และหมู่คณะที่สำคัญเป็นอันดับรองลงมาคือโรงเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถบำเพ็ญประโยชน์ได้เป็น

อย่างดี การบำเพ็ญประโยชน์นี้ควรกระทำโดยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับเป็นการช่วยเหลือ
กันและกัน เช่นตัวอย่างของในเรื่อง สุวิทย์ช่วยด้านแรงปัญญา คือ ออกแบบรูปต่าง ๆ ใน
การแปลอักษร, สมศักดิ์ ไปช่วยแปลอักษรในวันแข่งกีฬา เป็นการช่วยเหลือด้วยแรงงาน
อาสาช่วย ไปช่วยด้านการเป็นนักกีฬา

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของ "ชาติชาย"

สมมติให้ฉันเป็นชาติชาย ฉันต้องไปช่วยโรงเรียนโดยเป็น นักกีฬาฟุตบอลของโรงเรียนต้องซ้อมอยู่เสมอบางครั้งไม่ได้ เข้าห้องเรียน ฉันจึงต้องขอความช่วยเหลือจากสวีย์ในเรื่อง การเรียนเช่น ขอยืมสมุดกลับไปจดที่บ้านเสมอ ในการแข่งขัน กีฬา 4 สถาบัน วันชิงชนะเลิศ ปรากฏว่า โรงเรียนของฉัน ชนะเลิศการแข่งขันกีฬา และกองเชียร์ ฉันรู้สึกดีใจมาก และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือโรงเรียนด้วยความเต็มใจ ขณะที่ฉันกลับบ้านพร้อมกับสวีย์ สมศักดิ์ มีคำถามฉันว่าโรงเรียน ไດชนะเลิศ ฉันก็ตอบด้วยความภูมิใจว่า โรงเรียนของฉันชนะ เลิศทั้งกองเชียร์และกีฬา ได้รับด้วยรางวัล

บทบาทของ "สวีย์"

สมมติให้ฉันเป็นสวีย์ ฉันไปช่วยออกแบบแปลอักษรเป็นรูปต่าง ๆ ก่อนการแข่งขันฉันช่วยชาติชายโดยเก็บเอกสารประกอบการเรียน ที่อาจารย์หลาย ๆ ท่านแจกให้กับชาติชาย ในการแข่งขันกีฬา 4 สถาบัน วันชิงชนะเลิศ ปรากฏว่าโรงเรียนของฉันชนะเลิศ การแข่งขันกีฬาและกองเชียร์ ฉันรู้สึกดีใจและภูมิใจมาก เมื่อ การแข่งขันกีฬาเลิก ฉันกลับบ้านพร้อมกับเพื่อน ๆ มีคำถามฉัน ว่าโรงเรียนไດชนะเลิศ ฉันก็ตอบด้วยความภาคภูมิใจว่า โรงเรียนของฉันชนะเลิศทั้งกีฬาและกองเชียร์

บทบาทของ "สมศักดิ์"

สมมติให้ฉันเป็นสมศักดิ์ ฉันไปช่วยเป็นกองเชียร์และแปลอักษรให้ โรงเรียนในวันชิงชนะเลิศพร้อมกับเพื่อน ๆ โรงเรียนของฉันได้ รับรางวัลชนะเลิศทั้งกีฬาและกองเชียร์ ขณะกลับบ้านมีคำถามฉันว่า โรงเรียนไດได้รับรางวัล ฉันตอบพร้อมเพื่อน ๆ ว่า โรงเรียน ของฉันได้รับรางวัลทั้งกีฬาและกองเชียร์ ซึ่งฉันรู้สึกภูมิใจมาก

- บทบาทของ "อรรถพร" สมมติให้ฉันเป็นอรรถพร โรงเรียนมีการแข่งขันกีฬาประเพณี 4 สถาบัน แต่ฉันก็ไม่ได้สนใจไปเชียร์ ฉันเอาเวลาไปเดินห้างสรรพสินค้าดีกว่าสนุกกว่าไปเชียร์กีฬา ขณะที่ฉันเดินกลับบ้าน มีคนถามฉันว่าโรงเรียนไหนได้รับรางวัล ฉันไม่สามารถตอบเขาได้ เพราะว่าฉันไม่ได้ไปร่วมงานนี้จึงไม่รู้ว่าใครชนะและได้รับรางวัลอะไร
- บทบาทของ "ณรงค์" สมมติว่าฉันชื่อณรงค์ วันนี้โรงเรียนมีการแข่งขันกีฬาประเพณี 4 สถาบัน แต่ฉันก็ไม่ได้สนใจไปเชียร์ ฉันไปเดินศูนย์การค้ากับอรรถพร ขณะกลับบ้านมีคนถามฉันว่า โรงเรียนไหนได้รางวัล ฉันตอบเขาไม่ได้ เพราะว่าฉันไม่ได้ไปร่วมงานนี้
- บทบาทของ "คนที่เข้าไปถามชาติชายและเพื่อน" ฉันเดินผ่านสนามกีฬา เห็นว่ามีคนเชียร์กีฬามากมาย และทราบว่าเป็นการแข่งขันกีฬาประเพณี 4 สถาบัน ฉันพบชาติชายและเพื่อน ๆ จึงถามว่า โรงเรียนไหนชนะเลิศ
- บทบาทของ "คนที่ไปถาม ณรงค์และอรรถพรในห้างสรรพสินค้า" ฉันเป็นศิษย์เก่า ฉันทราบว่าวันนี้มีการแข่งขันกีฬา 4 สถาบัน ฉันเห็นนักเรียน 2 คน ปักอักษรของโรงเรียนเก่าฉัน ฉันจึงเข้าไปถามว่า โรงเรียนอะไรชนะ แต่ณรงค์และอรรถพรตอบว่า ผมไม่ทราบ ฉันจึงถามเขาว่า ไม่ได้ไปช่วยกันเชียร์ให้โรงเรียนของน้องหรือ สมัยที่เรียนอยู่ไปช่วยเชียร์ทุกครั้ง

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่อง อักขรียาครั้งที่ 1

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การที่ชาติชาย สุวิทย์ และสมศักดิ์ ได้ช่วยเหลือโรงเรียนด้วยความเต็มใจนั้น ทำให้เกิดความภูมิใจกับตนเอง
2. การที่ชาติชาย สุวิทย์ และสมศักดิ์ ไปร่วมกันแปรรักขร ถือเป็นการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น
3. การบำเพ็ญประโยชน์ทำได้ด้วยแรงกายเท่านั้น
4. คนเราเกิดมาควรช่วยตนเองทุกคน ไม่ควรไปช่วยเหลือผู้อื่น
5. การบำเพ็ญประโยชน์ควรทำเฉพาะบุคคลเท่านั้น เช่น ช่วยเหลือเพื่อน ๆ ส่วนระดับหมู่คณะ เช่น ช่วยเหลือโรงเรียน มีคนช่วยกันทำประโยชน์หลายคนแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำก็ได้

คู่มือครูคาบที่ 2 เรื่อง "อรรถจริยา"จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างที่ดีของอรรถจริยา
2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์แล้วนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกวิธีปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนชมวิดีโอเทป เรื่อง "โรงเรียนตัวอย่าง"

เนื้อเรื่องย่อ

โรงเรียนตัวอย่างเป็นโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรี ซึ่งนักเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียน เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน บริเวรรอบ ๆ โรงเรียน การร่วมมือกันเก็บขยะ ชักห้องน้ำ หักชายและหญิงล้วนเป็นการที่เด็กนักเรียนร่วมมือกันช่วยบำเพ็ญประโยชน์ จนกระทั่งได้รางวัล เป็นโรงเรียนตัวอย่างจากการร่วมมือของนักเรียนและครูภายในโรงเรียน

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาโรงเรียนแล้วนำไปปฏิบัติ
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. ครูสรุปประเด็นและเน้นถึงการนำไปปฏิบัติ

สิ่งที่ครูต้องเรียน

1. วิดีโอเทป เรื่อง "โรงเรียนตัวอย่าง"
2. บัตรคำสั่ง
3. บัตรสรุป

การประเมินผล

ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียน และปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 2

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนชมวีดีโอเทป เรื่อง "โรงเรียนตัวอย่าง"
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายตามคำสั่งจากบัตรงาน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน
5. นักเรียนช่วยกันบอกวิธีปฏิบัติตน

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน เรื่อง "โรงเรียนตัวอย่าง"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้ชมวีดีโอเทปกรณีตัวอย่าง เรื่อง "โรงเรียนตัวอย่าง" แล้ว แบ่งกลุ่มวางแผนโครงการพัฒนาช่วยเหลือโรงเรียนแล้วปฏิบัติดังตัวอย่าง

ชื่อโครงการ

- หลักการและเหตุผล
- วิธีดำเนินการ
- สถานที่
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุป

การนำข้อถกเถียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์คือ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยแรงกายและแรงปัญญา ซึ่งจะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดประโยชน์ในหมู่คณะ ขจัดความเห็นแก่ตัวลง ทำให้สามารถสร้างสรรค์สังคมดีขึ้น ในการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยแรงกายแล้วยังสามารถช่วยเหลือได้ด้วยปัญญา เช่น คิดหาวิธีการในการพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น

โครงการรักษาความสะอาดของโรงเรียน

หลักการและเหตุผล ในห้องเรียนมีนักเรียนเป็นจำนวนมาก เป็นคนมักง่าย เช่นทิ้งเศษกระดาษ หรือห่อขนม ที่ทิ้งไว้ในห้องเรียน โดยไม่ทิ้งถังขยะ และยังเขียนตามโต๊ะเรียนตลอดจนฝาผนังห้องเรียน ทำให้เกิดความสกปรก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ร่วมกันรักษาความสะอาด
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีความรับผิดชอบในตนเอง คือ ทิ้งเศษกระดาษ ในถังขยะ และไม่ขีดเขียนตามฝาผนังห้องเรียน

วิธีดำเนินการ

1. อัดเวรทำความสะอาดในแต่ละวัน
2. ให้ผู้มีหน้าที่ทำเวรในวันนั้นทำความสะอาดเช้า - กลางวัน - เย็น
3. ให้ผู้เป็นเวรรับเงินผู้ทิ้งเศษกระดาษลงบนพื้นห้อง
4. ให้ช่วยกันรักษาความสะอาดโดยควบคุมตนเองไม่ให้ทิ้งกระดาษลงใต้โต๊ะ หรือที่พื้นห้อง และถ้าเห็นกระดาษเกลื่อนห้อง ควรเก็บไปทิ้งถึงแม้จะไม่เป็นเวรในวันนั้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนรู้จักวิธีการรักษาความสะอาดในห้องเรียน
2. นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองโดยไม่ทิ้งขยะ
3. นักเรียนได้ร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยกันดูแลและสอดส่อง ผู้ทิ้งขยะ
4. นักเรียนได้ช่วยเหลือห้องเรียน ทั้งปัญญาและร่างกาย ด้านปัญญาคือคิดหาวิธีที่จะบำเพ็ญตนเองให้เป็นประโยชน์แก่ห้องเรียน ด้านร่างกายคือช่วยกันทำเวร, รักษาความสะอาด
5. ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะที่ได้ช่วยเหลือกัน

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่อง อรรถจริยาคาที่ 2

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การร่วมมือกันทำงานเพื่อส่วนรวม ทำให้เกิดประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน
2. การที่นักเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียนไม่ว่าที่นักเรียนเป็นผู้มีอรรถจริยา เพราะทำตามหน้าที่
3. วิธีการบำเพ็ญประโยชน์คือส่งสมคือ ไม่ทิ้งเศษกระดาษลงบนถนนหรือพื้นห้องต่าง ๆ
4. ถ้านักเรียนพบเศษกระดาษตกอยู่ในห้องเรียน ถ้าไม่ใช่เวรประจำวันของนักเรียน ก็ไม่จำเป็นต้องเก็บไปทิ้ง
5. การช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือได้เฉพาะกลุ่มเท่านั้น

คาบที่ 3

คู่มือครู

คาบที่ 3 เรื่อง "อรรถจริยา"

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างในบัตรเรื่องที่เกี่ยวกับอรรถจริยา
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของอรรถจริยา
3. เพื่อให้นักเรียนนำเอาตัวอย่างของอรรถจริยาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. แจกบัตรเรื่องเกี่ยวกับอรรถจริยาทั้ง 5 กลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง แล้วให้แต่ละ

กลุ่มอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้

เนื้อเรื่อง

บัตรเรื่องที่ 1

ธวัช นารี ธิดาเป็นพี่น้องกัน นารีและธิดาตื่นแต่เช้าทุกวัน เพื่อช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านจนเสร็จเรียบร้อย แล้วจึงอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน ส่วนธวัชชอบที่นอนสายเป็นประจำไม่เคยช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเลย เขาแต่ออกไปเล่นนอกบ้าน พ่อแม่ขอความช่วยเหลือให้ทำงานบ้านครั้งใด เขาก็บอกว่านัดกับเพื่อน ๆ หรือไม่มีก็มีการบ้านต้องทำมาก

หัวข้ออภิปราย

1. นักเรียนควรเอาอย่างไร เพราะเหตุใด
2. การช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ควรเป็นหน้าที่ของใคร
3. การที่พ่อแม่แบ่งหน้าที่ให้ทำแล้วปฏิเสธ สมควรกระทำหรือไม่ เพราะเหตุใด

บัตรเรื่องที่ 2

ชายกับชาคืออยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน เมื่อกรรมการในหมู่บ้านตกลงกันทำถนนหรือสะพานเข้าหมู่บ้าน หรือทำความสะอาดหมู่บ้าน ชาตจะไปร่วมงานด้วยแทบทุกครั้ง ส่วนชายไม่เคยไปร่วมงานด้วยเลย ไม่ว่าจะเป็นงานพัฒนาหรืองานประเพณีที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน โดยอ้างว่าไม่ว่างเสมอ

หัวข้ออภิปราย

1. นักเรียนควรเอาอย่างไร เพราะเหตุใด
2. ถ้าในหมู่บ้านมีคนแบบชายทั้งหมด จะเกิดผลอย่างไร
3. จากเรื่องนี้ ใครเป็นผู้มีคุณธรรม และคุณธรรมอะไร

บัตรเรื่องที่ 3

ครูขอความร่วมมือจากนักเรียนในห้องให้ดูแลรักษาค้นไม้หน้าห้อง สมาน ชวน คุสิด และคารา ไปรคน้ำคันไม้ แต่คุสิดหลบไปเล่นกับเพื่อนคนอื่น ๆ อยู่ข้างรั้วโรงเรียน ส่วนคาราบอกกับสมานว่า ยังทำการบ้านไม่เสร็จขอตัวไปทำการบ้านต่อ แล้วหลบไปอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่ในห้องสมุดโรงเรียน สมานจึงรคน้ำคันไม้คนเดียวจนเสร็จ แล้วกลับมาเข้าห้องเรียนหนังสือต่อไป

หัวข้ออภิปราย

1. นักเรียนควรเอาอย่างไร เพราะเหตุใด
2. ถ้าในโรงเรียนมีนักเรียนเหมือนคุสิดและคาราทั้งหมดจะเกิดผลอย่างไร
3. จากเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่าใครเป็นผู้ทำผิด เพราะเหตุใด

บัตรเรื่องที่ 4

ในการจัดการแสดงรายการบันเทิง เมืองในวันขึ้นปีใหม่ ให้แต่ละห้องเรียนส่งการแสดง ห้องละ 1 ชุด นักเรียนในห้องเรียนช่วยกันคิดปรึกษาหารือ วางแผน สำนัสนิ่งเฉย ๆ ไม่เคยช่วยออกความเห็นรายการแสดง กับพูดแบบขอไปทีว่า จะเล่นอะไรก็ถามใจ แล้วมักทำงานของตัวเองต่อไปโดยไม่สนใจเพื่อนในห้อง

หัวข้ออภิปราย

1. การกระทำของสำนัสนิ่งเฉยหรือไม่ เพราะอะไร
2. ถ้านักเรียนมีเพื่อนอย่างสำนัสนิ่งจะเป็นอย่างไร
3. จากเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่าร่วมมือกันทำงานการปฏิบัติอย่างไร

บัตรเรื่องที่ 5

ทุกครั้งที่ครูจะเข้าห้องสอนครูจะเป็นผู้ยกสมุดที่ตรวจแล้วเพื่อนำไปแจกนักเรียน อภิชาติมักจะวิ่งไปรับสมุดจากครู หรือไม่เขามักจะไปเอาสมุดมาแจกเพื่อน ๆ เสมอโดยที่ครู ไม่ต้องออกปากให้ใครไปยกสมุด ส่วนวีระไม่เคยช่วยครูเลยแม้แต่แจกสมุด เขาก็บอกว่าครู ผมไม่ว่างให้คนอื่นแจกแทน

1. นักเรียนจะปฏิบัติตนเหมือนอภิชาติหรือวีระ เพราะอะไร

2. ทำไมอภิชาติจึงปฏิบัติเช่นนั้น

3. การที่วีระทำเช่นนี้ทำถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร

3. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาอ่านเรื่องของตนและสรุป การอภิปราย
ของกลุ่ม

4. ครูเน้นความสำคัญและประโยชน์ของอัตถจริยา และการนำเอาไปใช้ในชีวิต
ประจำวัน

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. บัตรเรื่อง 5 เรื่อง

2. บัตรสรุปประโยชน์ และการนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การประเมินผล

ประเมินผลจากแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจง ในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 3

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามบัตร เรื่องที่แจกไปให้ตามประเด็นที่กำหนดไว้
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาอ่านเรื่องของตนเอง และสรุปการอภิปราย

กลุ่ม

4. ให้นักเรียนช่วยกันบอกความสำคัญ ประโยชน์ และวิธีปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

ตามหลักของอัตถจริยา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้รับบัตรเรื่องแล้วให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดให้
บัตรสรุปกิจกรรม

จากบัตรเรื่องทั้ง 5 เรื่อง จะเห็นว่า การบำเพ็ญประโยชน์หรือการช่วยเหลือผู้อื่น มีหลายวิธีด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นในระดับครอบครัว หรือระดับสังคมที่ใหญ่ขึ้นก็ตาม ถ้าเราได้ช่วยเหลือผู้อื่นนั้นทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และต่อตนเองด้วย

ประโยชน์ของอัตถจริยาคือ

1. ขจัดความเห็นแก่ตัว ทำให้ตนรักกัน
2. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ตนเองมีค่าสูงขึ้น มีคุณงามความดีขึ้น
3. ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งเกิดจากการร่วมกันทำ ร่วมกันคิด
4. เพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ทำให้สังคมดีขึ้น เติบโตด้วยผู้มีจิตใจเสียสละ
5. ทำให้คนในสังคมร่วมกันทำงานได้อย่างมีน้ำใจ

แบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง อัตถจริยา คาบที่ 3

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. ประโยชน์ของอัตถจริยา คือ ขจัดความเห็นแก่ตัว
2. การที่คนเราจะช่วยใครก็ตาม ควรเลือกดูว่าคนนั้นสมควรจะช่วยหรือไม่
3. การบำเพ็ญประโยชน์ทำเพื่อต้องการให้คนรักเท่านั้น
4. การเสียสละ เช่น การบริจาคหนังสือก็เป็นวิธีหนึ่งของอัตถจริยา
5. การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นการเพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ทำให้สังคมดีขึ้น

แบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้หน่วยที่ 3 เรื่อง อักตจริยา

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยปัญญา เรียกว่า อักตจริยา
2. อักตจริยา เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความสมัครใจ
3. การช่วยเหลือผู้อื่นมีประโยชน์ในด้านการสร้างความสามัคคี
4. การช่วยเหลือผู้อื่นนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าขึ้น
5. การช่วยเหลือผู้อื่นที่เป็นอักตจริยา เป็นการช่วยเหลือระหว่างบุคคลเท่านั้น
6. ความมุ่งหมายของอักตจริยา คือ การที่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต้องการได้รับการตอบแทนจากผู้อื่น
7. การที่คนเรามีอักตจริยานี้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
8. การอยู่ร่วมกันในสังคมไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือกัน เพราะทุกคนต้องช่วยตนเองอยู่แล้ว
9. ผู้ที่มีอักตจริยา เป็นผู้ที่มีความเสียสละ
10. คนทั่วไปจำเป็นต้องมีอักตจริยาทุกคน

การสอนครั้งที่ 11, 12, 13

เรื่อง สำนวนกตตา

เวลา ครึ่งละ 50 นาที

หน่วยการสอนที่ 4

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน

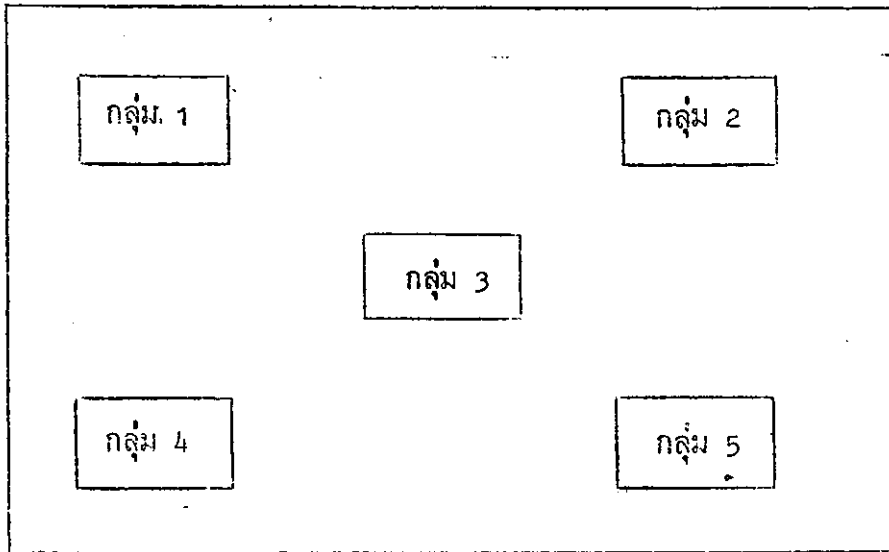
ก. การเตรียมตัวของครู

1. ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือ
นักเรียนให้ตลอดและทำความเข้าใจให้ดี
2. ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู
โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน
3. ชุดการสอนนี้ใช้เวลา 3 คาบ โดยครูสามารถจัดเวลาเรียนยืดหยุ่น
ตามความเหมาะสม

ข. การจัดกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยให้นักเรียนนับ 1 - 5 แล้วให้คนที่นับ 1
มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 1.... คนที่นับ 5 มารวมกันเป็นกลุ่มที่ 5 จะได้ 5 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน
โดยวิธีลงมติหรือออกเสียง
3. เมื่อเปลี่ยนเรื่องใหม่ จะมีการเปลี่ยนประธานและเลขานุการ
ทุกครั้ง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ทำหน้าที่ประธาน เลขานุการ และ
หน้าที่สมาชิกของกลุ่ม
4. ให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมกลุ่มอย่างสะดวกสบายเห็นหน้ากันทั่วถึง
โดยอาจนั่งเป็นรูป หรือ ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อเสียงจะไม่รบกวน
กันเอง

5. การจัดกลุ่มในชั้นอาจวางตำแหน่งดังนี้

5. การรายงานกลุ่ม

1. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานกิจกรรมกลุ่มหน้าชั้น
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกกลุ่มซักถาม
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

ความถี่รวบยอด

1. สมานัตตตา หมายถึง การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลอื่นและไม่เอาเปรียบผู้อื่น

2. ความมุ่งหมาย ของ สมานัตตตา

2.1 เพื่อให้มีชีวิตที่ร่วมกันไม่ให้ตนมีความถือตัวว่าดีกว่าผู้อื่น แล้วถูกเหยียดหยามผู้อื่น

2.2 การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หรือเอาโรคเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

3. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

ในสังคมถ้าไม่มีการเอาโรคเอาเปรียบกัน มีทุกข์ - สุขร่วมกันจะทำให้สังคมนี้ย่อมมีแต่ความสุข มีความเคารพกันตามหน้าที่ มีความก้าวหน้ามั่นคง ข้อสำคัญต้องมีความจริงใจกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4. ประโยชน์ของสมานัตตตา

1. ทำให้ครอบครัวและสังคมเป็นสุข

2. ปราศจากการรังแกข่มเหงกัน มีแต่ความเห็นอกเห็นใจกัน

3. ทำให้สายสัมพันธ์ในสังคมเต็มไปด้วยความราบรื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถามได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายความหมายของสมานัตตตา
3. เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนดไว้ในบัตรคำสั่งได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
5. เพื่อให้ให้นักเรียนสรุปประโยชน์ของสมานัตตตาได้ถูกต้อง

คาบที่ 1

วัตถุประสงค์

คาบที่ 1 เรื่อง "สมานัตตตา"

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ในกรณีตัวอย่าง
2. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของสมานัตตตาได้
3. ให้นักเรียนเห็นข้อดีและข้อเสียของสมานัตตตา

กิจกรรม

1. ฉายวีดีโอเทป เรื่อง "ทำงานแทนเพื่อน" ให้นักเรียนชม

เนื้อเรื่องย่อ

สมคิดเป็นลูกภารโรงโรงเรียนแห่งหนึ่งและสมคิดก็เรียนอยู่ในโรงเรียนนั้นด้วย วันหนึ่งพ่อของสมคิดไม่สบายไม่สามารถมาทำงานได้หมอสั่งให้พักเป็นเวลา 1 เดือน ถ้าพ่อของสมคิดต้องทำงาน ครูใหญ่ของโรงเรียนจะให้พ่อของสมคิดออก บุนเต็กเพื่อนในโรงเรียนเดียวกันบอกสมคิดว่าจะหาภารโรงคนใหม่ให้ครูใหญ่ สมคิดจึงขออนุญาตครูใหญ่ทำงานแทนพ่อ เมื่อพ่อหายแล้วจะได้กลับมาทำงานอย่างเดิมไม่ถูกให้ออก ครูใหญ่อนุญาตให้สมคิดทำงานได้ วันต่อมาสมคิดเริ่มทำงานแทนพ่อแต่เข้าด้วยการกวาด เช็ดโต๊ะในโรงอาหาร กวาดบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนในเวลาก่อนเข้าห้องเรียน บุนเต็กและเพื่อน ๆ เห็นสมคิดกวาดบริเวณโรงเรียนอยู่จึงโยนกระดาษทิ้งในบริเวณที่สมคิดกวาดแล้วทำให้เกิดสกปรกอีก และพูดกับเพื่อน ๆ ว่าเห็นภารโรงคนใหม่ไหม ขณะที่สมคิดชั้นห้องเรียนแล้ว บุนเต็กแกล้งเคาะดังขยะดังให้เศษกระดาษเกลื่อน หลังเลิกเรียนแล้วเพื่อนสมคิดเห็นเศษกระดาษเลอะเทอะมาก เพราะบุนเต็กแกล้ง จึงเกิดความเห็นใจสมคิดและช่วยสมคิดกวาดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดทั้งยังชวนสมคิดไปเยี่ยมพ่อของสมคิดที่โรงพยาบาล วันต่อมา เพื่อนของสมคิดเห็นบุนเต็กแกล้งทิ้งเศษกระดาษ เปลือกแก้วไว้เกลื่อนหิมโรงเรียนจึงบอกครูให้รู้เรื่องนี้เพราะเห็นใจสมคิด ครูเรียกบุนเต็กเข้าไปพบและถามว่าถ้าบุนเต็กเป็นสมคิดแล้วถูกทள்ளเข้างั้วจะรู้สึกอย่างไร การตักเตือนของครูทำให้บุนเต็กเห็นใจสมคิดและไปขอโทษสมคิดตลอดจนช่วยสมคิดกวาดโรงเรียน

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. จากเรื่องนี้ถ้าท่านเป็นสมคิดท่านจะรู้สึกอย่างไรที่บุญเด็กกลั่นแกล้ง
2. ถ้าท่านเป็นสมคิดท่านรู้สึกอย่างไรที่มีเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งมาช่วยเหลือท่าน

เมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน

3. ถ้าท่านมีเพื่อนที่ตกอยู่ในสถานการณ์อย่างสมคิด ท่านจะอย่างไรกับบุญเด็ก
4. การที่ปรับตัวได้เข้ากับเพื่อนควรทำตัวเช่นไร
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูสรุปเพิ่มเติม

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. วีดีโอเทป เรื่อง "ทำงานแทนเพื่อน"
2. บัตรคำสั่ง
3. บัตรสรุป

การประเมินผล

ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

คาบที่ 1

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนดู วิดีโอ เรื่อง "ทำงานแทนเพื่อน"
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของสมาธิคตตา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงานเรื่อง "ทำงานแทนเพื่อน"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้ชมวิดีโอเรื่อง ทำงานแทนเพื่อนจบลงแล้วให้แบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. จากเรื่องนี้ถ้าท่านเป็นสมมติท่านจะรู้สึกอย่างไรที่ถูกเพื่อน ๆ กลั่นแกล้ง
2. ถ้าท่านเป็นสมมติท่านรู้สึกอย่างไรที่มีเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งมาช่วยเหลือท่าน

เมื่อท่านได้รับความเดือดร้อน

3. ถ้าท่านมีเพื่อนที่ตกอยู่ในสถานการณ์อย่างสมมติท่านจะอย่างไรกับเพื่อนเหล่านั้น
4. การที่จะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนควรทำตัวอย่างไร

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุปเรื่องทำงานแทนเพื่อน

ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากมายทุกคนในสังคมมักมีแต่การชิงดีชิงเด่นกัน การช่วยเหลือกันก็ค่อยลงไปตามลำดับ สำหรับคนที่สามารถปรับตัวในสังคมปัจจุบันได้สมควรเป็นผู้ที่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และควรปฏิบัติตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าเพื่อนจะอยู่ในฐานะใดก็ตามอย่าทำให้ความสัมพันธ์ในสังคมนั้นคงอยู่อย่างเหนียวแน่น และเต็มไปด้วยความสุข เกิดความสามัคคี ลดการแบ่งแย่งชิงดีชิงกันและกัน สามารถอยู่ร่วม

กันได้ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล มีความจริงใจทั้งท่อน้ำและลับหลัง

จากเรื่องนี้ถึงแม้สมคิดจะตกอยู่ในสภาพที่ต้องเป็นภาระโรง แต่เพื่อน ๆ ก็ยังให้การช่วยเหลือสมคิด ไม่เหมือนบุตรแท้ เมื่อสมคิดตกอยู่ในฐานะลำบากก็คอยดูแลเยี่ยมหยาม และกลั่นแกล้งเพื่อน ยกตนข่มเพื่อนว่าเหนือกว่า

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่อง สมานัตตตา คาบที่ 1

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การที่บุนเต็ก กลั่นแกล้งสมคิด ขณะที่สมคิดทำงานแทนพ่อถือว่าเป็นการปฏิบัติตน ไม่เสมอต้นเสมอปลาย เมื่อเพื่อนกำลังลำบากก็ถือโอกาสกลั่นแกล้ง
2. การที่เพื่อน ๆ ช่วยสมคิดกวาดเศษกระดาษในโรงเรียน ถือเป็นการปฏิบัติตน เสมอต้นเสมอปลาย ในขณะที่สมคิดกำลังลำบาก
3. การที่สมคิดทำงานแทนพ่อ เพื่อน ๆ คนอื่นไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือ เพราะเป็นหน้าที่ของสมคิดอยู่แล้ว
4. บุนเต็กมักพูดเยาะเย้ยสมคิดต่าง ๆ นานา ถือว่าเป็นการยกตนข่มท่านนักเรียน ไม่ควรปฏิบัติตาม
5. ถ้าท่านมีเพื่อนอยู่ในสถานการณ์อย่างสมคิด ควรปล่อยให้สมคิดช่วยตัวเอง

คู่มือครูคาบที่ 2 เรื่อง สมานัตตตาจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของคนที่มีสมานัตตตาและไม่มีสมานัตตตา
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นข้อดีของสมานัตตตา

กิจกรรม

1. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "หัวหน้าคนใหม่"

เนื้อเรื่อง

สุนทรจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนแห่งหนึ่งแล้วมาเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยอุปนิสัยที่เป็นกันเอง ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ เพื่อน ๆ และอาจารย์จึงเลือกสุนทรเป็นหัวหน้าห้อง สุนทรประพฤติตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย เมื่ออาจารย์หรือเพื่อน ๆ ต้องการความช่วยเหลือสุนทรก็เต็มใจช่วยเป็นอย่างดี จนเป็นที่ชมเชยของเพื่อน ๆ และครูอาจารย์เสมอ ๆ

ในช่วงโมงคณิตศาสตร์ อาจารย์นิภาสอนจบแล้วมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและให้สุนทรเป็นผู้นำสมุดแบบฝึกหัดทั้งหมดไปส่งที่ห้องพักครู ส่วนพรเลิศยังทำงานไม่เสร็จจึงบอกให้สุนทรรอก่อน สุนทรก็รอจนพรเลิศทำงานเสร็จจึงนำไปส่งอาจารย์

ในภาคเรียนที่ 2 สุนทรมีสุขภาพไม่ดีจึงขอลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าห้อง มีการเลือกหัวหน้าคนใหม่เพื่อน ๆ ในห้องเลือกวิทยาเป็นหัวหน้าเนื่องจากวิทยาเคยเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่าอยู่โรงเรียนเก่าเคยเป็นหัวหน้าห้องและคิดว่าตัวเขาเป็นหัวหน้าห้องได้ดีกว่าสุนทร ช่วงโมงคณิตศาสตร์ของอาจารย์นิภาเมื่อสอนจบแล้วมอบหมายให้หัวหน้านำสมุดแบบฝึกหัดส่ง พรเลิศซึ่งเป็นคนทำงานช้าที่สุดในห้อง บอกให้วิทยารอก่อนยังทำแบบฝึกหัดไม่เสร็จ วิทยายกกับพรเลิศว่าถ้าทำเสร็จแล้วก็เอาของเพื่อนทั้งหมดไปส่งด้วยเพราะพรเลิศอยากทำซ้ำ พรเลิศไม่พอใจเพราะคิดว่าไม่เหมือนกับตอนที่สุนทรเป็นหัวหน้า สุนทรรับผิดชอบในหน้าที่ไม่วางอำนากับลูกน้องและช่วยเหลือทุกคนเป็นอย่างดี

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นดังต่อไปนี้
 1. จากเรื่องนี้นักเรียนอยากให้สุนทรหรือวิทยาเป็นหัวหน้าห้อง เพราะอย่างไร
 2. ถ้านักเรียนได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้านักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
 3. การเป็นหัวหน้าชั้นที่ดีสมควรเห็นสมควรอย่างไร
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูอธิบายเพิ่มเติม

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. กรณีตัวอย่าง เรื่อง "หัวหน้าคนใหม่"
2. บัตรคำสั่ง เรื่อง "หัวหน้าคนใหม่"

การประเมินผล

ประเมินผลจากแบบฝึกหัดที่นักเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดัง
คำชี้แจงในการเรียน:

คาบที่ 2

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง "หัวหน้าคนใหม่"
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็นจากบัตรงาน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. นักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของสมมติศตกา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน เรื่อง "หัวหน้าคนใหม่"

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "หัวหน้าคนใหม่" จบลงแล้วให้แบ่งกลุ่ม
อภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. จากเรื่องนี้ นักเรียนอยากให้สุนทรหรือวิทยาเป็นหัวหน้า เพราะอะไร
2. ถ้านักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะ
ได้ชื่อว่าเป็นหัวหน้าที่ดี
3. การเป็นหัวหน้าชั้นที่แสดงว่าเสมอต้นเสมอปลายจะมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไร

บัตรสรุปกิจกรรม

แนวสรุป เรื่อง "หัวหน้าคนใหม่"

การที่พวกเราจะอยู่ในสังคมได้เนิ่น ทุกคนต้องพยายามปรับตัวเข้าหาซึ่งกันและกัน
โดยมีการปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ถือชั้นวรรณะทำตัวให้เสมอภาค ถึงแม้จะเป็นหัวหน้างาน
ก็ยังร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้ร่วมงาน ตลอดจนสามารถวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล
เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม ไม่ถือตนว่าเป็นใหญ่กว่าผู้อื่น มีอำนาจสั่งให้ผู้อื่นทำตามเสมอไป
คนส่วนใหญ่ไม่ชอบให้ใครมาข่มขู่ตนด้อยกว่า หรือที่เรียกว่าง่าย ๆ ว่า "ยกตนข่มท่าน"
ซึ่งในการร่วมมือกันทำงานทุกคนย่อมต้องการความเสมอภาค มีส่วนร่วมในการทำงาน

ต่าง ๆ เพื่อให้มีวิถีที่ดีในการอยู่ร่วมกันไม่ให้อึดว่าตนใดคนหนึ่งเก่งอยู่คนเดียว และถูกเหยียดหยามผู้อื่น หรือเอาเปรียบผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ถ้าปฏิบัติเช่นนี้ได้จะทำให้อยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข

จากเรื่องนี้ที่มีสมานักคิดาคือ สุนทร ซึ่งทำให้เพื่อน ๆ รักและสามารถปรับตัวให้เข้ากับลูกน้องได้เป็นอย่างดี

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของ "สุนทร"

สมมติให้ฉันชื่อสุนทร ฉันเพิ่งสอบเข้าเรียนในชั้นม.1 ฉันได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้องเนื่องจากฉันมีอุปนิสัยเบ๊กับตัวเองกับเพื่อน ๆ ชอบช่วยเหลือเพื่อนจนได้รับคำชมเชย ครั้งหนึ่งในชั่วโมงคณิตศาสตร์ อาจารย์นิภาสอนจบแล้วสั่งให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้วให้สุนทรนำไปส่ง พรเลิศทำช้ากว่าคนอื่น สุนทรจึงคอยให้พรเลิศทำเสร็จจึงรวบรวมไปส่ง

บทบาทของ "พรเลิศ"

สมมติให้ฉันชื่อพรเลิศ ชั่วโมงคณิตศาสตร์ของอาจารย์นิภา ฉันทำแบบฝึกหัดเสร็จช้า บอกให้สุนทรคอยก่อน สุนทรก็คอยจนกว่าฉันจะเสร็จภาคเรียนที่ 2 ชั่วโมงคณิตศาสตร์ของอาจารย์นิภา อาจารย์สั่งให้ทำแบบฝึกหัดแล้วให้หัวหน้ารวบรวมไปส่ง แต่ฉันทำช้ากว่าเพื่อนคนอื่น วิทยาซึ่งเป็นหัวหน้าในภาคเรียนนี้ บอกให้ฉันนำสมุดทั้งหมดของเพื่อนในห้องไปส่งเพราะฉันเป็นคนทำช้า ฉันบอกว่าอาจารย์สั่งให้หัวหน้าเก็บไปส่ง แต่วิทยายกว่ายากทำช้าต้องรวบรวมไปส่ง หัวหน้าสั่งแล้วต้องทำ

บทบาทของ "วิทยา"

สมมติให้ฉันชื่อวิทยา ฉันเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่าฉันเคยเป็นหัวหน้าห้องตอนเรียนอยู่ชั้น ป.6 เพื่อน ๆ จึงเลือกฉันเป็นหัวหน้าแทนสุนทร อาจารย์นิภาสั่งให้ทำแบบฝึกหัดไปส่งที่ห้องพักครูแต่ฉันเห็นว่าพรเลิศทำช้าที่สุดควรเป็นผู้นำไปส่งอาจารย์เอง ฉันจึงสั่งให้พรเลิศนำสมุดไปส่งแทนฉันในฐานะฉันเป็นหัวหน้าห้อง ฉันสามารถส่งลูกน้องได้

บทบาทของ "อาจารย์นิภา"

สมมติให้ฉันชื่อนิภาเป็นอาจารย์สอนคณิตศาสตร์สั่งให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดแล้วให้หัวหน้านำไปส่งที่ห้องพักครู แต่ในภาคเรียนที่ 2 ปรากฏว่าฉันพบพรเลิศเป็นผู้นำไปส่ง

บทบาทของ เพื่อนนักเรียนในห้อง

สมมติให้ฉันอยู่ชั้นม.1 วิทยามักเล่าให้ฉันฟังว่าเมื่อเรียนอยู่ชั้น ป.6 วิทยาเคยเป็นหัวหน้าห้อง และสามารถทำงานได้ดีกว่าสุนทร ฉันจึงเลือกวิทยาเป็นหัวหน้าห้องในภาคเรียนที่ 2 แทนสุนทร

แบบฝึกหัดหลังเรียนเรื่อง สำนวนตลก คาบที่ 2

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่เห็นว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย ✕ ลงหน้าข้อความที่เห็นว่าผิด

1. ถ้าท่านเป็นสุนทรท่านคิดว่าควรจะใช้อำนาจในการปกครองลูกน้อง เพื่อให้
ง่ายต่อการปกครอง
2. การที่วิทยาคิดว่าตนควรเป็นหัวหน้าเพราะเคยเป็นหัวหน้านามาก่อน นักเรียน
เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า เป็นความคิดที่ถูกต้อง
3. การที่สุนทรทำความหน้าที่ของหัวหน้านั้น ไม่ถือว่าเป็นผู้มีสมานัตตตา
4. ถึงแม้ว่าวิทยาจะใช้อำนาจในการปกครองเพื่อนก็ยังคงไม่ชอบวิทยา เพราะ
เขาอยู่ในตำแหน่งหัวหน้า
5. ผู้ที่เป็นหัวหน้าไม่ควรเป็นคนเอาเปรียบลูกน้อง และควรช่วยเหลือลูกน้อง
อยู่เสมอ

คาบที่ 3

คู่มือครู

คาบที่ 3

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกข้อดีและข้อเสียของสมานัตตคา
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของสมานัตตคา
3. เพื่อให้นักเรียนบอกการนำไปใช้

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม
2. แจกบัตรเรื่องเกี่ยวกับสมานัตตคาทั้ง 5 กลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง และอภิปราย

ตามประเด็นที่กำหนดให้

เนื้อเรื่อง

บัตรเรื่องที่ 1

เชนย์ กับพิช เป็นเพื่อนสนิทกันเมื่อเปิดภาคเรียนใหม่ เชนย์ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้องและเป็นพี่ไวยางใจของครู เชนย์มักออกคำสั่งให้เพื่อนทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ โดยแสดงท่าทางใหญ่โต ไม่ยอมฟังข้อเสนอนะของเพื่อน ๆ แม้แต่พิชที่เป็นเพื่อนสนิทกัน เพราะเขาถือว่าเป็นหัวหน้ามีอำนาจสั่งการ และมีอำนาจเหนือผู้อื่น

หัวข้ออภิปราย

1. การกระทำของเชนย์ถูกต้องหรือไม่
2. ถ้าเชนย์ประพฤติเช่นนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเขากับเพื่อน ๆ จะเป็นอย่างไร

บัตรเรื่องที่ 2

เอกกับพจน์ เป็นพี่น้องกัน เอกเป็นพี่ส่วนพจน์เป็นน้อง เอกมักจะใช้อำนาจว่ากล่าว พจน์หลายครั้งที่มีความเคารพไม่อยู่ เอกจะออกคำสั่งให้พจน์ทำงานต่าง ๆ ที่เป็นหน้าที่ของเอก เพราะณคิดว่า เป็นพี่มีสิทธิจะใช้น้องให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนเอง แต่ถ้ามีความเคารพอยู่บ้าน เอกจะไม่ปฏิบัติตนเช่นนี้กับพจน์เลย

หัวข้ออภิปราย

1. การกระทำของเอกถูกต้องหรือไม่
2. เอกควรปฏิบัติตนเช่นไร

บัตรเรื่องที่ 3

ในห้องเรียนครูสั่งให้นักเรียนทุกคนแบ่งหน้าที่กันทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียนทุกวัน ไพรัช ได้รับมอบหมายให้ทำเวรในวันจันทร์ แต่ไพรัชไม่เคยอยู่ทำความสะอาดหลังเลิกเรียนเลย ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าตนเองต้องทำในวันไหน ไพรัชมักแอบหนีกลับบ้านก่อนเสมอ

หัวข้ออภิปราย

1. การกระทำของไพรัชถูกต้องหรือไม่เพราะอะไร
2. นักเรียนเคยทำตัวเหมือนไพรัชหรือไม่ ไพรัชควรปรับปรุงตัวอย่างไร

บัตรเรื่องที่ 4

วีระและสมพงษ์ เคยอยู่บ้านใกล้กันและเล่นด้วยกันเสมอ เมื่อโตขึ้นวีระสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ส่วนสมพงษ์เข้าเรียนต่อในวิทยาลัยพาณิชยการ วันหนึ่งเพื่อนข้าง ๆ บ้านมาชวนวีระไปเล่นฟุตบอลด้วยกัน วีระจึงถามเพื่อนคนนั้นว่ามีใครไปเล่นด้วยบ้าง เพื่อน ๆ บอกว่ามีสมพงษ์ วีระจึงตอบปฏิเสธและบอกว่าไม่อยากเล่นกับเด็กพาณิชย

หัวข้ออภิปราย

1. การกระทำของวีระถูกต้องหรือไม่
2. วีระควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถูกต้อง เพราะเหตุใด

บัตรเรื่องที่ 5

ปิยะ สราวุธ เป็นพี่น้องกับ ตอนเย็นหลังจากเลิกเรียนแล้ว ปิยะรีบกลับบ้านเพื่อช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ส่วนสราวุธจะอยู่ที่โรงเรียนต่อเพื่อเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ จนค่ำจึงกลับบ้าน เพื่อให้ปิยะทำงานบ้านให้เสร็จก่อน ส่วนสราวุธเมื่อกลับบ้านจึงบ้านไม่คั่งงานบ้าน เมื่อบิดาถามสราวุธว่าทำไมจึงกลับบ้านค่ำ สราวุธจะตอบว่าอยู่ทำการบ้านกับเพื่อน ๆ

หัวข้ออภิปราย

1. ถ้าคนในบ้านของนักเรียนเป็นอย่างสราวุธ นักเรียนชอบหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. การกระทำของสราวุธถูกต้องหรือไม่ สราวุธควรปฏิบัติตนอย่างไร
3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอ่านเรื่องที่ได้รับและสรุป ข้อดี - ข้อเสีย

รายงานการอภิปรายตามหัวข้อให้ที่ประชุมทราบ

4. ครูให้นักเรียนสรุปประโยชน์ และนำสมานัตตคาไปใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ครูสรุปประโยชน์ของสมานัตตคา

สิ่งที่ครูต้องเรียน

1. บัตรเรื่อง 5 เรื่อง
2. บัตรคำสั่ง
3. บัตรสรุป

การประเมินผล

ประเมินผลจากการตอบแบบฝึกหัดหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการเรียนและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ดังนี้

คำชี้แจงในการเรียน

ตอนที่ 3

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กล่าวมาแล้ว
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามบัตรเรื่องที่แจกให้ตามประเด็นที่กำหนดไว้
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาอ่านเรื่องของตนเอง และสรุป.

การอภิปรายกลุ่ม

4. ให้นักเรียนช่วยกันบอกข้อดีและข้อเสีย ตลอดจนประโยชน์ของสมานัตตตา

บัตรงาน (บัตรคำสั่ง)

บัตรงาน

คำสั่ง หลังจากนักเรียนได้รับบัตรเรื่องแล้วให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดให้

บัตรสรุปกิจกรรม

จากบัตรเรื่องทั้ง 5 เรื่องจะเห็นได้ว่า ข้อดีของสมานัตตตา คือ การไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น ตลอดจนไม่เอาเปรียบผู้อื่น ถ้านักเรียนมีคุณธรรมข้อนี้จะทำให้นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะไม่ว่านักเรียนอยู่ในฐานะอะไรก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ โดยปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลายกับทุก ๆ คน

ประโยชน์ของสมานัตตตา

1. ทำให้ครอบครัวและสังคมเป็นสุข
2. ปราศจากการขัดแย้งรังแกกัน มีแต่ความเห็นอกเห็นใจ
3. ทำให้สายสัมพันธ์ในสังคมเต็มไปด้วยความราบรื่น
4. ก่อให้เกิดความสามัคคีในทุกระดับชั้น

แบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง สมานัตตา คาบที่ 3

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การนำเอาสมานัตตาไปใช้จะทำให้เกิดความสุขในครอบครัว
2. สมานัตตาเป็นคุณธรรมข้อหนึ่งที่ทำให้บุคคลอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
3. เมื่อมีโอกาสนักเรียนเอาเปรียบผู้อื่น นักเรียนควรทำ เพราะถือเป็นกำไรชีวิตอย่างหนึ่ง
4. การที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ถือเป็นเรื่องธรรมดา
5. การปฏิบัติตนโดยที่ดูถูกผู้อื่นที่ไม่ทัดเทียมกับตัวนักเรียน เป็นการแบ่งชั้นวรรณะ

แบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้หน่วยที่ 4 เรื่อง สมานัตตตา

ชื่อ - นามสกุล

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

1. การปฏิบัติโดยแบ่งชั้นวรรณะไม่ถือว่าคนนั้นมีสมานัตตตา
2. การถูกเหยียดหยามผู้ที่ต่ำกว่า เป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ
3. ถ้านักเรียนมีเพื่อนกลุ่มหนึ่งไม่ทำตามหน้าที่โดยให้คนอื่นทำแทนนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ
4. การที่บุคคลเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมมีความสุขขึ้น
5. การเอาเปรียบกันระหว่างพี่น้องถือเป็นเรื่องธรรมดา เช่น ที่ให้น้องทำงานแทน
6. บุคคลที่นำเอาสมานัตตตาไปใช้ในสังคม จะทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
7. ประโยชน์ของสมานัตตตา คือ ทำให้เกิดความสามัคคีกับคนส่วนใหญ่
8. ถ้านักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า นักเรียนจะปกครองเพื่อน ๆ โดยสั่งให้เพื่อนปฏิบัติตาม ไม่จำเป็นต้องรับฟังความเห็นของลูกน้อง
9. สมานัตตตาเป็นการพูดที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน เห็นอกเห็นใจกัน และให้กำลังใจเขา
10. สังคหวัตถุ 4 เป็นคุณธรรมในการเป็นผู้นำ

การสอนครั้งที่ 14

เรื่อง สรุปรูป สังคหวัตถุ 4

เวลา 50 นาที

ความถนัดรายบุคคล

สังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อุตตจริยา สมานัตตตา

ทาน หมายถึง คุณธรรมด้านการให้ ได้แก่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ช่วยเหลือ กันด้วยเงิน สิ่งของและความรู้

ปิยวาจา หมายถึง คุณธรรมด้านการพูด ได้แก่ การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำ สิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดที่ทำให้เกิด ความเข้าใจดีต่อกัน

อุตตจริยา หมายถึง คุณธรรมด้านการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยแรงกายและปัญญา ในระดับบุคคลและกลุ่ม

สมานัตตตา หมายถึง คุณธรรมด้านการเป็นผู้ไม่ถือตัว ได้แก่ การปฏิบัติตนอย่าง สม่่าเสมอต่อบุคคลอื่น และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ผู้ใดที่มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยปฏิบัติเพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของสังคหวัตถุ 4
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของสังคหวัตถุ 4
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการสอน กระดาษสำหรับนักเรียนคนละ 1 แผ่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูถามนักเรียนว่า สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. ครูให้นักเรียนเขียนถึงการนำเอาสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างน้อย 5 ข้อ

3. ให้นักเรียนออกมาอ่านคนละ 1 ชื่อ

4. ครูสรุปให้นักเรียนออกมาอ่านทั้งหมด ว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการที่นักเรียนออกมาอ่านคำตอบ
3. สังเกตจากความตั้งใจในการเรียนของนักเรียนทุกคน

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4 สำหรับการสอนแบบปกติ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุม โดยผู้สอนใช้วิธีบรรยาย
ซักถาม และสรุป ซึ่งมีเนื้อหาและตัวอย่างเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
1	ปฐมนิเทศ	1. ครูผ่าหัวใจออกเป็น 2 ส่วน เท่ากับจำนวนนักเรียน ผ่านแต่ละคู่จะผ่าไม่เหมือน กัน 2. ครูแจกรูปหัวใจที่ผ่าออกเป็น 2 ส่วน โยนให้แต่ละคนมี 1 ส่วนและให้ไปหาคนที่มีส่วน เข้ากันได้กับของตน 3. เมื่อพบคู่ของตนแล้ว ให้นั่ง คุยกันกับคู่ของตน 10 นาที เพื่อทำความรู้จักกัน 4. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายในการสอน กิจกรรมแนะแนวเรื่อง สังคมวัตถุ 4	1. เพื่อสร้างความคุ้น เคยให้กับสมาชิก ในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมาย ในการสอนกิจกรรม แนะแนวเรื่อง สังคมวัตถุ 4	1 คาบ
2	ทวน : การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือ กันด้วยเงิน สิ่งของและความรู้	1. ครูอธิบายถึงองค์ประกอบ ของสังคมวัตถุ 4 ซึ่ง ประกอบด้วย ทาน, ปิยวาจา, อุตถจริยา สมานัตตตทา	1. เพื่อให้นักเรียน ทราบถึงองค์ ประกอบของ สังคมวัตถุ 4	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
3	ทาน (ต่อจากครั้งที่ 2)	2. ครูอธิบายความหมายของทาน 3. ครูยกตัวอย่างทาน เรื่อง "รวยน้ำใจ ไม่รวยทรัพย์" 4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 1. ครูอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของ ทานและยกตัวอย่างประกอบ เรื่อง"วิชาอันล้ำเลิศ ก่อ กำเนิดคุณธรรม" 2. ครูอธิบายประเภทของทาน 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของทาน	2. เพื่อให้นักเรียน บอกความหมาย ของทานได้ 1. เพื่อให้นักเรียน บอกจุดมุ่งหมาย ของทาน 2. เพื่อให้นักเรียน สามารถบอกถึง ประเภทของ ทานได้	1 คาบ
4	ทาน (ต่อจากครั้งที่ 3)	1. ครูอธิบายถึงการนำเอาหลัก ของทานไปใช้ในชีวิตรประจำ วัน เช่น การเป็นผู้รู้จักให้ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และยกตัวอย่างประกอบ	1. เพื่อให้นักเรียน ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ รู้จักให้ เอื้อเพื่อ เพื่อน	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
		2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงประโยชน์ของท่าน 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน	2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงวิธีช่วยเหลือผู้อื่นได้	
5	<u>ปียวจา</u> : การพูดด้วยคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ใจกว้างใจ และการพูดที่ทำให้เกิดความเข้าใจต่อกัน	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยเล่าเรื่อง "น้ำผึ้งหยดเดียว" 2. ครูอธิบายถึงความหมายและข้อดีของปียวจา 3. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของปียวจา	1. ให้นักเรียนบอกถึงความหมายของปียวจาได้ 2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของเรื่องที่ยกมาเป็นตัวอย่าง	1 คาบ
6	<u>ปียวจา</u> (ต่อจากครั้งที่ 5)	1. ครูอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของปียวจาและยกตัวอย่างเรื่อง "ช่วยกันด้วย"	1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงจุดมุ่งหมายของปียวจาได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
7	ปียวจา (ต่อจากครั้งที่ 6)	2. ครูอธิบายองค์ประกอบของ ปียวจาและยกตัวอย่าง ประกอบ 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป จุดมุ่งหมายและองค์ประกอบ ของปียวจา	2. เพื่อให้นักเรียนบอก ถึงองค์ประกอบของ ปียวจาได้	1 คาบ
		1. ครูอธิบายประโยชน์ของ ปียวจา 2. ครูอธิบายถึงการนำปียวจา ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุป ประโยชน์ของปียวจา 4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 5. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนบอก ประโยชน์ของ ปียวจาได้ 2. เพื่อให้นักเรียน อธิบายถึงการนำ เอาปียวจาไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคหวัตถุ 4

สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดประสงค์	เวลา
8	อัตถจริยา : การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยแรงกายและปัญญาในระดับบุคคลและกลุ่ม	1. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยเล่าเรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน" 2. ครูอธิบายความหมายของอัตถจริยา 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของอัตถจริยา	1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของอัตถจริยาได้ 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างอัตถจริยา	1 คาบ
9	อัตถจริยา (ต่อจากครั้งที่ 8)	1. ครูอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของอัตถจริยาพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ 2. ครูอธิบายถึงประเภทของอัตถจริยา 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปจุดมุ่งหมายและประเภทของอัตถจริยา	1. เพื่อให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของอัตถจริยาได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประเภทของอัตถจริยาได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
10	<u>อัตถจริยา</u> (ต่อจากครั้งที่ 9)	1. ครูอธิบายถึงประโยชน์และ การนำอัตถจริยาไปใช้ใน ชีวิตประจำวันพร้อมทั้งยก ตัวอย่าง 2. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป เกี่ยวกับประโยชน์และการ นำอัตถจริยาไปใช้ในวิถี ประจำวัน 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนบอก ประโยชน์ของ อัตถจริยาและ การนำเอาอัตถจริยา ไปใช้ในวิถีประจำ วัน	1 คาบ
11	<u>สมานัตตตา</u> (ต่อจากครั้งที่ 11)	1. ครูอธิบายถึงจุดมุ่งหมาย ของสมานัตตตา 2. ครูอธิบายประเภทของ สมานัตตตาพร้อมทั้งยก ตัวอย่าง 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 4. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปจุด มุ่งหมายและประเภทของ สมานัตตตา	1. เพื่อให้นักเรียนบอก จุดมุ่งหมายของ สมานัตตตาได้ 2. เพื่อให้นักเรียนบอก ประเภทของ สมานัตตตาได้	1 คาบ

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนวเรื่องสังคมวัตถุ 4

สำหรับการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	เวลา
13	<u>สมานัตตตา</u> (ต่อจากครั้งที่ 12)	1. ครูอธิบายถึงประโยชน์และการนำสมานัตตตาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน 2. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของสมานัตตตา 3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์และการนำสมานัตตตาไปใช้ได้	1 คาบ
14	สรุปเรื่อง สังคมวัตถุ 4	1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องสังคมวัตถุ 4 2. ครูเน้นให้เห็นถึงความสำคัญและการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันของสังคมวัตถุ 4	1. สรุปเรื่องของสังคมวัตถุ 4 ในหัวข้อ 1.1 ความหมาย 1.2 จุดมุ่งหมาย 1.3 การนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน 1.4 ประโยชน์ของสังคมวัตถุ 4	1 คาบ

การสอนครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศและสร้างความคุ้นเคย

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

1. การเปิดเผยตนเองจะช่วยให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น และนักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย รวมทั้งตั้งใจทำในสิ่งที่เพื่อน ๆ พูด จะทำให้รู้จักกันมากขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักและสามารถเปิดเผยตนเองได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่นรู้จักได้
3. เพื่อให้นักเรียนตั้งใจทำในสิ่งที่เพื่อน ๆ พูดได้
4. เพื่อให้นักเรียนสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้ได้
5. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการสอนเรื่อง "สังคหวัตถุ 4"

สื่อการสอน กระดาษแข็งตัดรูปหัวใจ และผ้าเป็น 2 ส่วน โดยการผ่านนี้จะผ้าไม่เหมือนกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูแนะนำตัวเองให้นักเรียนรู้จัก
2. ครูแจกรูปหัวใจที่ผ้าเป็น 2 ส่วนให้นักเรียนคนละ 1 ส่วน
3. ครูให้นักเรียนไปหาคนที่มีส่วนที่เข้ากันได้กับของตน
4. เมื่อพบแล้วให้นั่งคุยกันกับคู่ของตนคนละ 10 นาที
5. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนออกมาหน้าชั้นที่ละคู่ผลัดกันแนะนำคู่ของตน
6. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเรียนเรื่องสังคหวัตถุ 4
7. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
8. ครูนัดหมายกับนักเรียนเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตการพูดคุยของนักเรียนแต่ละคู่
2. นักเรียนสามารถแนะนำเพื่อนได้
3. สังเกตการตั้งใจของนักเรียนขณะที่ครูพูดและคนอื่น ๆ พูด
4. นักเรียนสามารถบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ได้

การสอนครั้งที่ 2

เรื่อง ทาน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ทานหมายถึง คุณธรรมด้านการให้ ได้แก่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน
ช่วยเหลือกันด้วยเงิน สิ่งของ และความรู้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของทานได้
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของการให้ทาน

สื่อการสอน เอกสาร เรื่อง "รวนน้ำใจไม่รวนทรัพย์"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยให้ทานแก่ผู้อื่นบ้างหรือไม่
2. ครูให้นักเรียนตั้งใจฟังเรื่องที่ครูเล่า
3. ครูเล่าเรื่อง "รวนน้ำใจไม่รวนทรัพย์"
4. เมื่อเล่าจบแล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับลักษณะของบุคคล

ในเรื่อง

5. ครูอธิบายความหมายของทานให้ละเอียดชัดเจน
6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสนใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น
3. สังเกตจากการช่วยกันสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 3

เรื่อง ทาน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

1. จุดมุ่งหมายของทาน คือ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถดำเนินชีวิตได้ และก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้ให้

2. ประเภทของทาน แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 อามิสทาน คือ การให้วัตถุสิ่งของต่าง ๆ

2.2 ธรรมทาน คือ การให้ความรู้แนะนำสั่งสอน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของทานได้

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกประเภทของทานได้

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศก่อกำเนิดคุณธรรม"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายจุดมุ่งหมายของทานโดยยกตัวอย่างประกอบ
2. ครูยกตัวอย่างเรื่อง "วิชาอันล้ำเลิศ ก่อกำเนิดคุณธรรม"
3. ครูถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลในเรื่อง
4. ครูอธิบายประเภทของทาน
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและประเภทของทาน
6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสนใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการช่วยสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 4

เรื่อง ทาน

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

การนำเอาหลักการให้ปันไปประยุกต์ใช้

การให้ทานแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การให้ทานแบบไม่เจาะจงผู้รับ เช่น เสรฐี มีทรัพย์ประสงค์จะบริจาคเพื่อการกุศลให้ทุกคนได้รับประโยชน์ เรียกว่า "สังฆทาน" และการให้ทานแบบเจาะจงผู้รับ เช่น บิณฑบาตให้อาหาร เครื่องแต่งกาย หรือทรัพย์สมบัติแก่บุตร เรียกว่า "บุคลิกลทาน" นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการให้ปันหรือทานเป็นหลักเบื้องต้นในการที่จะให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หากขาดการให้ปันกันแล้วก็จะมีแต่คนเห็นแก่ตัวในสังคมทุกระดับ เด็ก ๆ ในโรงเรียนต้องมีการแบ่งปันกัน เช่น อุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเล่น ช่วยกันทำความสะอาดวิชาต่าง ๆ ช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาชีวิต ครอบครัว ไม่ทิ้งใครตาย มีทางใดช่วยได้ต้องช่วย เมื่อทำเป็นนิสัยแล้วย่อมเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ เป็นที่รักของบุคคลทั่วไป

ประโยชน์ของการให้ปัน

1. บุคคลให้ทานย่อมเป็นที่รักของคนทั่วไป
2. ทำจิตใจให้บริสุทธิ์สะอาด
3. อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. บุคคลที่รู้จักให้ทานทำให้เกิดความสุขแก่ตนเองและหมู่คณะ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้
2. ให้นักเรียนบอกถึงวิธีช่วยเหลือผู้อื่นได้
3. ให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ของทาน

สื่อการสอน กระดาษคนละ 1 แผ่น

กิจกรรมการเรียนรู้การอ่าน

1. ครูแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
2. ครูให้นักเรียนบอกถึงการให้ทานของนักเรียนจากประสบการณ์ คนละ 1 เรื่อง และบอกถึงเหตุผลในการทำทานครั้งนั้น
3. ครูให้นักเรียนอ่านให้เพื่อนฟังทีละคน
4. ครูสรุปการนำหลักการให้ทานไปใช้ในชีวิตรประจำวัน จากที่นักเรียนเล่า ประสบการณ์เป็นตัวอย่างประกอบ
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของการทาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสนใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและเล่าประสบการณ์ของตนเอง
3. สังเกตจากการช่วยสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 5

เรื่อง ปิยวาจา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

ปิยวาจา หมายถึง การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดที่ทำให้เข้าใจดีต่อกัน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความหมายของปิยวาจาได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียจากเรื่องที่ยกตัวอย่าง

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง "น้ำผึ้งหยดเดียว"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนชอบหรือไม่ที่มีใครกล่าวคำพูดไพเราะแก่นักเรียน และถ้ามีคนพูดหยาบคายกับนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
2. ครูอธิบายความหมายของปิยวาจาโดยยกตัวอย่างเรื่อง "น้ำผึ้งหยดเดียว"
3. เมื่อครูเล่าจบแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลในเรื่อง
4. ครูอธิบายข้อดีของปิยวาจาจากตัวอย่าง
5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของปิยวาจา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการช่วยกันสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 5

เรื่อง ปิยวาจา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

ความมุ่งหมายของปิยวาจา เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์มีชีวิตร่วมกันที่ดีเพราะทุกคนเกิดมาต้องมีการติดต่อกันกับผู้อื่น และความสัมพันธ์ของมนุษย์จะเป็นไปด้วยดี หรือเสื่อมลงขึ้นอยู่กับคำพูดที่อ่อนหวานไพเราะก็จะทำให้คนฟังเพลิดเพลิน สร้างสัมพันธภาพที่ดีให้แก่มนุษย์

องค์ประกอบของปิยวาจา คือ

1. การกล่าวคำสุภาพ
2. การพูดให้เกิดประโยชน์ เช่น พูดชี้แจงแนะนำ
3. การพูดที่มีเมตตา คือ พูดด้วยความหวังดี บรรณานำความสุ่มมาให้แก่กัน

เช่น คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจกัน ให้กำลังใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงจุดมุ่งหมายของปิยวาจา
2. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงองค์ประกอบของปิยวาจา

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง "ใครจะได้รางวัล"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่าถ้ามีคนมาขอร้องไห้ให้นักเรียนทำงานอย่างหนึ่งนักเรียนต้องการคำขอร้องอย่างไร
2. ครูอธิบายจุดมุ่งหมายของปิยวาจา องค์ประกอบของปิยวาจารวมทั้งยกตัวอย่างเรื่อง "ใครจะได้รางวัล"
3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของบุคคลในเรื่อง
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น
3. สังเกตจากการช่วยกันสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 7

เรื่อง ปิยวาจา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

1. การนำเอาปิยวาจาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การพูดด้วยวาจาที่เป็นปิยวาจานั้นต้องมีการฝึกเป็นประจำ เช่นการกล่าวคำว่า "ขอบคุณ" "ขอโทษ" "ครับ" เป็นต้น คำพูดเหล่านี้ควรนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน กับผู้ปกครอง หรือเพื่อนและบุคคลทั่วไป ซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่น่าสมาคมด้วยเนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปปรารถนาให้คนอื่นพูดดีกับตนทั้งนั้น ไม่มีใครอยากฟังคำพูดที่หยาบคายไม่ไพเราะ

2. ประโยชน์ของปิยวาจา

2.1 ทำให้บุคคลเป็นที่รักของทุกคน น่าคบหาสมาคม

2.1 ทำให้ประสบผลสำเร็จในด้านประชาสัมพันธ์

2.3 เป็นสิ่งช่วยให้ประสบความสำเร็จในด้านการขอความร่วมมือกับผู้ที่

เกี่ยวข้อง

2.4 ผลของปิยวาจาทำให้ได้รับน้ำใจจากผู้อื่น

2.5 เป็นประโยชน์ในความสัมพันธ์ทางการพูด สามารถรักษาสัมพันธไมตรี

5.6 ได้รับความสุขทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของปิยวาจา

2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายถึงการนำเอาปิยวาจาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง "ใครจะได้รางวัล"

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูถามนักเรียนว่า หลังจากที่เราเรียนเรื่อง ปิยวาจาแล้ว นักเรียนได้นำไปใช้ อย่างไรบ้าง และก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนบ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ครูอธิบายประโยชน์ และการนำเอาปิยวาจาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน พร้อมกับยกตัวอย่างเรื่อง "ใครจะได้รางวัล"
3. เมื่อครูเล่าจบแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลแต่ละคนในเรื่อง
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์และการนำเอาปิยวาจาไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 8

เรื่อง อัจฉริยา

เวลา 50 นาที

ความยาก อัจฉริยาหมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยร่างกาย และแรงปัญญาในระดับบุคคลและกลุ่ม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของอัจฉริยาได้
2. ให้นักเรียนเห็นตัวอย่างของอัจฉริยา

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่นบ้างหรือไม่ และเคยได้รับการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง
2. ครูอธิบายความหมายของอัจฉริยาพร้อมทั้งยกตัวอย่างเรื่อง "ฉันก็เป็นส่วนหนึ่งเหมือนกัน"
3. เมื่อครูเล่าเรื่องจบแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลแต่ละคนในเรื่อง
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของอัจฉริยา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 9

เรื่อง อัจฉริยา

เวลา 50 นาที

ความครอบคลุม ความมุ่งหมายของอัจฉริยา

1. ทำให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม
2. ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกันทำสิ่งต่าง ๆ จัดความเห็นแก่ตัว
ประเภทของอัจฉริยา
 1. การช่วยเหลือผู้อื่นในระดับบุคคล
 2. การช่วยเหลือผู้อื่นในระดับกลุ่มหรือสังคม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของอัจฉริยา
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประเภทของอัจฉริยา

สื่อการสอน กระดาษคนละ 1 แผ่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายความมุ่งหมายของอัจฉริยา และประเภทของอัจฉริยา พร้อมทั้งยกตัวอย่างเรื่อง "โรงเรียนตัวอย่าง"
2. ครูให้นักเรียนบอกเหตุการณ์ที่เป็นอัจฉริยาจากประสบการณ์ของนักเรียน พร้อมทั้งให้แยกประเภทว่าเป็นประเภทใด คนละ 3 เหตุการณ์
3. ครูให้นักเรียนบอกคนละ 1 เหตุการณ์
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความมุ่งหมายและประเภทของอัจฉริยา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 10

เรื่อง อัจฉริยา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด

การนำเอาอัจฉริยาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นเป็นการส่งเสริม การอยู่ร่วมกัน เป็นหลักในการยึดเหนี่ยว
น้ำใจมนุษย์ ช่วยผู้อื่นที่เดือดร้อน

ประโยชน์ของอัจฉริยา

1. จัดความเห็นแก่ตัว
2. ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
3. เพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ทำให้สังคมดีขึ้น เต็มไปด้วยผู้มีจิตใจเสียสละ
4. ทำให้คนในสังคมร่วมกันทำงานอย่างมีน้ำใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของอัจฉริยา
2. เพื่อให้นักเรียนบอกถึงการนำเอาอัจฉริยาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อการสอน เอกสารเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูถามนักเรียนว่ารู้สึกอย่างไรบ้างที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น
2. ครูอธิบายถึงประโยชน์ของอัจฉริยา และการนำเอาอัจฉริยาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

และยกตัวอย่าง

3. เมื่อครูเล่าเรื่องจบแล้ว ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล

แต่ละคนในเรื่อง

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์และการนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 11

เรื่อง สมานัตตคา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด สมานัตตคา หมายถึง การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อบุคคลและไม่เอาเปรียบผู้อื่น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มักเรียนบอกความหมายของสมานัตตคา
2. เพื่อให้มักเรียนเห็นตัวอย่างของสมานัตตคา

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง "ทำงานแทนเพื่อน"

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายความหมายของสมานัตตคา พร้อมทั้งยกตัวอย่างเรื่อง "ทำงานแทนเพื่อน"
2. เมื่อครูเล่าเรื่องจบแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะ

ของบุคคลในเรื่อง

3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของสมานัตตคา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการช่วยกันสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 12

เรื่อง สมานัตตคา

เวลา 50 นาที

ความคิดรวบยอด ความมุ่งหมายของสมานัตตคา

1. เพื่อให้มีชีวิตที่ดีร่วมกันในสังคม ไม่ให้คนมีความถือตัวว่าดีกว่าผู้อื่น และไม่ถูกเหยียดหยามผู้อื่น
2. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น หรือเอาไรต์เอาเปรียบซึ่งกันและกัน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของสมานัตตคา
2. เพื่อให้เห็นตัวอย่างของสมานัตตคา

สื่อการสอน เอกสารเรื่อง หัวหัวใจคนใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูถามนักเรียนว่า "ใครเคยถูกผู้อื่นเอาเปรียบ หรือถูกผู้อื่นดูถูกหรือไม่" ถ้าเคยรู้สึกอย่างไร
2. ครูอธิบายจุดมุ่งหมายของสมานัตตคา และยกตัวอย่างเรื่อง "หัวหัวใจคนใหม่"
3. เมื่อครูเล่าเรื่องจบแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลในเรื่อง
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปจุดมุ่งหมายของสมานัตตคา

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการช่วยกันสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 13

เรื่อง สมานัตตคา

เวลา 50 นาที

ความถี่ ครอบคลุม

การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ในสังคมถ้าไม่มีการเอาวัดเอาเปรียบกัน มีทุกข์ - สุขร่วมกัน จะทำให้สังคมนั้น
ย่อมมีแต่ความสุข มีความเคารพกันตามหน้าที่ มีความก้าวหน้ามั่นคง ข้อสำคัญต้องมีความ
จริงใจกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

ประโยชน์ของสมานัตตคา

1. ทำให้ครอบครัวและสังคมเป็นสุข
2. ปราศจากการรังแกข่มเหงกัน มีแต่ความเห็นอกเห็นใจกัน
3. ทำให้สายสัมพันธ์ในสังคมเต็มไปด้วยความราบรื่น
4. ก่อให้เกิดความสามัคคีของชนทุกระดับ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของสมานัตตคา
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำสมานัตตคาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อการสอน เอกสารเกี่ยวกับสมานัตตคา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครู ถามนักเรียนว่า ประโยชน์ของสมานัตตคามีอะไรบ้าง
2. ครูอธิบายการนำเอาสมานัตตคาไปใช้ในชีวิตประจำวันและบอกประโยชน์ของ
สมานัตตคา รวมทั้งยกตัวอย่างสมานัตตคา
3. เมื่อครูเล่าเรื่องจบแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับ
ลักษณะของบุคคลในเรื่อง
4. ครู เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของสมานัตตตาและการนำเอาสมานัตตตาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการฟังของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตจากการช่วยกันสรุปของนักเรียน

การสอนครั้งที่ 14

เรื่อง สรูป สังคหวัตถุ 4

เวลา 50 นาที

ความกิริยาขยอก

สังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตา

ทาน หมายถึง คุณธรรมด้านการให้ ได้แก่ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ช่วยเหลือ กันด้วยเงิน สิ่งของและความรู้

ปิยวาจา หมายถึง คุณธรรมด้านการพูด ได้แก่ การกล่าวคำสุภาพ การชี้แจงแนะนำ สิ่งที่เป็นประโยชน์ คำพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ และการพูดที่ทำให้เกิดความ เข้าใจดีต่อกัน

อุตถจริยา หมายถึง คุณธรรมด้านการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ด้วยแรงกายและปัญญา ในระดับบุคคลและกลุ่ม

สมานัตตตา หมายถึง คุณธรรมด้านการเป็นผู้ไม่ถือตัว ได้แก่ การปฏิบัติตนอย่าง สม่ำเสมอต่อบุคคลอื่น และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ผู้ใดมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยปฏิบัติเพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของสังคหวัตถุ 4
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของสังคหวัตถุ 4
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการสอน กระดาษสำหรับนักเรียนคนละ 1 แผ่น

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูถามนักเรียนว่า สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. ครูให้นักเรียนเขียนถึงการนำเอาสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

อย่างน้อย 5 ข้อ

3. ให้นักเรียนออกมาอ่านแต่ละ 1 ข้อ
4. ครูสรุปที่นักเรียนออกมาอ่านทั้งหมดว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ประจักษ์ผล

1. สังเกตจากความสนใจในการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการที่นักเรียนออกมาอ่านคำตอบ
3. สังเกตจากความตั้งใจในการเรียนของนักเรียนทุกคน

ภาคผนวก ข

คุณภาพของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4

ประสิทธิภาพของชุดการสอนคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4

แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2522 : 167) มีรูปแบบการทดลองดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	Pretest	Treatment	Posttest
R E	$T_1 E$	X_1	$T_2 E$
R C	$T_1 C$	X_2	$T_2 C$

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- X_1 แทน การทดลองด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสังคหวัตถุ 4
- X_2 แทน การทดลองสอนด้วยวิธีการสอนตามปกติ
- E แทน กลุ่มทดลอง
- C แทน กลุ่มควบคุม
- T_1 แทน การทดสอบก่อนสอน
- T_2 แทน การทดสอบเมื่อสิ้นสุดการสอน
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ลัชน สายยศ และอังคณา สายยศ

2524 : 71)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
X	แทน คะแนนรวมของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ลิวน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2524 : 81)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนรวมแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 โดยใช้
 t - test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ลิวน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
S_H^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
S_L^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
N_H, N_L	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 โดยใช้สูตร
Coefficient Alpha (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ภายในกลุ่ม
โดยใช้สูตร t - test แบบไม่เป็นอิสระต่อกันจากสูตร (ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ
2524 : 99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 ของนักเรียนระหว่าง
กลุ่มโดยใช้สูตร t - test แบบ เป็นอิสระต่อกัน จากสูตร (ส่วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2524 : 96)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

6. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสถิติ 4

ตรวจแบบฝึกหัดในแต่ละชุดการสอนและตรวจข้อสอบจากการทดสอบหลังจบบทเรียน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยใช้เกณฑ์

$$E_1 = \frac{\frac{\Sigma X}{N} \times 100}{A}$$

$$E_2 = \frac{\frac{F}{N} \times 100}{B}$$

E_1 = ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน

ΣX = คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดหลังเรียนในแต่ละครั้ง

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

A = คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

- E_2 = ประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน
 ΣF = คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการสอบ เมื่อจบบทเรียน
 ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
 B = คะแนนเต็มของการสอบเมื่อจบบทเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์ที่ต้องการคือ $E_1 : E_2 = 60 : 60$ เกณฑ์ที่ใช้นี้เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ ซึ่งกำหนดไว้ว่านักเรียนต้องทำข้อสอบได้คะแนนตั้งแต่ 60% ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่าน (กรมวิชาการ 2521 : 39)

7. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการสอน โดยใช้ดัชนีของเบรนนอน จากสูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ 2526 : 108)

$$B = (U/N_1) - (L/N_2)$$

- B คือ ดัชนีเบรนนอนหรือดัชนีอำนาจจำแนก
 N_1 คือ จำนวนนักเรียนที่สอบได้คะแนนสูงกว่าคะแนนจุดตัด
 N_2 คือ จำนวนนักเรียนที่สอบได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนจุดตัด
 U คือ จำนวนนักเรียนกลุ่ม N_1 ตอบข้อสอบถูก
 L คือ จำนวนนักเรียนกลุ่ม N_2 ตอบข้อสอบถูก

การหาจุดตัด โดยใช้สูตร

$$C = n - (2/A) [n(A - 1)]^{1/2}$$

- C คือ คะแนนจุดตัด
 n คือ จำนวนข้อในจุดประสงค์
 A คือ จำนวนตัวเลือกของข้อสอบเลือกตอบ

ค่าความยากง่ายของแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการสอน โดยใช้สูตร

$$\frac{U + L}{N}$$

- U คือ จำนวนนักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกว่าจุดตัด
 L คือ จำนวนนักเรียนกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำกว่าจุดตัด
 N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

คุณภาพของแบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ทั้งฉบับ

จำนวนข้อ	N	$\bar{X}$	S^2	r_{tt}
40	100	35.67	26.484	.817

ประสิทธิภาพของชุดการสอนแนวทดลองเรื่อง คุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4

ประสิทธิภาพชุดการสอน เรื่องทาน ครั้งที่ 1

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	153	5	87.42	35	293	10	83.71

ประสิทธิภาพชุดการสอน เรื่องทาน ครั้งที่ 2

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	151	5	86.48	35	293	10	83.71

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องทาน ครั้งที่ 3

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	160	5	91.42	35	293	10	83.71

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องปียาวา ครั้งที่ 3

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	143	5	81.71	35	303	10	86.57

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องปียาวา ครั้งที่ 2

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	147	5	84	35	303	10	86.57

ประสิทธิภาพชุดการสอน เรื่องอัครจริยา ครั้งที่ 3

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	143	5	81.71	35	314	10	89.71

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องอัตรจรียา ครั้งที่ 1

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	145	5	82.85	35	314	10	89.71

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องอัตรจรียา ครั้งที่ 2

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	148	5	84.57	35	314	10	89.71

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องอัตรจรียา ครั้งที่ 3

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	143	5	81.71	35	314	10	89.71

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องสมาไคตดา ครั้งที่ 1

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	151	5	86.28	35	301	10	68.00

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องสมันต์ตตาทา ครั้งที่ 2

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	148	5	84.57	35	301	10	86.00

ประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องสมันต์ตตาทา ครั้งที่ 3

N	ΣX	A	E_1	N	ΣF	B	E_2
35	159	5	90.85	35	301	10	86.00

คุณภาพของแบบฝึกหัดหลังหน่วยการสอน

- ค่าความยากง่ายของแบบฝึกหัดหลังหน่วยการสอน

หน่วยการสอนที่ ข้อ				
	1	2	3	4
1	.63	.40	.31	.40
2	.51	.40	.93	.0
3	.51	.37	.93	.43
4	.54	.37	.43	.21
5	.51	.40	.43	.2
6	.21	.84	.46	.52%
7	.21	.40	.46	.52
8	.51	.90	.40	.40
9	.51	.34	.40	.40
10	.48	.40	.37	.33

- ค่าอำนาจจำแนกของแบบฝึกหัดหลังหน่วยการสอน

หน่วยการสอนที่ ข้อ				
	1	2	3	4
1	.91	.88	.80	.85
2	.80	.88	.88	0
3	.80	.85	.88	.88
4	.82	.85	.91	.94
5	.80	.88	.91	.74
6	.85	.80	.94	.80
7	.85	.85	.94	.80
8	.80	.85	.88	.85
9	.80	.82	.88	.85
10	.77	.85	.85	.80

แสดงจำนวนข้อของแบบสอบถามที่วัดคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4

1. ทาน ข้อ 1 - 10
2. ปิยวาจา ข้อ 11 - 20
3. อิตถจริยา ข้อ 21 - 30
4. สมานัตตตา ข้อ 31 - 40

คุณภาพของแบบสอบถามคุณธรรมต้านทุจริต 4

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก t
1	3.15	21	6.3
2	1.79	22	3.15
3	5.00	23	10.26
4	1.79	24	2.4
5	3.2	25	2.33
6	2.4	26	1.79
7	3.36	27	1.76
8	1.87	28	1.79
9	4.17	29	2.96
10	6.33	30	1.79
11	1.79	31	2.10
12	1.76	32	1.79
13	1.87	33	1.87
14	2.4	34	2.10
15	2.10	35	1.79
16	1.79	36	2.15
17	1.87	37	3.36
18	2.00	38	1.79
19	2.4	39	1.79
20	1.79	40	2.10

แบบสอบถามคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะกระทำของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวนักเรียนเองและเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเรียน แต่อย่างไร ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนเกิดความรู้สึกนึกคิด หรือเคยปฏิบัติเหมือนกับความจริง หรือใกล้เคียงกับความตั้งใจปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นคำตอบของนักเรียนในแต่ละข้อ จึงไม่มีถูกหรือผิด ข้อสำคัญที่สุด ขอให้นักเรียนตอบแบบทดสอบนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และคำตอบที่ได้จะไม่มีผลกระทบกระเทือน ต่อผลการเรียนของนักเรียนใด ๆ ทั้งสิ้น

วิธีการตอบ ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในช่อง กระทำ ไม่กระทำ ของกระดาษ คำตอบที่แจกให้ โดยให้ตรงข้อกัน

ตัวอย่าง

	กระทำ	ไม่กระทำ
1	X	
2		X
3	X	

1. สมพลนั่งเรียนอยู่ข้างหลังสมคิด วันหนึ่งสมพลลืมไม้บรรทัดไว้ที่บ้าน จึงขอยืมสมคิด แต่สมคิดไม่ให้ยืมทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นสมคิดไม่ได้ใช้ อีก 2 วันต่อมา สมคิดลืมยางลบไว้ที่บ้าน จึงมาขอยืมจากสมพล สมพลก็ให้ยืม

ถ้าท่านเป็นสมพล

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

21. ในการแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปี ระหว่างทีม ก. และทีม ข. ผลปรากฏว่า ทีม ก. เป็นฝ่ายชนะ เมื่อชนะแล้วมีการเอาชนะกันจนถึงกับยกพวกตีกันจนนักกีฬาทีม ข. ได้รับบาดเจ็บหลายคน วันรุ่งขึ้นวิชิตหัวหน้ากองเชียร์ทีม ก. ประสงค์อุบัติเหตุเสียเลือดมาก วิเชียรและเพื่อนฯ ได้ยื่นประกาศขอบริจาคเลือดกรุป O เพื่อนำไปให้วิชิต ซึ่งวิเชียรเป็นผู้เกี่ยวข้องเลือกกรุป O และมีสุขภาพแข็งแรงสามารถบริจาคได้ แต่วิเชียรไม่ยอมบริจาค เพราะวิชิตเป็นต้นเหตุทำให้ทีม ก. และทีม ข. ยกพวกตีกัน

ถ้าท่านเป็นวิเชียร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

3. ในช่วงปิดภาคเรียน สมชายกลับไปช่วยบิดา มารดาขายอาหารที่ต่างจังหวัด วันหนึ่งมีนักเรียนคนหนึ่งของโรงเรียนที่สมชายเรียนอยู่มาทัศนศึกษาในจังหวัดนั้น นักเรียนคนนั้นมารับประทานอาหารที่ร้านของสมชาย เมื่อนักเรียนจะจ่ายเงินก็หากระเป๋าสตางค์ไม่พบ และคิดว่าคงทำหล่นหายไป สมชายจึงให้นักเรียนคนนั้นรับประทานอาหารเช้าโดยไม่ต้องจ่ายเงิน และให้ขอยืมเงินกลับบ้าน

ถ้าท่านเป็นสมชาย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

4. สภากาชาดไทยได้นำเข็มกาชาดมาจำหน่ายตามโรงเรียนอันละ 1 บาท เพื่อ นำรายได้ไปจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ สุนต์เป็นผู้หนึ่งที่ซื้อเข็มกาชาด

ถ้าท่านเป็นสุนต์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

5. ทางโรงเรียนประกาศว่า เมื่อวานนี้มีนักเรียนของโรงเรียนคนหนึ่งประสบอุบัติเหตุ จึงขอให้นักเรียนในโรงเรียนช่วยเหลือเพื่อนคนนั้น ประมุทธได้ช่วยเหลือเพื่อนคนนั้นโดยบริจาคเงินช่วยเหลือเพื่อนคนนั้น

ถ้าท่านเป็นประมุทธ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

6. ขณะที่เราเพิ่งกำลังรับประทานอาหารกลางวันกับเพื่อน ๆ ช่างสนามฟุตบอล เขาเห็นสมศักดิ์ซึ่งเรียนอยู่ห้องเดียวกันนั่งเฉย ๆ อยู่ไนบริเวรนั้น พรเทพจึงเดินไปถาม สมศักดิ์ว่า "ทำไมไม่รับประทานอาหาร" สมศักดิ์ตอบว่า "ไม่มีเงิน" พรเทพจึงชวนสมศักดิ์มารับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน โดยแบ่งอาหารให้รับประทาน

ถ้าท่านเป็นพรเทพ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

7. ปีมะม่วงที่บ้านของชูเลิศออกผลมากกว่าทุก ๆ ปี ชูเลิศจึงนำมาฝากเพื่อน ๆ ในห้องเรียน

ถ้าท่านเป็นชูเลิศ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

8. ปิยะมีกินสอแปลก ๆ มาใช้ที่โรงเรียนเสมอ ศาโรชเห็นกินสอของปิยะจึงถามปิยะว่าซื้อที่ไหน ปิยะมีกินสอหลายแห่ง จึงให้กินสอศาโรช 1 แห่ง

ถ้าท่านเป็นปิยะ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

9. ไฉนญาและประยูรเป็นนักเรียน เรียนอยู่ห้องเดียวกัน มีกตัญญูกันได้ที่ 1 เสมอ วันหนึ่งไฉนญาทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ไม่ได้ จึงถามประยูร แต่ประยูรพยายามบ่ายเบี่ยงไม่อธิบายให้ไฉนญา ทั้ง ๆ ที่ประยูรสามารถทำแบบฝึกหัดได้

ถ้าท่านเป็นประยูร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

10. ปกรณ์เป็นนักเรียนที่เรียนดี รุ่นน้องขอให้ปกรณ์ติววิชาต่าง ๆ ให้เพราะจนสอบแล้ว ถึงแม้ปกรณ์จะห้องทำรายงานวิชาต่าง ๆ อีกมาก แต่ปกรณ์ก็เต็มใจที่จะให้รุ่นน้องเป็นอย่างดี

ถ้าท่านเป็นปกรณ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

11. วันหนึ่งสามารถทอยงานหลายชิ้นไปโรงเรียน ปรากฏว่าผู้โดยสารแน่นมาก และไม่มีที่นั่ง ผู้หญิงคนหนึ่งช่วยสามารถถือของเหล่านั้น เมื่อรถโดยสารแล่นมาถึงโรงเรียน สามารถจึงกล่าวคำขอบคุณผู้หญิงคนนั้นที่ช่วยถือของ

ถ้าท่านเป็นสามารถ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

12. องอาจกำลังเล่นไล่จับกับเพื่อน ๆ เขาวิ่งไปชนคนอื่นที่เดินผ่านมาล้มลง องอาจจึงกล่าวคำขอโทษ

ถ้าท่านเป็นองอาจ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

13. โกวิทเป็นคนทีกล่าวกำสุภาพเสมอ เวลาที่พูดกับเพื่อนที่สนิทหรือไม่สนิทก็ตาม โกวิทจะใช้คำแทนตัวเองว่า "ผม" และเรียกคนอื่นว่า "คุณ" เสมอ

ถ้าท่านเป็นโกวิท ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

14. แกละ จุก จ้อย เป็นเพื่อนกันและชอบเล่นส่งเสียงดัง จึงถูกฟ้าตีสุ่มบ่อย ๆ วันหนึ่งแกละกับจุก มีความเห็นตรงกันว่า จะขโมยมะม่วงของฟ้าตี แต่จ้อยห้าม แกละกับจุกไว้ และบอกกับเพื่อนทั้งสองคนว่า การขโมยเป็นสิ่งไม่ควรกระทำ

ถ้าท่านเป็นจ้อย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

15. ธาณีมีโชฎะทางบ้าน พ่อแม่ทะเลาะกันทุกวัน ธาณีกลุ่มใจมาก จึงหันเข้าหาสิ่งเสียดสีเพื่อความกลุ้มใจ ธงบุรณรู้เรื่องเข้าจึงขอร้องธาณีไม่ให้ไปเสียดสีเสียดสี โดยอธิบายถึงโทษของสิ่งเสียดสีให้ธาณีฟัง

ถ้าท่านเป็นธงบุรณ - ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

16. ในการแข่งขันกีฬาระหว่างห้อง แต่ปรากฏว่าห้องของเศรษฐาเป็นฝ่ายแพ้ จึงทำให้เขาเสียใจมาก ชัยพรเห็นเศรษฐาเสียใจจึงปลอบและพูดให้กำลังใจเศรษฐา

ถ้าท่านเป็นชัยพร ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

17. การตอนปัญหาซึ่งรางวัลภาษาอังกฤษระหว่างโรงเรียน พิชัยได้รับคัดเลือก ให้เป็นตัวแทนของโรงเรียน ผลปรากฏว่าพิชัยแพ้ฝ่ายตรงข้ามเพียงหนึ่งคะแนน เพื่อน ๆ จึง ปลอบและแสดงความเห็นใจพิชัย

ถ้าท่านเป็นเพื่อน ๆ พิชัย ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

18. ครู่งนิวัฒน์และเขาไปวาดภาพประกวดชิงรางวัล ปรากฏว่าเขาได้รางวัล แต่นิวัฒน์ไม่ได้ เพื่อน ๆ ให้กำลังใจ โดยพูดกับนิวัฒน์ขอให้นิวัฒน์พยายามต่อไป และครูจะส่ง ผลงานของนิวัฒน์เข้าประกวดคราวหน้า

ถ้าท่านเป็นเพื่อน ๆ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

19. ตีเรถูกครูทำโทษเพราะไม่ลงบ้านตามเวลาที่ครูกำหนด ตีเรโกรธครูมาก แต่พยายามพูดให้ตีเรเข้าใจถึงสาเหตุที่ครูลงโทษตีเร

ถ้าท่านเป็นวิทยา ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

20. นักเรียนห้อง 1 และห้อง 2 มีเรื่องทะเลาะกันเกี่ยวกับการขอยืมอุปกรณ์กีฬา ของโรงเรียน ศักดิ์เป็นหัวหน้าห้อง 1 จึงไปตกลงกับสมนึกซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง 2 เพื่อทำ การขอยืมอุปกรณ์ดังกล่าว

ถ้าท่านเป็นศักดิ์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

21. เมื่อครูให้ช่วยทำงานบางอย่าง เช่น สมกระดาน รวบรวมสมุดไปส่ง อนุวัฒน์ จะอาสาทำเป็นส่วนใหญ่ โดยที่อาจารย์ไม่ได้ระบุว่าให้ใครทำ

ถ้าท่านเป็นอนุวัฒน์ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

22. หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว ทางโรงเรียนได้ขอความร่วมมือจากนักเรียน
ให้ช่วยกันพัฒนาโรงเรียน แต่กำลังติดขัดกับบ้านฉันที เพื่อต้องการถ่ายทอดผลการแข่งขัน
ฟุตบอลทางโทรทัศน์ โดยไม่อยู่ช่วยพัฒนาโรงเรียน

ถ้าท่านเป็นกำลังคน ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

23. สมาชิกนัดกับเพื่อนไว้ว่า วันนี้จะไปเล่นฟุตบอลที่สนามเด็กเล่น พอถึงบ้านน้ำ
คำหอม ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับบ้านสมาชิก มีการลงแขกเกี่ยวข้าวซึ่งเป็นการช่วยเหลือกัน
โดยไม่ต้องจ่ายค่าแรง และถ้าคำหอมได้ขอให้สมาชิกกับเพื่อน ๆ ไม่ช่วยด้วย สมาชิกบอกปฏิเสธ
อ้างว่านัดเพื่อนไว้ก่อนแล้วว่าจะไป เล่นฟุตบอล

ถ้าท่านเป็นสมาชิก ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

24. วันหนึ่งอาจารย์รับสมัครอาสาสมัครที่จะไปช่วยขายคอกไม้ในวัดทหารผ่านศึก
ซึ่งตรงกับวันหยุดเรียน เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือองค์การทหารผ่านศึก มีนักเรียนหลายคนสมัครไป
ช่วยขายคอกไม้ นิธิชวนอภิชาติไปสมัครขายคอกไม้ด้วยกัน แต่อภิชาติบอกว่าอย่าไปเลย เพราะ
ในวันเสาร์และวันอาทิตย์นี้รับภาระโทรทัศน์ ๑ ชั่วโมง นิธิเองก็อยากดู แต่ก็ตัดสินใจไม่ช่วย
ขายคอกไม้

ถ้าท่านเป็นนิธิ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

25. ประเสริฐเดินผ่านหน้าห้องเรียน เห็นเศษกระดาษทิ้งเกลื่อนก่อกองเต็มไปหมด
ประเสริฐจึงเก็บเศษกระดาษเหล่านั้นทิ้งไป

ถ้าท่านเป็นประเสริฐ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

26. มารดาของอิทธิพลขายอาหารอยู่ในตลาด หลังจากอิทธิพลกลับจากโรงเรียน
ในตอนเย็น และช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาที่มารดาอยู่กับการขายอาหาร อิทธิพลไม่ได้
ช่วยมารดา แต่ใช้เวลาออกไปเล่นกับเพื่อน

ถ้าท่านเป็นอิทธิพล ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

27. ชมรมผู้นำเพื่อประโยชน์มีโครงการฉายภาพยนตร์ เพื่อหารายได้อีกหนึ่งสื่อให้
ห้องสมุดของโรงเรียน สมเดชซึ่งอยู่ในชมรมนั้นจึงช่วยกันคิดกับเพื่อน ๆ ว่าจะไปยืมภาพยนตร์
จากที่ไหน

ถ้าท่านเป็นสมเดช ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ ไม่กระทำ

28. การเข้าค่ายลูกเสือประจำปี มีการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อฝึกการทำงานร่วม
กัน กลุ่มของวีระได้รับมอบหมายให้จัดสถานที่แสดงแผนภูมิไฟตอนกลางคืน เพื่อน ๆ ทุกคนในกลุ่ม
จึงช่วยกันเสนอความเห็นว่าจะจัดอย่างไรดี แต่วีระกลับไม่ยอมเข้าร่วมประชุมกลุ่มในครั้งนี้

ถ้าท่านเป็นวีระ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ ไม่กระทำ

29. สุธีได้รับการขอร้องจากเพื่อน ๆ ให้ช่วยเขียนการรณรงค์และคำขวัญประจำห้อง
เพื่อตีเบอร์ต้นห้อง สุธีต้องใช้เวลาในตอนกลางคืนทำการบ้านส่งครูในวันรุ่งขึ้น แต่เมื่อคิดถึง
ประโยชน์ของส่วนรวม จึงรีบปากกับเพื่อน ๆ และทำตามคำขอร้องดังกล่าว

ถ้าท่านเป็นสุธี ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ ไม่กระทำ

30. โรงเรียนจัดประกวดความสะอาดและตกแต่งสถานที่ในโรงเรียนให้สวยงาม
โดยแบ่งเนื้อที่ในโรงเรียนให้นักเรียนแต่ละห้องรับผิดชอบ อาจารย์ประจำชั้นจึงขอความร่วมมือ
จากนักเรียนให้ช่วยกันหาวิธีทำให้น้ำที่ที่ได้รับมอบหมายสะอาดและสวยงาม สุวรรณและ
เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอความคิดเห็น

ถ้าท่านเป็นสุวรรณ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ ไม่กระทำ

31. เมื่อเป็นเด็ก คุณติและอรรถเคยอยู่บ้านใกล้กับเล่นด้วยกันเสมอ ต่อมาเมื่อคุณติ
เรียนสำเร็จ คุณติได้ย้ายบ้านไปอยู่ที่ใหม่และมีตำแหน่งใหญ่โต วันหนึ่งอรรถมาพบคุณติโดย
บังเอิญและเก็บเข้าบ้านหักทลายคุณติ แต่คุณติไม่โกรธอรรถและไม่หักทลายอรรถ

ถ้าท่านเป็นคุณติ ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ ไม่กระทำ

32. จำลองเรียนจบ การศึกษาชั้นสูง ด้วยความที่เรียนเก่งมาตั้งแต่เด็กและได้รับคุณ
คุณครูเรื่อยมา ทำให้จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่พ่อแม่เป็นชาวนา วันหนึ่งอำเภอดึงประชุม
ที่จังหวัดบ้านเกิด พ่อแม่ของตนแต่ไม่กล้าแนะนำให้ผู้ใดรู้จัก เพราะรู้ดีกลายที่พ่อแม่เป็นชาวนา

ถ้าท่านเป็นอำเภ

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

33. สรพงษ์เรียนจบปริญญาตรีแล้วแต่ไม่หางานทำ พ่อเผด็จให้สรพงษ์กลับไปช่วยทำไร่
ที่ต่างจังหวัด แต่สรพงษ์ไม่ยอมกลับไปช่วยพ่อแม่ทำไร่เพราะเห็นว่าตนจบปริญญาตรีรู้ดีกว่า
ต้องกลับไปทำไร่

ถ้าท่านเป็นสรพงษ์

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

34. ประพันธ์เป็นเจ้าของกิจการที่ว่าการอำเภอ เขาคิดว่าตำแหน่งหน้าที่ของเขา
มีอำนาจเหนือประชาชนทั่วไปที่มาติดต่อ มักทำท่าทางเคร่งขรึมและพูดไม่ค่อยไพเราะเสียง
แต่เมื่อเขาพูดกับหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงาน เขาจะพูดอย่างสุภาพ ชุ่มชื้น เป็นกันเอง

ถ้าท่านเป็นประพันธ์

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

35. กิติได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ปรากฏว่า
กิติได้รับรางวัลชนะเลิศ หลังจากนั้นกิตียังถูกเพื่อน ๆ ว่า เรียนสู้ไม่ได้

ถ้าท่านเป็นกิติ

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

36. ศิริเป็นคนที่ชอบปฏิบัติตนตามใจตนเองเสมอ บางวันศิริอารมณ์ดีจะพูดจาหักทลาย
เพื่อน ๆ เป็นประจำ แต่ถ้าศิริอารมณ์ไม่ดี เขาจะไม่หักทลายเพื่อนหรือมองหน้าเพื่อนคนไหนเลย

ถ้าท่านเป็นศิริ

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

37. เทพถือว่าเป็นผู้ใหญ่ จึงไม่เคยร่วมกิจกรรมหรือทำในที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น
ไม่เคยทำเวรประจำวัน เขามักเกลียดให้เพื่อนคนอื่นทำเสมอ

ถ้าท่านเป็นเทพ

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

38. อมร เป็นหัวหน้าห้อง ได้แบ่งหน้าที่ในการจัดนิทรรศการวันเฉลิมพระชนมพรรษาให้กับเพื่อน ๆ ทุกคนในห้อง แต่อมรไม่ได้จัดหน้าที่ให้กับตนเอง อมรจึงไม่ทำอะไร

ถ้าท่านเป็นอมร

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

39. มานพ เป็นพี่ ส่วนมานะ เป็นน้อง ทั้งสองติดกันทำงานบ้านมาละวัน แต่มานพมักออกไปมานะทำแทนตนเสมอ โดยมานพอ้างว่ามีการบ้านมาก

ถ้าท่านเป็นมานพ

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

40. มานิตย์ ศิริชัย ไพโรจน์ จัฒฉลาก ได้ทำรายงานกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยกัน และเมื่อมีการแบ่งหน้าที่ ปรากฏว่ามานิตย์ต้องไปค้นคว้าเรื่องที่จัดทำรายงาน ส่วนศิริชัยและไพโรจน์เป็นผู้หาภาพประกอบ ไพโรจน์จึงบอกศิริชัยว่า ให้ศิริชัยหาภาพคนเดียว เพราะไพโรจน์ไม่รู้จะหาที่ไหน

ถ้าท่านเป็นไพโรจน์

ท่านจะกระทำเช่นนี้หรือไม่

กระทำ

ไม่กระทำ

กระดาษคำตอบ

ชื่อ ชั้น

ข้อ	กระทำ	ไม่กระทำ	ข้อ	กระทำ	ไม่กระทำ
1			21		
2			22		
3			23		
4			24		
5			25		
6			26		
7			27		
8			28		
9			29		
10			30		
11			31		
12			32		
13			33		
14			34		
15			35		
16			36		
17			37		
18			38		
19			39		
20			40		